

**Інститут соціальної та політичної психології НАПН України  
Асоціація політичних психологів України**

**Світлана Чуніхіна, Любов Базь, Людмила Гриценюк,  
Інна Імшенецька, Людмила Черниш**

**ДИНАМІКА СТАНУ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ  
В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО  
РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ**

**Інформаційний бюлетень  
(березень 2025 р.)**

Київ 2025

УДК 316.6:316.613(035)  
Ч 91

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту соціальної  
та політичної психології НАПН України,  
протокол № 07/25 від 23 червня 2025 року

Рецензенти:

*С. Кравчук, доктор психологічних наук;  
Л. Чорна, кандидат психологічних наук*

Ч 91 **Чуніхіна С., Імшенецька І., Гриценок Л., Базь Л., Черниш Л.**  
**Динаміка стану суспільної свідомості в Україні під час повномасштабного  
російського вторгнення** [Електронний ресурс] : інформаційний бюлетень (березень  
2025 р.) / Світлана Чуніхіна, Любов Базь, Людмила Гриценок, Інна Імшенецька,  
Людмила Черниш ; Інститут соціальної та політичної психології НАПН України,  
Асоціація політичних психологів України. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2025. – 96 с.

ISBN 978-966-189-741-9

Бюлетень підготовлено за даними всеукраїнського репрезентативного  
опитування, проведеного Інститутом соціальної та політичної психології НАПН  
України спільно з Асоціацією політичних психологів України 10–20 березня 2025 року.  
Опитування є черговим етапом здійснюваного впродовж багатьох років моніторингу  
стану суспільної свідомості в Україні. Отримані дані в міру можливості порівнюються  
з результатами попередніх опитувань.

Для науковців, працівників ЗМІ, представників громадськості.

Адреса: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15; тел. (044) 425-24-08;  
факс (044) 425-45-56; e-mail: [info@ispp.org.ua](mailto:info@ispp.org.ua); <https://ispp.org.ua>

*При використанні матеріалів дослідження посилання на організацію,  
що його провели, обов'язкове*

© Інститут соціальної та політичної психології  
НАПН України, 2025

© Асоціація політичних психологів України, 2025

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                         |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Попередні зауваження .....                                                                                                              | 4  |
| Ключові висновки .....                                                                                                                  | 5  |
| 1. Оцінка громадянами ситуації в країні, чинників<br>і можливостей впливу на неї. Рівень соціальної<br>напруженості в суспільстві ..... | 9  |
| 2. Ідеологічні преференції та світоглядні орієнтири<br>громадян.....                                                                    | 32 |
| 2.1. Питання української державності, національної<br>єдності, геополітичного вибору України.....                                       | 32 |
| 2.2. Питання війни і миру, національної безпеки .....                                                                                   | 56 |
| 2.3. Питання економічної політики, здійснення<br>реформ .....                                                                           | 69 |
| 2.4. Ставлення до влади та її дій, протестні настрої.....                                                                               | 79 |
| 3. Політичні преференції громадян.....                                                                                                  |    |

## ПОПЕРЕДНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Масове опитування громадян, результати якого подаються нижче, проведено Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України спільно з Асоціацією політичних психологів України 10–20 березня 2025 року за вибіркою, що репрезентує доросле населення України віком від 18 років і старше. Опитування проводилося методом інтерв'ю. Опитано 1200 респондентів у всіх регіонах України за винятком тимчасово окупованих територій. Похибка вибірки становить 3,2%.

Основні соціально-демографічні характеристики вибіркової сукупності:  
за віком:

18–29 років – 21,1%;

30–55 років – 42,0%;

56 років і старше – 37,0%;

чоловіки – 45,5%;

жінки – 54,5%;

за рівнем освіти:

повна вища – 17,9%;

неповна вища, середня спеціальна – 24,3%;

повна середня – 41,1%;

неповна середня – 16,8 %;

українці – 96,4%;

росіяни – 2,1%;

особи інших національностей – 1,5%.

Для аналізу регіональних особливостей використано умовний поділ України на такі макрорегіони:

- **Західний** (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області);
- **Центральний** (Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області, м. Київ);
- **Східний** (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Харківська області);
- **Південний** (Миколаївська, Одеська, Херсонська області).

Опитування є черговим етапом здійснюваного впродовж багатьох років моніторингу стану суспільної свідомості в Україні. Отримані дані в міру можливості порівнюються з результатами попередніх опитувань.

## КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ

1. На четвертому році повномасштабного вторгнення російських військ в Україну громадська думка перебуває в стані суперечливої невизначеності. З одного боку, зберігається **міцний суспільний консенсус** в усьому, що стосується національної ідентичності, цінності української незалежності, свободи і патріотизму, неприйняття ворога і його концепції світоустрою. З іншого боку, увиразнюється низка тенденцій, які можуть свідчити про значне зниження потенціалу мобілізованості й опірності українського суспільства. Можна сказати, що громадська думка нині перебуває в **точці бифуркації** між різноспрямованими сценаріями майбутнього: посилення стійкості і мобілізованості – з одного боку, і розпаду основ національного спротиву – з іншого.

*Так, із твердженням «Привести країну до процвітання здатні українські патріоти. Відродження національної самосвідомості дасть Україні змогу стати могутньою державою» погоджуються, як і в минулому році, три чверті респондентів (74%), не погоджуються – лише 7,4%. Попри помітні регіональні відмінності (на Заході таку позицію поділяють 85,5%, на Сході і Півдні – трохи більше ніж 60%) по всій країні патріотизм і національна свідомість є незаперечною цінністю і ресурсом спротиву для більшості населення.*

*Чотири п'ятих (80%) респондентів згодні з тим, що «хоча на шляху нашої державності багато перешкод, я все одно вважаю: Україна повинна бути незалежною». Рівень підтримки цієї тези децю знизився порівняно з періодом 2023-2024 рр. (тоді він перевищував 85%), однак залишається високим. Утім, тут також є істотні регіональні відмінності: серед опитаних мешканців південних областей поділяють таку згоду ледь більше половини (51,8%) і майже третина (30,2%) вагається з відповіддю.*

2. У громадській думці намітилися помітні зсуви щодо деяких принципових питань національного порядку денного.

- Суспільна єдність

*Частка респондентів, які погоджуються з тим, що, протидіючи російській агресії, Україна стала єдиним цілим, неухильно знижується з кожним роком повномасштабного вторгнення. На момент останнього опитування вона трохи більша за половину (51,9%), тоді як у 2024 р. сягала майже 56%, а у 2023 р. перевищувала 63%. Частка тих, хто не погоджується з наведеним твердженням, зросла з 13,2% у 2023 р. до 23,1% у 2025 р.*

Удвічі зросла частка громадян, які погоджуються з твердженням «Ті, хто втік від війни за кордон, нехай там і залишаються, вони не достойні жити в Україні», - з 14,5% у 2023 р. до майже 31% у 2025 р. Стосунки між переселенцями і приймальними громадами всередині країни залишаються зоною потенційного напруження і суперечностей. З одного боку, респонденти нині більше не погоджуються (37,9%), ніж погоджуються (32,1%), з тим, що стосунки між переселенцями і місцевим населенням складаються нелегко й залишають бажати кращого (у 2023 р. ситуація була дзеркальною – 27,7% проти 39,1%, відповідно). Імовірно, дається взнаки накопичення досвіду взаємодії громадян з різними способами проживання війни. З іншого боку, від початку повномасштабного вторгнення вдвічі (з 14,4% до 29,8%) зросла частка респондентів, які вважають, що на їхнє життя істотний вплив мають переселенці з інших регіонів України. Серед респондентів, які є переселенцями, 43,4% впевнені, що населення приймального регіону істотно впливає на ситуацію, в якій протікає їхнє життя. Рівень невдоволеності таким впливом в усіх зазначених групах респондентів становить 100%.

- **Європейські перспективи України**

За час повномасштабного вторгнення істотно скоротилася частка респондентів, які вважають, що Україна – європейська держава і має прямувати в Європу. Якщо у 2023 р. з цим погоджувалися три чверті респондентів (76,3%) і не погоджувалися лише 6,5%, то зараз єврооптимістичні погляди поділяють менше ніж 60% і вже кожний шостий - не поділяє.

Найменш проєвропейськи налаштовані мешканці південних областей України, де частка тих, хто підтримує євроінтеграційний імператив (32,4%), є меншою за частку тих, хто не підтримує (40,3%), і є зіставною з часткою тих, хто вагається (27,3%). Парадоксально виглядають європейські настановлення Заходу і Сходу – вони ніби помінялися історично визначеними місцями: три чверті респондентів східних областей (74,3%) впевнені в тому, що Україна – європейська держава і має прямувати в Європу, тоді як на Заході таких менше ніж половина (48,2%). Причини зазначеного парадоксу важко піддаються однозначній інтерпретації. Одним з пояснень може бути те, що соціально-демографічна структура населення саме цих регіонів істотно трансформувалася через переселення і біженство, а також через інтенсивність мобілізаційних заходів.

**3. Значно змінилися уявлення респондентів про мир і перемогу: очікування щодо сценаріїв завершення війни помітно знижуються, при цьому бачення прийнятної ціни можливого миру є вкрай суперечливим, а толерантне ставлення до ухилення від військової служби в суспільстві є більш виразним, ніж осуд такої поведінки.**

З одного боку, в суспільстві зміцнюється консенсус щодо того, що Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною: нині з цим погоджуються три чверті респондентів (76,3%), тоді як у 2023 р. так вважали дві третини (66,6%). З іншого боку частка тих, хто вважає, що краще маленька ганьба, ніж велика війна (37%), знову, як і до повномасштабного вторгнення, переважила частку тих, хто не погоджується з такою постановкою питання (28,6%). У 2023 р. це співвідношення було 18,3% на 45,4%, відповідно. У сприйманні вибору між ганьбою поразки і військовим опором фіксуються істотні регіональні відмінності: серед мешканців східних областей частка тих, хто нині вважає маленьку ганьбу кращим для України сценарієм за велику війну, перевищує половину всього населення регіону (53,3%). У центральних і південних областях таку думку поділяє менше ніж третина населення (28,7% і 30,2%, відповідно).

Максималістське тлумачення перемоги – повернення всіх окупованих територій, з Донбасом і Кримом включно, – уперше підтримало менше половини респондентів (48,5%) (у 2023 р. – 61,5%, у 2024 р. – 59,1%). При цьому громадська думка з цього питання є вкрай неоднорідною в розрізі регіонів: серед респондентів центральних областей прихильники максималістської перемоги становлять значно менше половини (43,1%), а серед мешканців Сходу таких узагалі лише третина (36,7%), тоді як на Заході і Півдні – понад 60%.

З більш компромісним баченням майбутнього миру (виведенням російських військ за межі територій, захоплених з 24 лютого 2022 року, поверненням Криму і Донбасу шляхом переговорів) нині погоджуються близько 60% респондентів. У 2023 р. таких було удвічі (30,4%), рік тому – у півтора раза менше (39,4%).

Не значно, але зросла частка респондентів, які вважають, що тих, хто ухиляється від мобілізації, можна зрозуміти (ніхто не хоче помирати), – з 54% у 2024 р. до 58,5% цьогогоріч. Але частка толерантно налаштованих до ухилянтів респондентів є помітно більшою за частку тих, кому соромно за чоловіків, які сьогодні ховаються від мобілізації, – 39% (у 2024 р. таких було трохи більше – 42,9%). Деякі респонденти вочевидь засуджують і толерують ухилянство водночас, що свідчить про запутаність і суперечливість ставлення до мобілізації принаймні у частини населення.

Зазначені тенденції щодо демобілізованості громадської думки певною мірою компенсуються зростанням в нашому суспільстві підтримки відновлення ядерного статусу України. Частка респондентів, які згодні

з тим, що для забезпечення власного суверенітету і територіальної цілісності Україна має відновити свій ядерний потенціал, другий рік поспіль перевищує 50%, сягнувши цього року позначки 57,1%. Це найвищий показник за всі роки спостереження.

**4. Респонденти демонструють суперечливе ставлення до ситуації, що склалася нині в американсько-українських відносинах. США як держава сприймається як союзник України, а її Президент Дональд Трамп – радше як односторонній Путіна. Не менш суперечливими є уявлення про нашу спроможність і далі чинити опір російській агресії без військової допомоги США.**

Близько половини опитаних (47,9%) погодилися з тим, що попри недружні до нас висловлювання Дональда Трампа Сполучені Штати Америки все одно залишаються оплотом світової демократії і нашим стратегічним партнером. Не погодився з цим твердженням лише кожен п'ятий респондент (18,7%). Понад 22% респондентів погодилися б надати США доступ до українських рідкісноземельних металів як оплату за військову допомогу, не погодилися б – менше половини (45%), і ще третина (33%) вагалася б з рішенням.

Близько 28% респондентів погоджуються з тим, що перемовини американців з росіянами за нашою спиною і погіршення відносин Зеленського з Трампом роблять наші сподівання на Перемогу і справедливий мир абсолютно нереальними. Однак таких респондентів помітно менше, ніж тих, хто поки що не готовий відмовитися від очікувань справедливого миру (41,4%). Серед мешканців західних областей такі «упадницькі» настрої, пов'язані з позицією чинної американської адміністрації, трапляються втричі частіше, ніж на Півдні (36,9% проти 12,9%, відповідно).

У суспільстві немає впевненості в тому, чи спроможна Україна сьогодні чинити опір російському агресорові навіть без американської військової допомоги. Частка тих, хто вважає, що спроможна, відносно менша (27,7%) порівняно з часткою тих, хто так не вважає (34,8%) або вагається з відповіддю (37,3%). Однак серед мешканців Заходу частка респондентів, які вважають, що Україна спроможна чинити опір ворогу без американської допомоги (41,1%), перевищує частку тих, хто так не вважає (30,1%) або вагається з відповіддю (28,8%).



# 1. Оцінка громадянами ситуації в країні, чинників і можливостей впливу на неї. Рівень соціальної напруженості в суспільстві

Розподіл відповідей на запитання *“Оцініть, будь ласка, ту соціально-економічну та політичну ситуацію, в якій проходить нині Ваше життя і життя Ваших рідних та близьких?”*, у %

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| цілком нормальна | 2,0              | 1,5             | 2,1             | 2,2           | 3,4           | 3,5             | 4,5           | 4,8           | 3,2           | 2,9              | 3,0              |
| нормальна        | 17,6             | 16,0            | 21,4            | 18,6          | 23,3          | 28,7            | 27,6          | 27,0          | 23,6          | 21,7             | 15,7             |
| погана           | 45,9             | 44,0            | 45,9            | 46,3          | 39,8          | 40,0            | 37,3          | 39,5          | 46,3          | 39,7             | 44,3             |
| дуже погана      | 21,2             | 23,4            | 18,4            | 20,6          | 13,9          | 11,7            | 11,5          | 12,7          | 10,4          | 16,4             | 22,7             |
| важко відповісти | 12,9             | 13,9            | 11,5            | 11,7          | 19,1          | 15,8            | 18,8          | 15,7          | 16,1          | 18,5             | 13,3             |
| не відповіли     | 0,4              | 1,2             | 0,7             | 0,5           | 0,4           | 0,3             | 0,3           | 0,3           | 0,3           | 0,9              | 0,9              |

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

|                    | Цілком нормальна | Нормальна | Погана | Дуже погана | Важко відповісти |
|--------------------|------------------|-----------|--------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | 6,1              | 19,4      | 40,1   | 23,6        | 10,7             |
| Центральний регіон | 3,1              | 20,0      | 42,7   | 20,2        | 14,1             |
| Східний регіон     | 1,1              | 4,8       | 53,2   | 25,3        | 15,6             |
| Південний регіон   | 0,0              | 14,8      | 45,9   | 25,9        | 13,3             |

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

|                   | Цілком нормальна | Нормальна | Погана | Дуже погана | Важко відповісти |
|-------------------|------------------|-----------|--------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | 3,5              | 22,4      | 44,3   | 14,9        | 14,9             |
| 30-55 років       | 3,8              | 16,2      | 44,0   | 22,6        | 13,5             |
| 56 років і старше | 2,0              | 11,7      | 45,7   | 27,9        | 12,6             |

Розподіл відповідей на запитання *“Відколи склалася, на Вашу думку, та ситуація, в якій проходить нині Ваше життя, життя Ваших рідних і близьких?”*, у %

- цього року .....1,9
- з 2024 року .....3,1
- з 2023 року .....1,5
- з 2022 року .....63,0
- з 2019–2021 рр .....10,0
- з 2014–2018 рр .....15,6
- з 2010–2013 рр ..... 2,8
- раніше .....2,0
- не відповіли .....0,1

У регіональному розрізі:

|                 | Західний<br>регіон | Централь-<br>ний регіон | Східний<br>регіон | Південний<br>регіон |
|-----------------|--------------------|-------------------------|-------------------|---------------------|
| цього року      | 3,5                | 1,6                     | 1,1               | 0,7                 |
| з 2024 року     | 3,5                | 2,8                     | 3,0               | 3,6                 |
| з 2023 р.       | 3,2                | 1,0                     | 1,1               | 0,0                 |
| з 2022 р.       | 45,2               | 69,4                    | 65,9              | 75,0                |
| з 2019–2021 рр. | 21,3               | 5,9                     | 7,4               | 4,3                 |
| з 2014–2018 рр. | 18,7               | 13,8                    | 15,6              | 15,7                |
| з 2010–2013 рр. | 3,5                | 2,4                     | 3,7               | 0,7                 |
| раніше          | 1,0                | 3,0                     | 2,2               | 0,0                 |

У віковому розрізі:

|                 | 18-29 років | 30-55 років | 56 років<br>і старше |
|-----------------|-------------|-------------|----------------------|
| цього року      | 2,0         | 2,4         | 1,3                  |
| з 2024 року     | 3,9         | 2,4         | 3,6                  |
| з 2023 р.       | 1,6         | 1,8         | 1,1                  |
| з 2022 р.       | 67,6        | 64,0        | 59,6                 |
| з 2019–2021 рр. | 9,0         | 11,6        | 8,7                  |
| з 2014–2018 рр. | 12,9        | 14,6        | 18,4                 |
| з 2010–2013 рр. | 2,3         | 1,4         | 4,7                  |
| раніше          | 0,7         | 2,0         | 2,7                  |

Розподіл відповідей на запитання **“Чи вважаєте Ви, що раніше (до вказаного Вами вище часу) соціально-економічна та політична ситуація, в якій проходило Ваше життя, була кращою, ніж тепер?”**, у %

|                  | Березень<br>2014 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так   | 18,1                | 25,2               | 24,3               | 27,1             | 23,5             | 22,8               | 20,0             | 26,1             | 28,7             | 30,4                | 37,4                |
| скоріше так      | 38,8                | 38,9               | 41,0               | 41,0             | 43,2             | 38,6               | 42,7             | 38,0             | 40,5             | 42,8                | 43,5                |
| скоріше ні       | 18,4                | 13,4               | 13,9               | 12,8             | 12,9             | 16,0               | 14,6             | 14,3             | 10,3             | 10,3                | 7,2                 |
| однозначно ні    | 4,9                 | 4,7                | 2,7                | 2,2              | 2,2              | 3,6                | 3,0              | 2,7              | 2,6              | 2,3                 | 1,6                 |
| важко відповісти | 19,8                | 17,6               | 17,9               | 16,7             | 18,0             | 18,4               | 19,7             | 18,9             | 17,7             | 14,1                | 9,8                 |
| не відповіли     | 0,2                 | 0,2                | 0,2                | 0,2              | 0,2              | 0,6                | 0,0              | 0,2              | 0,2              | 0,2                 | 0,5                 |

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 78,7                                 | 11,3                              | 10,0                |
| Центральний регіон | 82,1                                 | 10,3                              | 7,5                 |
| Східний регіон     | 81,7                                 | 4,9                               | 13,5                |
| Південний регіон   | 84,2                                 | 5,1                               | 10,8                |

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 79,2                                 | 8,3                               | 12,5                |
| 30-55 років       | 84,2                                 | 7,5                               | 8,3                 |
| 56 років і старше | 79,1                                 | 10,7                              | 10,1                |

Розподіл відповідей на запитання **“Чи згодні Ви з тим, що надалі соціально-економічна і політична ситуація, в якій проходить Ваше життя, буде змінюватись на краще?”**, у %

|                  | Березень<br>2014 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так   | 9,0                 | 6,3                | 6,5                | 5,2              | 3,6              | 22,8               | 5,3              | 5,9              | 9,1              | 5,3                 | 5,0                 |
| скоріше так      | 24,7                | 21,2               | 21,1               | 19,0             | 20,3             | 38,6               | 21,2             | 23,1             | 25,7             | 20,1                | 22,1                |
| скоріше ні       | 25,3                | 29,0               | 29,4               | 30,6             | 31,2             | 16,0               | 28,1             | 29,1             | 21,4             | 32,2                | 28,6                |
| однозначно ні    | 9,2                 | 12,2               | 12,0               | 15,6             | 12,3             | 3,6                | 10,7             | 11,4             | 8,5              | 10,0                | 8,4                 |
| важко відповісти | 31,8                | 31,2               | 30,8               | 29,4             | 32,5             | 18,4               | 34,7             | 30,5             | 35,0             | 32,4                | 35,4                |
| не відповіли     | 0,1                 | 0,1                | 0,2                | 0,2              | 0,0              | 0,6                | 0,0              | 0,3              | 0,3              | 0,1                 | 0,5                 |

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 32,6                                 | 42,2                              | 25,2                |
| Центральний регіон | 22,0                                 | 41,8                              | 36,2                |
| Східний регіон     | 21,3                                 | 30,4                              | 48,3                |
| Південний регіон   | 44,6                                 | 23,0                              | 32,4                |

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 32,6                                 | 42,2                              | 25,2                |
| 30-55 років       | 22,0                                 | 41,8                              | 36,2                |
| 56 років і старше | 21,3                                 | 30,4                              | 48,3                |

Розподіл відповідей на запитання **“Чи задоволені Ви можливостями свого впливу на ту соціально-економічну і політичну ситуацію, в якій проходить Ваше життя?”**, у %

|                        | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| цілком задоволений     | 3,2              | 1,1             | 1,8             | 1,7           | 2,2           | 3,2             | 2,2           | 2,2           | 3,1           | 1,8              | 1,7              |
| скоріше задоволений    | 12,0             | 9,3             | 10,5            | 9,8           | 11,7          | 17,0            | 13,2          | 14,2          | 9,8           | 14,2             | 11,3             |
| скоріше не задоволений | 34,2             | 34,2            | 36,0            | 35,1          | 33,5          | 32,3            | 33,4          | 31,5          | 34,2          | 33,6             | 34,9             |
| зовсім не задоволений  | 23,4             | 24,6            | 28,5            | 30,1          | 27,9          | 15,8            | 22,5          | 23,7          | 21,6          | 21,2             | 25,7             |
| важко відповісти       | 27,1             | 30,8            | 23,1            | 23,0          | 24,5          | 31,2            | 28,5          | 28,2          | 31,2          | 29,2             | 25,3             |
| не відповіли           | 0,2              | 0,1             | 0,1             | 0,2           | 0,2           | 0,4             | 0,2           | 0,2           | 0,1           | 0,0              | 1,1              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Задоволений<br>(цілком задоволений + скоріше задоволений) | Ні<br>(скоріше не задоволений + зовсім не задоволений) | Важко відповісти |
|--------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------|
| Західний регіон    | 16,8                                                      | 63,8                                                   | 19,4             |
| Центральний регіон | 14,2                                                      | 62,2                                                   | 23,7             |
| Східний регіон     | 4,9                                                       | 55,8                                                   | 39,3             |
| Південний регіон   | 17,3                                                      | 62,3                                                   | 20,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Задоволений<br>(цілком задоволений + скоріше задоволений) | Ні<br>(скоріше не задоволений + зовсім не задоволений) | Важко відповісти |
|-------------------|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------|
| 18-29 років       | 18,2                                                      | 55,7                                                   | 26,1             |
| 30-55 років       | 11,9                                                      | 62,8                                                   | 25,2             |
| 56 років і старше | 11,7                                                      | 62,6                                                   | 25,8             |

Розподіл відповідей на запитання **“Як Ви вважаєте, чи справляють ІСТОТНИЙ ВПЛИВ (позитивний або негативний) на цю ситуацію перелічені нижче особи, органи державної влади та інші структури?”**, у %

- **Директори підприємств (установ, фондів, кооперативів і т. ін.)**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 4,6              | 9,2             | 9,9             | 8,9           | 10,9          | 10,5            | 11,2          | 10,9          | 9,9           | 8,0              | 9,6              |
| скоріше так      | 15,8             | 19,5            | 24,3            | 19,7          | 25,6          | 29,6            | 25,8          | 23,2          | 23,4          | 29,0             | 34,5             |
| скоріше ні       | 30,3             | 24,8            | 24,6            | 28,4          | 24,4          | 21,2            | 27,2          | 28,7          | 28,2          | 20,9             | 23,6             |
| однозначно ні    | 22,3             | 17,1            | 14,5            | 18,1          | 11,3          | 7,9             | 10,7          | 11,6          | 13,4          | 11,2             | 10,0             |
| важко відповісти | 26,8             | 29,7            | 26,2            | 24,6          | 26,8          | 28,7            | 25,0          | 25,0          | 24,3          | 30,6             | 21,9             |
| не відповіли     | 0,3              | 0,3             | 0,6             | 0,4           | 1,0           | 2,1             | 0,2           | 0,5           | 0,8           | 0,3              | 0,3              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 46,4                                 | 32,2                              | 21,3                |
| Центральний регіон | 42,5                                 | 36,8                              | 20,7                |
| Східний регіон     | 42,1                                 | 32,1                              | 25,7                |
| Південний регіон   | 49,3                                 | 30,0                              | 20,7                |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 50,4                                 | 26,2                              | 23,4                |
| 30-55 років       | 46,9                                 | 32,9                              | 20,2                |
| 56 років і старше | 37,6                                 | 39,2                              | 23,1                |

- **Місцева влада, органи місцевого самоврядування**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 14,7             | 17,8            | 22,6            | 19,9          | 21,9          | 24,8            | 24,1          | 21,0          | 20,1          | 20,4             | 16,2             |
| скоріше так      | 29,2             | 31,8            | 39,3            | 35,4          | 43,5          | 46,0            | 46,1          | 43,2          | 37,8          | 38,6             | 43,6             |
| скоріше ні       | 22,7             | 18,1            | 14,0            | 20,7          | 12,4          | 9,7             | 11,6          | 11,5          | 17,8          | 15,5             | 19,2             |
| однозначно ні    | 12,3             | 9,6             | 6,7             | 7,4           | 4,6           | 3,1             | 4,0           | 5,5           | 5,4           | 5,4              | 5,0              |
| важко відповісти | 20,9             | 22,2            | 17,0            | 16,4          | 16,3          | 14,9            | 14,0          | 18,6          | 18,3          | 19,6             | 15,6             |
| не відповіли     | 0,2              | 0,5             | 0,4             | 0,2           | 1,2           | 1,5             | 0,2           | 0,3           | 0,6           | 0,4              | 0,3              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 59,3                                 | 25,8                              | 14,8                |
| Центральний регіон | 56,5                                 | 29,9                              | 13,6                |
| Східний регіон     | 66,0                                 | 14,6                              | 19,4                |
| Південний регіон   | 62,2                                 | 20,0                              | 17,9                |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 57,8                                 | 20,7                              | 21,5                |
| 30-55 років       | 64,1                                 | 23,8                              | 12,2                |
| 56 років і старше | 56,7                                 | 26,9                              | 16,4                |

• **Верховна Рада України**

|                  | Березень<br>2014 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так   | 47,3                | 50,4               | 54,5               | 58,4             | 58,2             | 66,2               | 56,6             | 53,6             | 38,6             | 50,4                | 43,6                |
| скоріше так      | 30,1                | 27,7               | 28,0               | 25,8             | 23,5             | 24,2               | 29,7             | 33,7             | 38,2             | 29,6                | 35,7                |
| скоріше ні       | 5,9                 | 6,0                | 4,4                | 4,8              | 5,4              | 2,1                | 4,0              | 3,4              | 4,5              | 4,9                 | 8,1                 |
| однозначно ні    | 2,5                 | 2,7                | 2,6                | 2,4              | 3,6              | 1,1                | 1,5              | 1,5              | 2,6              | 3,3                 | 3,2                 |
| важко відповісти | 13,2                | 12,7               | 9,7                | 8,0              | 8,4              | 5,6                | 8,1              | 7,6              | 15,3             | 11,5                | 9,1                 |
| не відповіли     | 1,1                 | 0,5                | 0,8                | 0,6              | 0,9              | 0,8                | 0,1              | 0,2              | 0,8              | 0,3                 | 0,2                 |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 78,4                                 | 12,0                              | 9,7                 |
| Центральний регіон | 75,8                                 | 13,2                              | 11,0                |
| Східний регіон     | 88,8                                 | 5,6                               | 5,6                 |
| Південний регіон   | 77,2                                 | 14,3                              | 8,6                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 76,2                                 | 8,9                               | 14,8                |
| 30-55 років       | 82,3                                 | 10,4                              | 7,3                 |
| 56 років і старше | 78,3                                 | 13,7                              | 8,1                 |

• **Кабінет Міністрів на чолі з Д. Шмигалем**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 47,3             | 60,2            | 62,7            | 60,4          | 58,5          | 63,4            | 50,1          | 49,9          | 38,2          | 39,8             | 38,8             |
| скоріше так      | 29,6             | 25,6            | 24,4            | 26,2          | 22,8          | 24,3            | 27,8          | 31,9          | 36,3          | 34,3             | 35,0             |
| скоріше ні       | 5,4              | 4,1             | 3,3             | 3,0           | 4,6           | 1,8             | 6,2           | 4,7           | 4,4           | 4,9              | 7,3              |
| однозначно ні    | 4,3              | 1,7             | 2,3             | 1,7           | 3,1           | 1,1             | 2,0           | 2,1           | 2,0           | 3,0              | 4,9              |
| важко відповісти | 13,2             | 8,3             | 6,8             | 8,4           | 10,3          | 8,2             | 13,8          | 11,1          | 18,5          | 17,8             | 13,5             |
| не відповіли     | 0,3              | 0,2             | 0,4             | 0,2           | 0,6           | 1,1             | 0,2           | 0,3           | 0,7           | 0,2              | 0,5              |

**Примітка.** Під час опитувань 2004–2018 рр. у цьому запитанні вказувалося прізвище тодішнього очільника Уряду.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 69,6                                 | 12,5                              | 17,7                |
| Центральний регіон | 67,9                                 | 16,7                              | 15,4                |
| Східний регіон     | 91,0                                 | 4,9                               | 4,1                 |
| Південний регіон   | 73,6                                 | 10,7                              | 15,7                |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 71,5                                 | 12,9                              | 15,6                |
| 30-55 років       | 73,6                                 | 11,8                              | 14,6                |
| 56 років і старше | 76,2                                 | 12,5                              | 11,2                |

• **Президент України В. Зеленський**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 47,3             | 62,9            | 61,5            | 65,7          | 62,6          | 68,3            | 55,6          | 58,3          | 62,2          | 60,0             | 61,2             |
| скоріше так      | 30,4             | 22,7            | 26,1            | 21,5          | 19,5          | 20,0            | 24,5          | 25,8          | 24,2          | 26,0             | 28,3             |
| скоріше ні       | 6,5              | 4,1             | 3,8             | 3,3           | 5,5           | 2,5             | 7,1           | 3,3           | 3,5           | 2,7              | 3,5              |
| однозначно ні    | 3,0              | 1,9             | 2,2             | 2,2           | 4,1           | 1,7             | 3,6           | 3,9           | 2,2           | 1,9              | 1,8              |
| важко відповісти | 12,6             | 8,2             | 6,2             | 7,1           | 7,9           | 6,7             | 9,0           | 8,4           | 7,5           | 9,2              | 4,8              |
| не відповіли     | 0,3              | 0,2             | 0,2             | 0,2           | 0,5           | 0,9             | 0,2           | 0,4           | 0,3           | 0,3              | 0,5              |

**Примітка.** Під час опитування у березні 2014 р. у цьому запитанні вказувалося прізвище тодішнього в. о. Президента О. Турчинова; з грудня 2014 р. по лютий 2018 р. – Президента П. Порошенка.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>85,9</b>                                 | <b>6,5</b>                               | <b>7,7</b>                        |
| Центральний регіон | <b>88,0</b>                                 | <b>7,1</b>                               | <b>4,9</b>                        |
| Східний регіон     | <b>95,5</b>                                 | <b>2,3</b>                               | <b>2,3</b>                        |
| Південний регіон   | <b>95,0</b>                                 | <b>2,1</b>                               | <b>2,9</b>                        |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>92,6</b>                                 | <b>3,9</b>                               | <b>3,5</b>                        |
| 30-55 років       | <b>89,9</b>                                 | <b>4,9</b>                               | <b>5,1</b>                        |
| 56 років і старше | <b>88,3</b>                                 | <b>6,5</b>                               | <b>5,2</b>                        |

• **Правоохоронні структури (поліція, митниця, суди, прокуратура)**

|                  | Березень<br>2014 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так   | 12,7                | 24,4               | 26,3               | 25,4             | 25,3             | 30,5               | 30,4             | 26,8             | 19,0             | 16,2                | 18,7                |
| скоріше так      | 27,3                | 29,9               | 31,7               | 36,6             | 33,9             | 32,2               | 34,1             | 34,5             | 39,8             | 37,8                | 40,7                |
| скоріше ні       | 21,8                | 14,1               | 16,5               | 12,6             | 12,9             | 11,1               | 11,7             | 13,5             | 9,3              | 11,5                | 15,6                |
| однозначно ні    | 11,4                | 6,5                | 5,6                | 5,1              | 5,2              | 3,2                | 6,3              | 2,9              | 4,9              | 6,2                 | 6,9                 |
| важко відповісти | 26,7                | 24,5               | 19,4               | 19,9             | 22,0             | 21,6               | 17,3             | 21,9             | 26,3             | 28,0                | 17,8                |
| не відповіли     | 0,1                 | 0,6                | 0,4                | 0,5              | 0,6              | 1,5                | 0,3              | 0,4              | 0,6              | 0,3                 | 0,3                 |

**Примітка.** Під час опитувань 2014 р. у цьому запитанні замість “поліція” вказувалося “міліція”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>57,8</b>                                 | <b>22,6</b>                              | <b>19,7</b>                       |
| Центральний регіон | <b>47,4</b>                                 | <b>29,7</b>                              | <b>23,0</b>                       |
| Східний регіон     | <b>79,5</b>                                 | <b>12,3</b>                              | <b>8,2</b>                        |
| Південний регіон   | <b>68,6</b>                                 | <b>17,2</b>                              | <b>14,3</b>                       |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>63,3</b>                                 | <b>20,7</b>                              | <b>16,0</b>                       |
| 30-55 років       | <b>61,7</b>                                 | <b>21,6</b>                              | <b>16,7</b>                       |
| 56 років і старше | <b>55,1</b>                                 | <b>24,7</b>                              | <b>20,2</b>                       |



• **Керівництво Російської Федерації на чолі з В. Путіним**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 49,1             | 45,3            | 28,9            | 32,0          | 24,9          | 23,6            | 28,6          | 41,1          | 51,4          | 49,2             | 63,3             |
| скоріше так      | 28,1             | 26,8            | 30,1            | 28,0          | 25,2          | 27,0            | 33,0          | 30,7          | 28,6          | 25,4             | 20,5             |
| скоріше ні       | 6,0              | 6,9             | 10,9            | 11,6          | 13,7          | 12,2            | 9,9           | 7,7           | 4,0           | 4,1              | 3,2              |
| однозначно ні    | 4,9              | 4,9             | 7,6             | 7,7           | 10,3          | 10,2            | 10,2          | 3,8           | 5,5           | 10,6             | 7,1              |
| важко відповісти | 11,8             | 16,1            | 22,1            | 20,6          | 25,1          | 25,6            | 18,0          | 16,4          | 9,9           | 10,4             | 5,7              |
| не відповіли     | 0,1              | 0,1             | 0,3             | 0,2           | 0,7           | 1,4             | 0,3           | 0,3           | 0,5           | 0,3              | 0,2              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 79,3                                 | 8,7                               | 11,9                |
| Центральний регіон | 86,6                                 | 8,3                               | 5,1                 |
| Східний регіон     | 95,5                                 | 2,2                               | 2,2                 |
| Південний регіон   | 63,5                                 | 35,7                              | 0,7                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 85,1                                 | 9,0                               | 5,9                 |
| 30-55 років       | 85,4                                 | 9,5                               | 5,1                 |
| 56 років і старше | 81,6                                 | 12,1                              | 6,3                 |

• **Керівництво США та країн Європейського Союзу**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 33,6             | 32,3            | 28,2            | 28,8          | 27,7          | 22,5            | 24,4          | 39,0          | 42,1          | 44,1             | 51,4             |
| скоріше так      | 31,5             | 35,8            | 35,0            | 34,1          | 31,4          | 34,1            | 34,7          | 31,3          | 37,1          | 34,3             | 26,9             |
| скоріше ні       | 11,8             | 7,2             | 8,7             | 12,2          | 11,3          | 11,2            | 11,3          | 6,5           | 3,9           | 3,9              | 8,2              |
| однозначно ні    | 3,8              | 3,7             | 5,6             | 4,5           | 8,2           | 5,7             | 9,6           | 3,4           | 2,1           | 3,7              | 2,1              |
| важко відповісти | 19,1             | 20,7            | 21,8            | 20,2          | 20,6          | 25,2            | 19,8          | 19,7          | 14,4          | 13,9             | 10,9             |
| не відповіли     | 0,2              | 0,3             | 0,7             | 0,2           | 0,7           | 1,3             | 0,2           | 0,3           | 0,3           | 0,2              | 0,3              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>85,2</b>                                 | <b>10,0</b>                              | <b>4,8</b>                        |
| Центральний регіон | <b>64,5</b>                                 | <b>14,0</b>                              | <b>21,5</b>                       |
| Східний регіон     | <b>94,0</b>                                 | <b>3,4</b>                               | <b>2,6</b>                        |
| Південний регіон   | <b>84,3</b>                                 | <b>12,1</b>                              | <b>3,6</b>                        |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>80,9</b>                                 | <b>7,1</b>                               | <b>12,1</b>                       |
| 30-55 років       | <b>78,8</b>                                 | <b>9,9</b>                               | <b>11,4</b>                       |
| 56 років і старше | <b>77,1</b>                                 | <b>13,0</b>                              | <b>9,9</b>                        |

• **Олігархи, політичні та економічні клани**

|                     | Березень<br>2014 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|---------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так      | 34,7                | 41,1               | 40,3               | 54,8             | 54,3             | 50,3               | 57,1             | 50,7             | 26,4             | 29,1                | 28,5                |
| скоріше так         | 29,2                | 28,5               | 30,8               | 24,9             | 22,4             | 23,7               | 25,9             | 29,9             | 35,2             | 30,7                | 38,2                |
| скоріше ні          | 7,0                 | 6,0                | 6,0                | 5,2              | 6,0              | 6,8                | 5,3              | 4,7              | 10,3             | 8,0                 | 8,8                 |
| однозначно ні       | 2,9                 | 4,6                | 4,0                | 3,4              | 4,9              | 3,2                | 4,7              | 3,2              | 4,5              | 7,1                 | 6,3                 |
| важко<br>відповісти | 25,9                | 19,6               | 18,6               | 11,6             | 11,8             | 15,2               | 7,0              | 11,4             | 23,0             | 24,9                | 17,9                |
| не відповіли        | 0,4                 | 0,3                | 0,3                | 0,1              | 0,6              | 0,8                | 0,1              | 0,0              | 0,5              | 0,3                 | 0,3                 |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>58,7</b>                                 | <b>19,0</b>                              | <b>22,3</b>                       |
| Центральний регіон | <b>64,2</b>                                 | <b>15,4</b>                              | <b>20,3</b>                       |
| Східний регіон     | <b>85,0</b>                                 | <b>3,0</b>                               | <b>11,9</b>                       |
| Південний регіон   | <b>59,3</b>                                 | <b>28,6</b>                              | <b>12,1</b>                       |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>57,8</b>                                 | <b>16,8</b>                              | <b>25,4</b>                       |
| 30-55 років       | <b>70,2</b>                                 | <b>14,5</b>                              | <b>15,3</b>                       |
| 56 років і старше | <b>68,4</b>                                 | <b>14,8</b>                              | <b>16,8</b>                       |

- **Переселенці з інших регіонів України або – якщо Ви переселенець – населення регіону, до якого Ви переселились**

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 10,3             | 9,6             | 4,7             | 5,5           | 4,8           | 6,1             | 3,9           | 3,1           | 4,0           | 3,1              | 6,1              |
| скоріше так      | 26,3             | 18,6            | 18,6            | 12,6          | 11,9          | 13,5            | 13,2          | 11,3          | 16,4          | 18,6             | 23,7             |
| скоріше ні       | 22,7             | 25,1            | 27,9            | 34,0          | 32,9          | 32,3            | 35,0          | 38,4          | 27,8          | 29,3             | 24,2             |
| однозначно ні    | 10,2             | 18,5            | 20,2            | 21,1          | 20,4          | 14,3            | 23,6          | 17,7          | 14,8          | 19,3             | 21,6             |
| важко відповісти | 30,3             | 28,1            | 28,1            | 26,7          | 29,2          | 32,0            | 24,1          | 29,0          | 36,5          | 29,4             | 23,9             |
| не відповіли     | 0,2              | 0,2             | 0,5             | 0,2           | 0,7           | 1,8             | 0,2           | 0,6           | 0,4           | 0,3              | 0,5              |

Примітки. У 2014–2021 рр. альтернатива була такою: **“Населення інших регіонів України, в яких Ви не проживаєте”**.

У 2022–2023 рр. альтернатива була такою: **“Мешканці тих регіонів України, у яких Ви не проживаєте або не проживали до війни”**.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 20,6                                 | 46,1                              | 33,2                |
| Центральний регіон | 32,9                                 | 48,1                              | 18,9                |
| Східний регіон     | 35,7                                 | 33,1                              | 31,2                |
| Південний регіон   | 29,3                                 | 62,9                              | 7,9                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 28,9                                 | 40,3                              | 30,9                |
| 30-55 років       | 33,1                                 | 47,3                              | 19,5                |
| 56 років і старше | 26,9                                 | 47,9                              | 25,1                |

*За ознакою переселення (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| постійні мешканці | 28,8                                 | 46,6                              | 24,6                |
| переселенці       | 43,6                                 | 38,3                              | 18,1                |

• *Представники тих національностей, до яких Ви не належите*

|                  | Березень 2014 р. | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 7,9              | 3,7             | 2,7             | 4,2           | 4,1           | 3,9             | 2,8           | 2,5           | 3,7           | 3,2              | 9,1              |
| скоріше так      | 19,4             | 10,2            | 10,7            | 8,8           | 9,8           | 12,5            | 11,2          | 10,8          | 16,3          | 18,5             | 22,9             |
| скоріше ні       | 26,7             | 31,5            | 31,2            | 35,4          | 35,5          | 32,7            | 32,4          | 38,8          | 28,9          | 27,6             | 22,4             |
| однозначно ні    | 13,8             | 24,3            | 24,3            | 25,9          | 21,2          | 18,7            | 29,4          | 20,4          | 15,9          | 19,1             | 20,8             |
| важко відповісти | 32,2             | 30,0            | 30,5            | 25,5          | 28,6          | 30,3            | 24,0          | 27,3          | 34,8          | 31,5             | 24,5             |
| не відповіли     | 0,1              | 0,4             | 0,6             | 0,2           | 0,7           | 1,8             | 0,2           | 0,3           | 0,4           | 0,2              | 0,3              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 19,7                                 | 43,5                              | 36,8                |
| Центральний регіон | 40,1                                 | 42,1                              | 17,9                |
| Східний регіон     | 32,5                                 | 34,3                              | 33,2                |
| Південний регіон   | 30,7                                 | 64,3                              | 5,0                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 30,1                                 | 40,3                              | 29,7                |
| 30-55 років       | 35,5                                 | 44,2                              | 20,2                |
| 56 років і старше | 29,1                                 | 44,1                              | 26,7                |

*За ознакою переселення (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| постійні мешканці | 31,2                                 | 43,8                              | 25,0                |
| переселенці       | 41,5                                 | 35,1                              | 23,4                |

• *Опозиційні політичні сили прозахідного спрямування (“Європейська Солідарність”, “Батьківщина”, “Свобода” та ін.)*

|                  | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 13,8          | 9,6           | 5,9           | 9,5              | 11,4             |
| скоріше так      | 34,5          | 32,8          | 22,0          | 21,9             | 24,4             |
| скоріше ні       | 15,1          | 17,5          | 22,1          | 21,1             | 25,2             |
| однозначно ні    | 9,8           | 6,8           | 10,9          | 12,0             | 13,7             |
| важко відповісти | 26,8          | 33,0          | 38,5          | 35,2             | 25,0             |
| не відповіли     | 0,1           | 0,2           | 0,5           | 0,3              | 0,4              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>29,0</b>                                 | <b>42,2</b>                              | <b>28,7</b>                       |
| Центральний регіон | <b>20,1</b>                                 | <b>51,6</b>                              | <b>28,3</b>                       |
| Східний регіон     | <b>69,3</b>                                 | <b>9,0</b>                               | <b>21,7</b>                       |
| Південний регіон   | <b>42,9</b>                                 | <b>44,2</b>                              | <b>12,9</b>                       |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>35,7</b>                                 | <b>36,5</b>                              | <b>27,8</b>                       |
| 30-55 років       | <b>35,4</b>                                 | <b>39,8</b>                              | <b>24,8</b>                       |
| 56 років і старше | <b>36,6</b>                                 | <b>39,5</b>                              | <b>24,0</b>                       |

- Українська армія**

|                     | <b>Лютий</b><br><b>2023 р.</b> | <b>Березень</b><br><b>2024 р.</b> | <b>Березень</b><br><b>2025 р.</b> |
|---------------------|--------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|
| однозначно так      | <b>56,9</b>                    | <b>56,8</b>                       | <b>66,1</b>                       |
| скоріше так         | <b>25,4</b>                    | <b>25,8</b>                       | <b>23,7</b>                       |
| скоріше ні          | <b>3,3</b>                     | <b>4,4</b>                        | <b>3,2</b>                        |
| однозначно ні       | <b>2,2</b>                     | <b>2,4</b>                        | <b>1,7</b>                        |
| важко відповісти    | <b>11,8</b>                    | <b>9,8</b>                        | <b>4,7</b>                        |
| <i>не відповіли</i> | <b>0,4</b>                     | <b>0,8</b>                        | <b>0,6</b>                        |

Примітка. У 2023 р. альтернатива була такою: “Українська армія, Сили територіальної оборони”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|--------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| Західний регіон    | <b>91,3</b>                                 | <b>5,2</b>                               | <b>3,5</b>                        |
| Центральний регіон | <b>90,5</b>                                 | <b>6,1</b>                               | <b>3,5</b>                        |
| Східний регіон     | <b>90,3</b>                                 | <b>3,4</b>                               | <b>6,4</b>                        |
| Південний регіон   | <b>87,9</b>                                 | <b>3,6</b>                               | <b>8,6</b>                        |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Так</b><br>(цілком так +<br>скоріше так) | <b>Ні</b><br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | <b>Важко</b><br><b>відповісти</b> |
|-------------------|---------------------------------------------|------------------------------------------|-----------------------------------|
| 18-29 років       | <b>91,4</b>                                 | <b>4,7</b>                               | <b>3,9</b>                        |
| 30-55 років       | <b>90,3</b>                                 | <b>4,5</b>                               | <b>5,1</b>                        |
| 56 років і старше | <b>89,6</b>                                 | <b>5,6</b>                               | <b>4,7</b>                        |

- **Волонтерські організації**

|                  | Лютий 2023 р.      |                    | Березень 2024 р.   |                    | Березень 2025 р.   |                    |
|------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
|                  | по вибірці загалом | серед переселенців | по вибірці загалом | серед переселенців | по вибірці загалом | серед переселенців |
| однозначно так   | 25,4               | 14,8               | 21,0               | 22,2               | 25,4               | 25,5               |
| скоріше так      | 30,3               | 31,8               | 32,8               | 43,4               | 37,0               | 36,2               |
| скоріше ні       | 15,2               | 13,6               | 14,8               | 8,1                | 13,8               | 10,4               |
| однозначно ні    | 5,9                | 3,4                | 8,6                | 4,0                | 9,1                | 8,5                |
| важко відповісти | 22,8               | 36,4               | 21,4               | 20,2               | 14,1               | 19,1               |
| не відповіли     | 0,3                | 0,0                | 1,3                | 2,0                | 0,5                | 0,3                |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 55,8                                 | 30,0                              | 14,2                |
| Центральний регіон | 63,2                                 | 26,0                              | 10,8                |
| Східний регіон     | 60,3                                 | 16,5                              | 23,2                |
| Південний регіон   | 81,4                                 | 10,0                              | 8,6                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 66,4                                 | 21,5                              | 12,1                |
| 30-55 років       | 64,2                                 | 22,4                              | 13,4                |
| 56 років і старше | 59,0                                 | 24,8                              | 16,2                |

- **Російські війська, окупаційні адміністрації**

|                  | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 32,3          | 32,4             | 44,5             |
| скоріше так      | 26,9          | 29,9             | 29,2             |
| скоріше ні       | 10,2          | 8,7              | 6,0              |
| однозначно ні    | 10,5          | 11,5             | 10,8             |
| важко відповісти | 19,5          | 17,0             | 8,9              |
| не відповіли     | 0,6           | 0,5              | 0,6              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 73,3                                 | 14,9                              | 12,0                |
| Центральний регіон | 72,4                                 | 18,9                              | 8,6                 |
| Східний регіон     | 79,6                                 | 3,8                               | 6,7                 |
| Південний регіон   | 53,5                                 | 38,6                              | 7,9                 |

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 75,0                                 | 15,2                              | 9,8                 |
| 30-55 років       | 74,5                                 | 17,1                              | 8,4                 |
| 56 років і старше | 63,4                                 | 17,6                              | 9,0                 |

- Зрадники, колаборанти

|                  | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| однозначно так   | 15,3             | 17,7                | 19,3                |
| скоріше так      | 26,7             | 29,2                | 33,7                |
| скоріше ні       | 17,4             | 13,4                | 15,1                |
| однозначно ні    | 13,3             | 15,2                | 15,5                |
| важко відповісти | 26,2             | 23,3                | 15,3                |
| не відповіли     | 1,1              | 1,3                 | 1,1                 |

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 39,5                                 | 40,4                              | 20,1                |
| Центральний регіон | 54,7                                 | 28,8                              | 16,5                |
| Східний регіон     | 77,9                                 | 8,7                               | 13,3                |
| Південний регіон   | 35,3                                 | 59,0                              | 5,8                 |

У віковому розрізі (на момент останнього опитування):

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 55,1                                 | 27,8                              | 17,1                |
| 30-55 років       | 54,0                                 | 31,0                              | 15,0                |
| 56 років і старше | 52,2                                 | 32,8                              | 15,1                |

Розподіл відповідей на запитання **“Хто (що) з перелічених вище осіб, органів влади та інших структур найбільше впливає на ситуацію, що склалася?”** (Дані наведено за результатами контент-аналізу відповідей респондентів на відкрите запитання **“Отже, Ви вважаєте, що з перелічених вище осіб, органів влади та інших структур найбільше впливає на ситуацію, що склалася (напишіть, хто саме)”**, у %).

|                                                                       | Грудень<br>2014 р.  | Грудень<br>2015 р.  | Лютий<br>2017 р.    | Лютий<br>2018 р.    | Квітень<br>2019 р.  | Лютий<br>2021 р.    | Лютий<br>2022 р.    | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|-----------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| Директори підприємств<br>(установ, фондів,<br>кооперативів і т. ін.)  | 1,6                 | 1,5                 | 2,8                 | 1,4                 | 2,7                 | 2,4                 | 2,4                 | 0,8              | 0,8                 | 0,7                 |
| Місцева влада, органи<br>місцевого самовряду-<br>вання                | 3,0                 | 4,2                 | 7,7                 | 5,7                 | 5,7                 | 9,8                 | 4,8                 | 5,1              | 2,2                 | 1,3                 |
| Верховна Рада України                                                 | 17,2                | 18,4                | 24,1                | 23,3                | 27,5                | 26,8                | 20,6                | 13,9             | 15,7                | 6,5                 |
| Кабінет Міністрів<br>України                                          | 19,4                | 32,0                | 19,5                | 15,2                | 16,7                | 14,3                | 9,0                 | 7,4              | 4,9                 | 3,8                 |
| Президент<br>України                                                  | 28,4                | 34,1                | 36,3                | 39,2                | 39,9                | 25,8                | 31,5                | 29,1             | 29,6                | 19,7                |
| Керівництво Російської<br>Федерації на чолі з<br>В. Путіним           | 24,9                | 10,5                | 12,3                | 8,0                 | 7,6                 | 10,3                | 22,2                | 26,1             | 21,4                | 29,4                |
| Керівництво США та<br>країн Європейського<br>Союзу                    | 9,4                 | 7,1                 | 7,0                 | 8,0                 | 5,1                 | 7,2                 | 13,3                | 8,7              | 10,7                | 11,4                |
| Українська армія                                                      | 3,3                 | 2,4                 | 2,7                 | 2,3                 | 2,1                 | 1,3                 | 2,9                 | 18,0             | 21,2                | 22,6                |
| Правоохоронні струк-<br>тури (поліція, митниця,<br>суди, прокуратура) | 1,9                 | 1,8                 | 3,7                 | 3,6                 | 2,9                 | 5,9                 | 2,8                 | 0,4              | 0,5                 | 0,2                 |
| Волонтерські<br>організації                                           | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | 2,0              | 1,6                 | 0,7                 |
| Російські війська, оку-<br>паційні адміністрації                      | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | 0,6              | 3,7                 | 3,4                 |



|                                                                                                                      | Грудень<br>2014 р.  | Грудень<br>2015 р.  | Лютий<br>2017 р.    | Лютий<br>2018 р.    | Квітень<br>2019 р.  | Лютий<br>2021 р.    | Лютий<br>2022 р.    | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|---------------------|------------------|---------------------|---------------------|
| Олігархи, політичні та економічні клани                                                                              | 11,9                | 13,4                | 21,5                | 19,1                | 19,2                | 31,4                | 19,4                | 6,5              | 6,3                 | 4,2                 |
| Зрадники, колаборанти                                                                                                | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | 1,2              | 1,6                 | 1,0                 |
| Опозиційні політичні сили прозахідного спрямування (“Європейська Солідарність”, “Батьківщина”, “Свобода” та ін.)     | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | не було<br>у списку | 1,8                 | 0,9                 | 0,3              | 0,3                 | 0,2                 |
| Переселенці з інших регіонів України або – якщо Ви переселенець(-ка) – населення регіону, до якого Ви переселились * | 1,8                 | 1,2                 | 1,3                 | 2,0                 | 1,4                 | 0,4                 | 0,7                 | 0,0              | 0,2                 | 0,1                 |
| Представники тих національностей, до яких Ви не належите                                                             | 0,9                 | 0,8                 | 1,6                 | 0,9                 | 1,0                 | 0,3                 | 0,7                 | 0,1              | 0,2                 | 0,1                 |
| не відповіли                                                                                                         | 5,9                 | 6,0                 |                     | 6,5                 | 10,1                | 1,4                 | 1,8                 | 2,4              | 2,2                 | 0,6                 |

\* До 2023 р. – “Населення інших регіонів України, в яких Ви не проживаєте”. До 2024 р. – “Мешканці тих регіонів України, в яких Ви не проживаєте або не проживали до війни

Розподіл відповідей на запитання **“Чи задовольняють Вас результати впливу на ситуацію, що склалася, з боку тих осіб (органів влади, інших структур), які впливають на неї, з Вашого погляду, найбільше?”**, у %

|                  | Грудень 2014 р. | Грудень 2015 р. | Лютий 2017 р. | Лютий 2018 р. | Квітень 2019 р. | Лютий 2021 р. | Лютий 2022 р. | Лютий 2023 р. | Березень 2024 р. | Березень 2025 р. |
|------------------|-----------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|------------------|------------------|
| однозначно так   | 2,0             | 0,4             | 1,5           | 0,7           | 1,2             | 0,6           | 2,0           | 16,0          | 12,2             | 17,2             |
| скоріше так      | 7,2             | 6,8             | 5,2           | 5,9           | 6,2             | 7,5           | 8,6           | 14,6          | 16,4             | 13,9             |
| скоріше ні       | 24,7            | 31,6            | 25,5          | 29,1          | 31,9            | 33,4          | 28,6          | 19,7          | 22,6             | 13,7             |
| однозначно ні    | 48,5            | 47,7            | 55,7          | 48,8          | 43,0            | 44,0          | 46,8          | 31,6          | 34,3             | 45,7             |
| важко відповісти | 14,9            | 11,4            | 11,7          | 14,9          | 16,3            | 14,3          | 13,5          | 17,4          | 14,0             | 9,3              |
| не відповіли     | 2,7             | 2,1             | 0,4           | 0,5           | 1,3             | 0,3           | 0,5           | 0,7           | 0,4              | 0,2              |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| Західний регіон    | 36,2                                 | 48,5                              | 15,2                |
| Центральний регіон | 30,5                                 | 62,8                              | 6,7                 |
| Східний регіон     | 13,7                                 | 78,9                              | 7,4                 |
| Південний регіон   | 56,1                                 | 35,3                              | 8,6                 |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Так<br>(цілком так +<br>скоріше так) | Ні<br>(скоріше ні +<br>зовсім ні) | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------|
| 18-29 років       | 34,3                                 | 55,8                              | 9,8                 |
| 30-55 років       | 31,6                                 | 58,9                              | 9,4                 |
| 56 років і старше | 28,8                                 | 62,3                              | 8,9                 |

**Динаміка задоволеності респондентів результатами впливу  
на ситуацію, що склалася, з боку тих осіб (органів влади, ін. структур),  
які впливають на неї, з їхнього погляду, найбільше, у %**

|                                                                       | Задоволені<br>(однозначно так + скоріше так) |                        |                        |                        |                        |                        |                        |                  |                     |                     | Не задоволені<br>(скоріше ні + однозначно ні) |                        |                        |                        |                        |                        |                        |                        | Важко відповісти    |                     |                    |                        |                        |                        |                        |                        |                        |                        |                     |                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|---------------------|---------------------|--------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|---------------------|---------------------|-----|
|                                                                       | Грудень<br>2014 р.                           | Грудень<br>2015 р.     | Лютий<br>2017 р.       | Лютий<br>2018 р.       | Квітень<br>2019 р.     | Лютий<br>2021 р.       | Лютий<br>2022 р.       | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. | Грудень<br>2014 р.                            | Грудень<br>2015 р.     | Лютий<br>2017 р.       | Лютий<br>2018 р.       | Квітень<br>2019 р.     | Лютий<br>2021 р.       | Лютий<br>2022 р.       | Лютий<br>2023 р.       | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р.     | Лютий<br>2017 р.       | Лютий<br>2018 р.       | Квітень<br>2019 р.     | Лютий<br>2021 р.       | Лютий<br>2022 р.       | Лютий<br>2023 р.       | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |     |
| Директори підприємств<br>(установ, фондів,<br>кооперативів і т. ін.)  | 19,4                                         | 22,2                   | 8,8                    | 11,8                   | 22,6                   | 37,9                   | 13,7                   | 22,2             | 33,3                | 75,0                | 67,8                                          | 61,1                   | 76,5                   | 70,6                   | 51,7                   | 55,1                   | 55,2                   | 55,6                   | 66,7                | 25,0                | 12,9               | 19,7                   | 14,7                   | 17,6                   | 25,8                   | 6,9                    | 31,0                   | 22,2                   | 0,0                 | 0,0                 |     |
| Місцева влада, органи<br>місцевого<br>самоврядування                  | 6,8                                          | 26,0                   | 17,2                   | 26,0                   | 18,4                   | 18,0                   | 17,5                   | 20,7             | 11,5                | 31,3                | 69,5                                          | 60,0                   | 66,7                   | 44,9                   | 50,7                   | 70,1                   | 59,7                   | 56,9                   | 73,1                | 56,6                | 23,7               | 14,0                   | 16,1                   | 29,0                   | 30,8                   | 12,0                   | 22,8                   | 22,4                   | 15,4                | 12,5                |     |
| Верховна Рада України                                                 | 8,1                                          | 4,2                    | 4,1                    | 5,0                    | 5,5                    | 6,6                    | 7,9                    | 17,0             | 7,5                 | 7,6                 | 76,0                                          | 83,0                   | 82,7                   | 78,8                   | 78,8                   | 75,3                   | 76,1                   | 62,3                   | 76,9                | 78,5                | 15,9               | 12,8                   | 13,1                   | 16,1                   | 15,6                   | 18,1                   | 16,0                   | 20,8                   | 15,6                | 13,9                |     |
| Кабінет Міністрів<br>України                                          | 15,1                                         | 4,3                    | 4,3                    | 6,5                    | 5,6                    | 10,5                   | 6,8                    | 13,1             | 10,2                | 8,7                 | 70,6                                          | 87,7                   | 86,7                   | 78,2                   | 76,1                   | 77,8                   | 74,2                   | 67,9                   | 67,7                | 82,6                | 14,3               | 8,0                    | 9,0                    | 15,2                   | 18,3                   | 11,7                   | 18,9                   | 19,0                   | 22,0                | 8,7                 |     |
| Президент України                                                     | 13,6                                         | 9,5                    | 3,9                    | 3,2                    | 5,9                    | 11,4                   | 18,3                   | 42,0             | 35,0                | 46,7                | 65,0                                          | 77,2                   | 83,2                   | 82,3                   | 80,2                   | 70,1                   | 62,7                   | 33,5                   | 45,5                | 36,6                | 21,3               | 13,4                   | 12,9                   | 14,5                   | 13,9                   | 18,5                   | 19,1                   | 24,6                   | 19,5                | 16,8                |     |
| Правоохоронні струк-<br>тури (поліція, митниця,<br>суди, прокуратура) | 2,7                                          | 4,5                    | 6,8                    | 7,0                    | 8,8                    | 2,8                    | 11,3                   | 0,0              | 33,3                | 0,0                 | 81,1                                          | 77,3                   | 77,3                   | 76,7                   | 61,8                   | 84,5                   | 76,3                   | 60,0                   | 66,6                | 66,6                | 16,2               | 18,2                   | 15,9                   | 16,3                   | 29,4                   | 12,7                   | 12,5                   | 40,0                   | 0,0                 | 33,3                |     |
| Керівництво Російської<br>Федерації на чолі з В.<br>Путіним           | 2,0                                          | 1,6                    | 4,1                    | 2,1                    | 2,2                    | 0,8                    | 0,5                    | 0,6              | 1,6                 | 0,9                 | 89,5                                          | 90,5                   | 89,2                   | 84,5                   | 85,6                   | 91,0                   | 95,7                   | 88,6                   | 87,8                | 94,1                | 8,4                | 7,9                    | 6,8                    | 13,4                   | 12,2                   | 8,1                    | 3,9                    | 10,7                   | 10,6                | 5,1                 |     |
| Керівництво США та<br>країн Європейського<br>Союзу                    | 3,8                                          | 6,0                    | 6,0                    | 10,3                   | 11,6                   | 7,0                    | 12,5                   | 27,3             | 14,9                | 11,5                | 85,9                                          | 85,5                   | 79,7                   | 74,2                   | 75,0                   | 73,3                   | 81,9                   | 54,5                   | 68,8                | 73,4                | 10,3               | 8,4                    | 14,3                   | 15,5                   | 13,3                   | 19,8                   | 5,6                    | 18,2                   | 16,4                | 15,1                |     |
| Українська армія                                                      | не<br>було у<br>списку                       | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | 75,8             | 75,5                | 83,3                | не<br>було у<br>списку                        | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | 8,7                 | 11,9                | 10,0               | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | не<br>було у<br>списку | 15,5                | 12,6                | 6,5 |

|                                                                                                                  | Задоволені<br>(однозначно так + скоріше так) |                    |                  |                  |                    |                  |                  |                  |                     |                     | Не задоволені<br>(скоріше ні + однозначно ні) |                    |                  |                  |                    |                  |                  |                  |                     |                     | Важко відповісти   |                    |                  |                  |                    |                  |                  |                  |                     |                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|-----------------------------------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|--------------------|--------------------|------------------|------------------|--------------------|------------------|------------------|------------------|---------------------|---------------------|
|                                                                                                                  | Грудень<br>2014 р.                           | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. | Грудень<br>2014 р.                            | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. | Грудень<br>2014 р. | Грудень<br>2015 р. | Лютий<br>2017 р. | Лютий<br>2018 р. | Квітень<br>2019 р. | Лютий<br>2021 р. | Лютий<br>2022 р. | Лютий<br>2023 р. | Березень<br>2024 р. | Березень<br>2025 р. |
| Волонтерські організації                                                                                         | не було у списку                             | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 60,8             | 73,7                | 62,5                | не було у списку                              | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку | 4,3                 | 15,8                | 25,0               | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 34,8             | 10,5                | 12,5                |
| Російські війська, окупаційні адміністрації                                                                      | не було у списку                             | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 0,0              | 4,5                 | 0,0                 | не було у списку                              | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку | 85,7                | 93,2                | 97,5               | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 14,3             | 2,3                 | 2,4                 |
| Олігархи, політичні та економічні клани                                                                          | 1,3                                          | 1,9                | 3,1              | 2,2              | 0,4                | 1,3              | 1,3              | 4,1              | 8,0                 | 0,0                 | 94,8                                          | 92,3               | 91,0             | 87,8             | 93,4               | 89,9             | 88,7             | 89,2             | 85,4                | 98,1                | 3,9                | 5,8                | 5,8              | 10,0             | 6,2                | 8,8              | 10,0             | 6,8              | 6,7                 | 2,0                 |
| Зрадники, колаборанти                                                                                            | не було у списку                             | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 0,0              | 26,4                | 0,0                 | не було у списку                              | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку | 78,5                | 63,2                | 100                | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | 21,4             | 10,5                | 0,0                 |
| Опозиційні політичні сили прозахідного спрямування (“Європейська Солідарність”, “Батьківщина”, “Свобода” та ін.) | не було у списку                             | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | 4,6              | 9,1              | 0,0              | 0,0                 | 50,0                | не було у списку                              | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | 90,9             | 81,8             | 100              | 100                 | 50,0                | не було у списку   | не було у списку   | не було у списку | не було у списку | не було у списку   | 4,6              | 9,1              | 0,0              | 0,0                 | 0,0                 |
| Переселенці з інших регіонів України або – якщо Ви переселенець – населення регіону, до якого Ви переселились *  | 2,9                                          | 6,7                | 0,0              | 8,3              | 6,3                | 0,0              | 0,0              | 0,0              | 0,0                 | 0,0                 | 91,2                                          | 86,7               | 81,3             | 70,8             | 62,5               | 99,9             | 100              | 0,0              | 100                 | 100                 | 5,9                | 6,7                | 18,8             | 20,8             | 31,3               | 0,1              | 0,0              | 0,0              | 0,0                 | 0,0                 |
| Представники тих національностей, до яких Ви не належите                                                         | 0,0                                          | 10,0               | 0,0              | 9,1              | 0,0                | 0,0              | 12,5             | не було у списку | 50,0                | 0,0                 | 88,2                                          | 80,0               | 89,4             | 63,7             | 63,7               | 99,8             | 87,5             | не було у списку | 50,0                | 100                 | 11,8               | 10,0               | 10,5             | 27,3             | 36,4               | 0,2              | 0,0              | не було у списку | 0,0                 | 0,0                 |

\* До 2023 р. – “Населення інших регіонів України, в яких Ви не проживаєте”. До 2024 р. – “Мешканці тих регіонів України, в яких Ви не проживаєте або не проживали до війни”.

На основі відповідей респондентів на неведені вище запитання в процесі моніторингу визначається рівень соціальної напруженості в суспільстві. Показник соціальної напруженості (N) обчислюється за формулою:

$$N = O + (O_1 + O_2) / 2 + iV + jW,$$

де **O** – загальне невдоволення респондентів наявною в суспільстві ситуацією; **O<sub>1</sub>** – ретроспективна оцінка минулого стану ситуації чи тієї ситуації, яка їй передувала; **O<sub>2</sub>** – прогнозна оцінка майбутнього стану ситуації чи тієї ситуації, що має прийти їй на зміну; **V** – невдоволення респондентів можливостями свого впливу на ситуацію; **i** – ступінь інтернальності респондента, який зумовлює значущість для нього власного впливу на ситуацію; **W** – невдоволення діями тих персоніфікованих соціальних сил, які, за уявленнями респондентів, здатні впливати на ситуацію; **j** – приписуваний респондентом тим чи тим персоніфікованим соціальним силам ступінь зовнішнього впливу на ситуацію.

Інтегральні значення показника соціальної напруженості, які наведено в розміщеній нижче таблиці, підраховуються за 21-бальною шкалою від –10 до +10 балів.

### *Динаміка соціальної напруженості в Україні у 2014–2025 роках*

|                      | <i>O</i><br>оцінка ситуації<br>(–2 : +2) | <i>O<sub>1</sub></i><br>ретроспективна оцінка<br>минулого стану ситуації<br>(–2 : +2) | <i>O<sub>2</sub></i><br>прогнозна оцінка<br>майбутнього стану<br>ситуації (–2 : +2) | <i>V</i><br>вдоволеність можливос-<br>тями власного впливу<br>на ситуацію (–2 : +2) | <i>i</i><br>інтернальний локус<br>контролю<br>(0 : 1) | <i>W</i><br>вдоволеність результа-<br>тами зовнішнього впли-<br>ву на ситуацію (–2 : +2) | <i>j</i><br>ступінь зовнішнього<br>впливу на ситуацію<br>(0 : 1) | <i>N</i><br>інтегральний показник<br>рівня СН<br>(–10 : 10) |
|----------------------|------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| <b>Березень 2014</b> | -0,67                                    | 0,47                                                                                  | -0,01                                                                               | -0,63                                                                               | 0,56                                                  | -1,02                                                                                    | 0,79                                                             | <b>2,59</b>                                                 |
| <b>Грудень 2014</b>  | -0,73                                    | 0,67                                                                                  | -0,2                                                                                | -0,72                                                                               | 0,57                                                  | -1,13                                                                                    | 0,8                                                              | <b>3,08</b>                                                 |
| <b>Грудень 2015</b>  | -0,58                                    | 0,71                                                                                  | -0,19                                                                               | -0,79                                                                               | 0,58                                                  | -1,21                                                                                    | 0,86                                                             | <b>3,19</b>                                                 |
| <b>Лютий 2017</b>    | -0,65                                    | 0,78                                                                                  | -0,32                                                                               | -0,82                                                                               | 0,58                                                  | -1,3                                                                                     | 0,85                                                             | <b>3,5</b>                                                  |
| <b>Лютий 2018</b>    | -0,38                                    | 0,73                                                                                  | -0,28                                                                               | -0,74                                                                               | 0,59                                                  | -1,2                                                                                     | 0,87                                                             | <b>2,96</b>                                                 |
| <b>Квітень 2019</b>  | -0,28                                    | 0,62                                                                                  | 0,34                                                                                | -0,41                                                                               | 0,61                                                  | -1,1                                                                                     | 1,31                                                             | <b>2,01</b>                                                 |
| <b>Лютий 2022</b>    | -0,3                                     | 0,71                                                                                  | -0,18                                                                               | -0,61                                                                               | 0,42                                                  | -1,1                                                                                     | 0,87                                                             | <b>2,61</b>                                                 |
| <b>Лютий 2023</b>    | -0,37                                    | 0,83                                                                                  | 0,06                                                                                | -0,61                                                                               | 0,61                                                  | -0,37                                                                                    | 0,82                                                             | <b>1,73</b>                                                 |
| <b>Березень 2024</b> | -0,46                                    | 0,89                                                                                  | -0,22                                                                               | -0,58                                                                               | 0,62                                                  | -0,51                                                                                    | 0,76                                                             | <b>2,21</b>                                                 |
| <b>Березень 2025</b> | -0,68                                    | 1,08                                                                                  | -0,13                                                                               | -0,73                                                                               | 0,61                                                  | -0,57                                                                                    | 0,82                                                             | <b>2,74</b>                                                 |

**Примітка.** Теоретичні засади визначення показника соціальної напруженості див. у: Слюсаревський М. М. Соціальна напруженість: теоретична модель необхідних і достатніх показників // Наук. студії із соц. та політ. психології: Зб. статей / АПН України, Ін-т соц. та політ. психології. – Київ: Сталь, 2002. – Вип. 5 (8). – С. 3–24; його ж. Діагностика, прогнозування та коригування соціальної напруженості: концептуальна модель // Наук. студії із соц. та політ. психології: Зб. статей / АПН України, Ін-т соц. та політ. психології. – Київ: Міленіум, 2007. – Вип. 18 (21). – С. 49–69.

## *Коментар*

Тенденція песимізації суспільних настроїв, яку було зафіксовано за результатами моніторингу громадської думки у 2024 році, цього року ще більше виразилася.

- У березні 2025 року дві третини респондентів (67%) оцінюють соціально-економічну та політичну ситуацію в Україні як погану або дуже погану і менше ніж п'ята частина (18,7%) – як цілком нормальну або нормальну. Понад 80% опитаних упевнені, що раніше ситуація була кращою, ніж тепер, і лише 8,8% із цим не погоджуються. Це найгірша оцінка поточної ситуації не лише за період повномасштабного вторгнення, а й за останні 10 років спостережень.

- Водночас очікування громадян щодо майбутнього не погіршилися. Навпаки, порівняно з минулим роком частка респондентів, які не очікують від подальшого розвитку ситуації нічого доброго, скоротилася із 42,2% до 37%, а частка тих, хто дивиться в майбутнє з оптимізмом, зросла з 25,4% до 27,1%. Особливо виразними є оптимістичні настановлення мешканців Півдня, де частка тих, хто очікує, що ситуація в країні змінюватиметься на краще (44,6%), удвічі перевищує частку тих, хто ні на що хороше не сподівається (23%).

- Близько 60% респондентів скоріше або зовсім не задоволені можливостями свого впливу на соціально-економічну і політичну ситуацію, в якій проходить їхнє життя, і лише 13% – задоволені (цілком або скоріше). Варто зазначити, що співвідношення тих, хто почувається спроможним впливати на ситуацію в країні, і тих, хто вважає себе неспроможним, є майже незмінним упродовж останніх 10 років, і повномасштабне російське вторгнення тут нічого принципово не змінило.

- Найбільш впливовою інституцією в державі респонденти вважають українську армію. На питання, чи справляє вона істотний вплив (позитивний або негативний) на ситуацію в країні, 89,8% дали ствердну відповідь (66,1% – однозначно так, 23,7% – скоріше так). Майже такий самий показник за рівнем впливовості в уявленні респондентів має Президент України (89,5%). Далі в порядку зниження сприйманої спроможності справляти істотний вплив на ситуацію в країні йде Російська Федерація на чолі з В. Путіним (83,8%). Порівняно з попереднім роком цей показник зріс майже на 10%, що є найвищим результатом за всі роки спостережень.

- Верховну Раду України вважають впливовою 79,3% респондентів, Кабінет Міністрів України – 73,8%. Вплив олігархів і представників політичних та економічних кланів визнають 66,7% респондентів, що на 7% більше, ніж попереднього року, коли цей показник становив 59,7%. Місцева влада справляє істотний вплив на ситуацію в країні на думку близько 60% респондентів.

- На думку респондентів, ситуація в Україні перебуває під потужним впливом зовнішніх агентів. Такий вплив чинять керівництво США, ЄС (78,3%), а також російські війська та окупаційні адміністрації (73,7%), вплив яких у березні 2025 р. визнали майже на 12% респондентів більше, ніж рік тому.

- Майже дві третини респондентів (62,4%) вважають волонтерські організації спроможними впливати на ситуацію в країні. Правоохоронні структури як впливові оцінюють 59,4% опитаних, що приблизно на 5% більше, ніж попереднього року. Спроможність опозиційних сил прозахідного спрямування впливати на ситуацію в країні в березні 2025 року визнають 35,8% респондентів. Це на 4% більше, ніж у 2024 р. (31,5%), хоч і менше, ніж у попередні роки, коли вплив сил прозахідного спрямування визнавали: 48,3% респондентів у 2021 р., 42,4% – у 2022 р., 37,9% – у 2023 р.

- Серед суб'єктів, які найбільше впливають на ситуацію в Україні, респонденти найчастіше згадували керівництво Російської Федерації на чолі з В. Путіним. Панівний режим країни-агресора сьогодні видається нашим громадянам істотно більш впливовим «гравцем» в Україні (у відповідь на відкрите запитання «Хто найбільше впливає на ситуацію, що склалася?» його згадали 29,4% опитаних), ніж Президент України (19,7%), українська армія (22,6%) та решта політичних інститутів. Такий диспаритет сприйманого впливу на користь країни-агресора фіксується вперше за останні 10 років спостережень.

- Варто зазначити, що майже третина респондентів (31,1%) задоволені результатами такого впливу (28,6% у 2024 р., 30,6% – у 2023 р.), тоді як у роки, що передували повномасштабному вторгненню, цей показник коливався в межах 7-10%. Невдоволені результатами впливу на ситуацію близько 59%. Це більше, ніж у 2024 р. (56,9%) і 2023 р. (50,3%), хоча досі значно менше, ніж у попередні роки.

- Усі зазначені обставини свідчать про зростання в суспільстві соціальної напруженості. Її рівень у 2025 р. сягнув позначки 2,74, що не є максимальним значенням за весь період спостережень, проте цей показник дещо вищий за рівень соціальної напруженості напередодні повномасштабного вторгнення, коли в очікуванні великої війни суспільство перебувало у вкрай стривоженому стані.

## 2. Ідеологічні преференції та світоглядні орієнтири громадян

У цьому розділі наведено розподіли відповідей (у %), що відображають згоду чи незгоду респондентів з низкою суджень, узятих з друкованих засобів масової інформації різного спрямування та інтернету. Ці судження було вміщено в анкеті практично без змін або з незначними змінами суто редакційного характеру.

### 2.1. Питання української державності, національної єдності, геополітичного вибору України

**Хоча на шляху нашої державності багато перешкод, я все одно вважаю: Україна повинна бути незалежною**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 76,9   | 4,4       | 18,6             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 80,5   | 4,5       | 14,9             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 72,4   | 7,4       | 19,7             | 0,4          |
| Лютий 2018 р.    | 74,0   | 6,5       | 19,4             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 82,5   | 3,5       | 13,7             | 0,3          |
| Лютий 2021 р.    | 76,7   | 5,1       | 17,9             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.    | 79,2   | 3,9       | 16,9             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 85,6   | 3,3       | 11,0             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 85,8   | 3,7       | 10,5             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 80,0   | 6,1       | 13,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 75,7   | 8,1       | 15,2             |
| Центральний регіон | 89,9   | 3,2       | 6,9              |
| Східний регіон     | 81,9   | 1,9       | 16,3             |
| Південний регіон   | 51,8   | 18,0      | 30,2             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 81,3   | 5,9       | 12,9             |
| 30-55 років       | 80,9   | 5,7       | 13,4             |
| 56 років і старше | 78,6   | 6,7       | 14,7             |



## Незалежність України не принесла нам нічого доброго

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 22,5   | 50,9      | 26,4             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 23,9   | 50,3      | 25,2             | 0,6          |
| Лютий 2017 р.    | 23,2   | 47,0      | 29,0             | 0,7          |
| Лютий 2018 р.    | 26,6   | 45,3      | 27,6             | 0,6          |
| Лютий 2019 р.    | 22,2   | 50,6      | 26,6             | 0,5          |
| Лютий 2021 р.    | 21,2   | 53,5      | 25,1             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.    | 16,0   | 58,1      | 25,9             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 5,3    | 69,8      | 24,7             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 10,0   | 67,6      | 22,3             | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 10,9   | 67,5      | 21,4             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 16,5   | 63,4      | 20,1             |
| Центральний регіон | 6,5    | 73,7      | 19,8             |
| Східний регіон     | 11,5   | 66,7      | 21,9             |
| Південний регіон   | 13,7   | 56,8      | 29,5             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 10,2   | 70,3      | 19,5             |
| 30-55 років       | 5,8    | 70,5      | 21,1             |
| 56 років і старше | 14,3   | 62,8      | 22,9             |

**Привести країну до процвітання здатні українські патріоти. Відродження національної самосвідомості дасть Україні змогу стати могутньою державою**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 60,6   | 16,6      | 22,6             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 59,6   | 15,0      | 25,3             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 52,7   | 19,9      | 26,6             | 0,6          |
| Лютий 2018 р.    | 51,6   | 18,4      | 29,6             | 0,4          |
| Лютий 2019 р.    | 53,0   | 16,6      | 30,0             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 50,9   | 13,7      | 35,4             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 56,4   | 14,8      | 28,8             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 72,2   | 9,3       | 18,2             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 75,3   | 6,0       | 18,6             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 74,0   | 7,4       | 18,4             | 0,2          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Вивести країну з кризи здатні українські патріоти. Відродження національної самосвідомості дасть Україні змогу стати могутньою державою”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 85,5   | 2,6       | 11,9             |
| Центральний регіон | 76,9   | 9,7       | 13,4             |
| Східний регіон     | 61,3   | 5,6       | 33,1             |
| Південний регіон   | 63,3   | 13,7      | 23,0             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 75,8   | 5,9       | 18,4             |
| 30-55 років       | 75,0   | 6,7       | 18,3             |
| 56 років і старше | 72,2   | 9,1       | 18,7             |

**Найнебезпечнішим ворогом народу України, його державності та демократії залишається націоналізм**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 29,8   | 45,3      | 24,8             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 27,2   | 42,8      | 29,6             | 0,5          |
| Лютий 2017 р.    | 30,7   | 34,3      | 34,6             | 0,4          |
| Лютий 2018 р.    | 33,6   | 29,9      | 35,8             | 0,7          |
| Лютий 2019 р.    | 30,7   | 32,6      | 36,2             | 0,5          |
| Лютий 2021 р.    | 26,8   | 34,7      | 38,1             | 0,4          |
| Лютий 2022 р.    | 24,0   | 43,4      | 32,6             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 14,6   | 60,4      | 24,8             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 12,1   | 58,8      | 29,0             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 13,3   | 62,6      | 24,0             | 0,1          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 15,5   | 68,4      | 16,1             |
| Центральний регіон | 7,9    | 68,4      | 23,7             |
| Східний регіон     | 14,1   | 54,1      | 31,9             |
| Південний регіон   | 26,6   | 46,0      | 27,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 12,1   | 61,7      | 26,2             |
| 30-55 років       | 10,2   | 66,1      | 23,6             |
| 56 років і старше | 17,6   | 59,3      | 23,1             |

**У незалежній Україні і державною, й офіційною може бути тільки одна мова – українська**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 53,3        | 28,4        | 18,2             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 57,4        | 26,1        | 16,4             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 57,1        | 25,4        | 17,4             | 0,1          |
| Лютий 2018 р.    | 53,9        | 28,2        | 17,6             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 53,5        | 28,8        | 17,6             | 0,1          |
| Лютий 2021 р.    | 59,4        | 25,0        | 15,5             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.    | <b>61,0</b> | <b>25,8</b> | <b>12,8</b>      | <b>0,3</b>   |
| Лютий 2023 р.    | <b>72,2</b> | <b>14,6</b> | <b>13,0</b>      | <b>0,3</b>   |
| Березень 2024 р. | <b>77,2</b> | <b>11,2</b> | <b>11,4</b>      | <b>0,2</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>71,3</b> | <b>13,7</b> | <b>15,0</b>      | <b>0,0</b>   |

*У регіональному розрізі (2014–2022 рр.):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    |             |             |                  |
| 2014 р.            | 82,9        | 5,8         | 11,3             |
| 2015 р.            | 84,0        | 5,6         | 10,4             |
| 2017 р.            | 71,5        | 16,1        | 12,4             |
| 2018 р.            | 75,2        | 7,9         | 16,9             |
| 2019 р.            | 73,8        | 10,9        | 15,4             |
| 2021 р.            | 85,0        | 4,9         | 10,2             |
| 2022 р.            | 84,3        | 8,8         | 6,9              |
| 2023 р.            | 91,2        | 2,2         | 6,6              |
| 2024 р.            | <b>90,8</b> | <b>3,4</b>  | <b>5,7</b>       |
| 2025 р.            | <b>69,0</b> | <b>16,8</b> | <b>14,2</b>      |
| Центральний регіон |             |             |                  |
| 2014 р.            | 63,8        | 16,9        | 19,2             |
| 2015 р.            | 62,5        | 23,6        | 13,9             |
| 2017 р.            | 59,6        | 21,3        | 19,1             |
| 2018 р.            | 61,0        | 22,5        | 16,5             |
| 2019 р.            | 60,9        | 21,4        | 17,7             |
| 2021 р.            | 65,4        | 19,8        | 14,8             |
| 2022 р.            | 66,5        | 17,6        | 15,9             |
| 2023 р.            | 74,4        | 11,9        | 13,7             |
| 2024 р.            | <b>82,6</b> | <b>8,2</b>  | <b>9,2</b>       |
| 2025 р.            | <b>79,6</b> | <b>10,7</b> | <b>9,7</b>       |

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко<br>відповісти |
|------------------|-------------|-------------|---------------------|
| Східний регіон   |             |             |                     |
| 2014 р.          | 32,2        | 47,4        | 20,4                |
| 2015 р.          | 38,2        | 39,1        | 22,6                |
| 2017 р.          | 49,4        | 32,5        | 18,0                |
| 2018 р.          | 36,0        | 43,0        | 21,1                |
| 2019 р.          | 38,4        | 42,5        | 19,1                |
| 2021 р.          | 40,1        | 42,2        | 17,7                |
| 2022 р.          | 43,7        | 40,7        | 15,6                |
| 2023 р.          | 58,8        | 25,9        | 15,3                |
| 2024 р.          | <b>65,3</b> | <b>16,3</b> | <b>18,4</b>         |
| 2025 р.          | <b>70,7</b> | <b>10,7</b> | <b>18,5</b>         |
| Південний регіон |             |             |                     |
| 2014 р.          | 31,1        | 48,1        | 20,9                |
| 2015 р.          | 35,8        | 42,5        | 21,6                |
| 2017 р.          | 40,0        | 40,0        | 20,0                |
| 2018 р.          | 34,1        | 51,1        | 14,8                |
| 2019 р.          | 26,7        | 54,8        | 18,5                |
| 2021 р.          | 37,3        | 39,6        | 23,1                |
| 2022 р.          | 42,7        | 50,5        | 6,8                 |
| 2023 р.          | 54,8        | 25,9        | 19,3                |
| 2024 р.          | <b>60,6</b> | <b>26,0</b> | <b>13,4</b>         |
| 2025 р.          | <b>47,9</b> | <b>23,6</b> | <b>28,6</b>         |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко<br>відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|---------------------|
| 18-29 років       | <b>70,3</b> | <b>14,5</b> | <b>15,2</b>         |
| 30-55 років       | <b>74,7</b> | <b>11,4</b> | <b>13,9</b>         |
| 56 років і старше | <b>68,0</b> | <b>16,0</b> | <b>16,0</b>         |

### Українсько-російську двомовність треба закріпити в Конституції

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|---------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 30,3        | 42,3        | 27,0                | 0,4          |
| Грудень 2015 р.  | 28,1        | 46,7        | 25,0                | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 25,8        | 47,0        | 27,1                | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 33,9        | 39,3        | 26,5                | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 30,8        | 42,0        | 26,7                | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 27,6        | 46,1        | 26,3                | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | <b>25,1</b> | <b>51,7</b> | <b>23,1</b>         | <b>0,1</b>   |
| Лютий 2023 р.    | <b>10,5</b> | <b>66,8</b> | <b>22,6</b>         | <b>0,2</b>   |
| Березень 2024 р. | <b>11,1</b> | <b>70,1</b> | <b>18,7</b>         | <b>0,2</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>12,4</b> | <b>63,9</b> | <b>23,5</b>         | <b>0,2</b>   |

*У регіональному розрізі (2014–2023 рр.):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко<br>відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|---------------------|
| Західний регіон    |             |             |                     |
| 2014 р.            | 5,1         | 77,3        | 17,6                |
| 2015 р.            | 10,9        | 65,2        | 24,0                |
| 2017 р.            | 10,2        | 65,4        | 24,4                |
| 2018 р.            | 16,2        | 51,9        | 32,0                |
| 2019 р.            | 10,9        | 62,2        | 27,0                |
| 2021 р.            | 7,1         | 81,6        | 11,2                |
| 2022 р.            | 9,5         | 75,0        | 15,5                |
| 2023 р.            | 2,9         | 85,4        | 11,7                |
| 2024 р.            | <b>3,8</b>  | <b>82,8</b> | <b>13,4</b>         |
| 2025 р.            | <b>14,2</b> | <b>66,5</b> | <b>19,4</b>         |
| Центральний регіон |             |             |                     |
| 2014 р.            | 23,0        | 43,7        | 33,2                |
| 2015 р.            | 18,9        | 55,9        | 25,2                |
| 2017 р.            | 18,3        | 52,4        | 29,3                |
| 2018 р.            | 21,7        | 48,8        | 29,5                |
| 2019 р.            | 24,4        | 49,2        | 26,4                |
| 2021 р.            | 22,0        | 49,0        | 29,0                |
| 2022 р.            | 16,1        | 53,9        | 30,0                |
| 2023 р.            | 8,5         | 62,9        | 28,6                |
| 2024 р.            | <b>9,2</b>  | <b>78,2</b> | <b>12,6</b>         |
| 2025 р.            | <b>10,5</b> | <b>72,9</b> | <b>16,6</b>         |
| Східний регіон     |             |             |                     |
| 2014 р.            | 43,2        | 28,0        | 28,8                |
| 2015 р.            | 45,9        | 27,4        | 26,8                |
| 2017 р.            | 41,1        | 35,5        | 23,4                |
| 2018 р.            | 52,2        | 26,5        | 21,3                |
| 2019 р.            | 39,2        | 28,6        | 32,2                |
| 2021 р.            | 42,2        | 28,6        | 29,2                |
| 2022 р.            | 40,7        | 39,5        | 19,8                |
| 2023 р.            | 18,9        | 64,0        | 17,1                |
| 2024 р.            | <b>13,5</b> | <b>55,7</b> | <b>30,8</b>         |
| 2025 р.            | <b>13,8</b> | <b>50,2</b> | <b>36,1</b>         |
| Південний регіон   |             |             |                     |
| 2014 р.            | 61,5        | 20,0        | 18,5                |
| 2015 р.            | 49,3        | 28,4        | 22,4                |
| 2017 р.            | 44,4        | 21,5        | 34,1                |
| 2018 р.            | 65,2        | 15,6        | 19,3                |
| 2019 р.            | 71,9        | 13,3        | 14,8                |
| 2021 р.            | 50,7        | 9,7         | 39,6                |
| 2022 р.            | 47,6        | 29,1        | 23,3                |
| 2023 р.            | 15,6        | 48,9        | 35,6                |
| 2024 р.            | <b>26,8</b> | <b>51,2</b> | <b>22,0</b>         |
| 2025 р.            | <b>13,0</b> | <b>53,6</b> | <b>33,3</b>         |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 9,8    | 62,6      | 27,6             |
| 30-55 років       | 10,2   | 65,6      | 24,2             |
| 56 років і старше | 16,4   | 63,1      | 20,4             |

**Позбутися колоніального минулого – неодмінна умова прогресу нашого суспільства, слід продовжувати декомунізацію і дерусифікацію України**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 61,1   | 14,4      | 24,5             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 70,6   | 7,6       | 21,7             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 64,7   | 13,5      | 21,7             | 0,1          |

**Довідково.** У 2000–2022 рр. кількість згодних/незгодних із судженням “Позбутися комуністичного минулого – важлива й неодмінна умова прогресу нашого суспільства, слід продовжувати декомунізацію України” була такою (у %):

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2015 р. | 37,1   | 39,2      | 23,2             | 0,5          |
| Лютий 2017 р.   | 26,7   | 44,4      | 28,4             | 0,5          |
| Лютий 2018 р.   | 42,8   | 25,2      | 31,6             | 0,3          |
| Лютий 2019 р.   | 41,9   | 27,3      | 30,2             | 0,6          |
| Лютий 2021 р.   | 47,8   | 20,6      | 31,4             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.   | 44,8   | 28,6      | 26,6             | 0,1          |

**Примітка.** До 2021 р. судження формулювалося так: “Позбутися комуністичного минулого – важлива й неодмінна умова прогресу нашого суспільства”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 73,2   | 4,5       | 22,3             |
| Центральний регіон | 69,8   | 14,8      | 15,4             |
| Східний регіон     | 58,9   | 12,6      | 28,5             |
| Південний регіон   | 38,8   | 30,9      | 30,2             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 68,8   | 11,7      | 19,5             |
| 30-55 років       | 67,9   | 11,4      | 20,7             |
| 56 років і старше | 58,9   | 16,9      | 24,2             |

**Перейменуванням вулиць, заборною російської культури, руйнуванням її пам'яток влада намагається прикрити свою неспроможність вирішувати нагальні завдання як воєнного, так і мирного часу**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 24,4   | 40,3      | 35,3             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 32,3   | 32,7      | 34,8             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 33,4   | 38,0      | 28,5             | 0,1          |

**Довідково.** У 2015–2018 рр. частка згодних/незгодних із судженням “Проводячи так звану декомунізацію, влада намагається приховати свою неспроможність вирішувати багато важливіші проблеми була такою (у %):

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2015 р. | 64,5   | 19,0      | 16,3             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.   | 66,7   | 15,7      | 17,4             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.   | 66,2   | 11,7      | 21,9             | 0,2          |

**Примітка.** У 2015 р. та 2017 роках судження формулювалося так: “Перейменовуючи міста і вулиці, влада намагається приховати свою неспроможність вирішувати багато важливіші проблеми”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 34,8   | 33,5      | 31,6             |
| Центральний регіон | 40,1   | 39,7      | 20,2             |
| Східний регіон     | 28,5   | 32,6      | 38,9             |
| Південний регіон   | 16,5   | 52,5      | 30,9             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 27,0   | 45,3      | 27,7             |
| 30-55 років       | 33,7   | 36,2      | 30,1             |
| 56 років і старше | 36,9   | 36,0      | 27,1             |

**Попри недружні до нас висловлювання Дональда Трампа Сполучені Штати Америки все одно залишаються оплотом світової демократії і нашим стратегічним партнером. Трамп – це ще не вся Америка і не вся американська влада!**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Березень 2025 р.</b> | 47,9   | 18,7      | 33,4             | 0,0          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>48,4</b> | <b>21,0</b> | <b>30,6</b>      |
| Центральний регіон | <b>48,6</b> | <b>18,0</b> | <b>33,4</b>      |
| Східний регіон     | <b>39,6</b> | <b>20,0</b> | <b>40,4</b>      |
| Південний регіон   | <b>60,0</b> | <b>13,6</b> | <b>26,4</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>47,7</b> | <b>18,0</b> | <b>34,4</b>      |
| 30-55 років       | <b>51,3</b> | <b>16,1</b> | <b>32,6</b>      |
| 56 років і старше | <b>44,2</b> | <b>22,0</b> | <b>33,8</b>      |

**Своїми претензіями на завоювання Канадою, Гренландією та Панамським каналом американський президент Трамп продемонстрував, що він нічим не відрізняється від російського диктатора Путіна**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Березень 2025 р.</b> | 65,3   | 12,7      | 21,9             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>53,4</b> | <b>20,1</b> | <b>26,5</b>      |
| Центральний регіон | <b>66,0</b> | <b>11,5</b> | <b>22,5</b>      |
| Східний регіон     | <b>79,3</b> | <b>5,9</b>  | <b>14,8</b>      |
| Південний регіон   | <b>63,3</b> | <b>12,9</b> | <b>23,7</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>66,0</b> | <b>13,7</b> | <b>20,3</b>      |
| 30-55 років       | <b>64,2</b> | <b>12,8</b> | <b>23,0</b>      |
| 56 років і старше | <b>66,4</b> | <b>12,0</b> | <b>21,6</b>      |



**Надати Сполученим Штатам Америки доступ до українських рідкісноземельних металів як оплату за військову допомогу – це справедливо. За все слід платити!**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Березень 2025 р.</b> | 22,1          | 44,9             | 33,0                    | 0,1                 |

*У регіональному розрізі:*

|                    | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| Західний регіон    | 22,6          | 47,4             | 30,0                    |
| Центральний регіон | 27,7          | 38,9             | 33,4                    |
| Східний регіон     | 14,4          | 44,8             | 40,7                    |
| Південний регіон   | 15,8          | 60,4             | 23,7                    |

*У віковому розрізі:*

|                   | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|-------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| 18-29 років       | 23,0          | 43,0             | 34,0                    |
| 30-55 років       | 24,0          | 44,7             | 31,3                    |
| 56 років і старше | 19,3          | 46,2             | 34,4                    |

**Україна – європейська держава і має прямувати в Європу**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 58,8          | 15,9             | 25,1                    | 0,2                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 56,4          | 16,8             | 26,8                    | 0,0                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 51,7          | 20,8             | 27,4                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 53,9          | 17,1             | 28,7                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 58,8          | 15,4             | 25,4                    | 0,4                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 63,1          | 16,5             | 20,4                    | 0,0                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 57,9          | 15,9             | 26,0                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 76,3          | 6,5              | 16,9                    | 0,3                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | 70,6          | 8,8              | 20,6                    | 0,0                 |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 59,8          | 17,5             | 22,4                    | 0,2                 |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| Західний регіон    | 48,2          | 23,9             | 27,8                    |
| Центральний регіон | 67,4          | 12,8             | 19,8                    |
| Східний регіон     | 74,3          | 7,1              | 18,6                    |
| Південний регіон   | 32,4          | 40,3             | 27,3                    |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 67,2   | 16,8      | 16,0             |
| 30-55 років       | 60,2   | 16,1      | 23,6             |
| 56 років і старше | 55,6   | 19,6      | 24,8             |

**Європейський Союз – красивий міраж, до якого нам не дійти ніколи**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 35,8   | 35,2      | 28,8             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 34,4   | 37,2      | 28,2             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 39,9   | 28,0      | 31,8             | 0,3          |
| Лютий 2018 р.    | 39,4   | 30,0      | 30,4             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 33,2   | 37,2      | 29,1             | 0,5          |
| Лютий 2021 р.    | 32,5   | 37,5      | 29,9             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 29,6   | 40,0      | 30,3             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 17,5   | 51,1      | 31,2             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 22,8   | 40,5      | 36,7             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 26,7   | 40,6      | 32,5             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 38,2   | 35,3      | 26,5             |
| Центральний регіон | 26,5   | 44,5      | 28,9             |
| Східний регіон     | 20,4   | 37,4      | 42,2             |
| Південний регіон   | 15,1   | 44,6      | 40,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 19,9   | 45,7      | 34,4             |
| 30-55 років       | 25,6   | 43,7      | 30,7             |
| 56 років і старше | 32,1   | 34,3      | 33,6             |

**Необхідно якнайшвидше припинити війну, провести референдум і відновити союз братніх радянських народів**

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р. | 12,4   | 63,6      | 24,0             | 0,1          |
| Грудень 2015 р. | 16,5   | 60,2      | 23,2             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.   | 9,0    | 64,0      | 26,9             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.   | 14,6   | 54,8      | 30,5             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.   | 13,4   | 60,2      | 26,1             | 0,3          |
| Лютий 2021 р.   | 12,0   | 63,1      | 24,8             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.   | 9,5    | 65,1      | 25,4             | 0,0          |

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 9,0    | 73,6      | 17,3                | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 6,6    | 76,9      | 16,5                | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 7,7    | 78,8      | 13,3                | 0,2          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Необхідно якнайшвидше провести референдум і відновити союз братніх радянських народів”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------|-----------|---------------------|
| Західний регіон    | 8,4    | 76,1      | 15,5                |
| Центральний регіон | 6,1    | 84,2      | 9,7                 |
| Східний регіон     | 7,0    | 76,7      | 16,3                |
| Південний регіон   | 12,9   | 71,9      | 15,1                |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------|-----------|---------------------|
| 18-29 років       | 5,1    | 84,0      | 10,9                |
| 30-55 років       | 6,1    | 80,7      | 13,2                |
| 56 років і старше | 11,1   | 74,2      | 14,7                |

**Надходження західноєвропейських та американських інвестицій є неодмінною умовою відновлення України в повоєнний період**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 49,9   | 16,2      | 33,6                | 0,3          |
| Грудень 2015 р.  | 39,2   | 25,3      | 35,3                | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 35,6   | 25,8      | 38,2                | 0,3          |
| Лютий 2018 р.    | 32,1   | 27,8      | 39,7                | 0,3          |
| Лютий 2019 р.    | 39,0   | 22,6      | 38,0                | 0,3          |
| Лютий 2021 р.    | 39,8   | 23,1      | 36,9                | 0,2          |
| Лютий 2022 р.    | 41,4   | 21,7      | 36,8                | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 70,6   | 6,6       | 22,7                | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 73,2   | 5,7       | 21,0                | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 70,3   | 9,8       | 19,7                | 0,2          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Надходження західноєвропейських та американських інвестицій є необхідною умовою успішного виходу України з кризи”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------|-----------|---------------------|
| Західний регіон    | 65,0   | 14,9      | 20,1                |
| Центральний регіон | 74,0   | 8,5       | 17,4                |
| Східний регіон     | 74,8   | 2,2       | 23,0                |
| Південний регіон   | 61,2   | 18,0      | 20,9                |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 76,2   | 7,8       | 16,0             |
| 30-55 років       | 71,2   | 10,3      | 18,5             |
| 56 років і старше | 66,4   | 10,5      | 23,2             |

**Мужньо протидіючи російській агресії, Україна стала єдиним цілим**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 63,4   | 13,2      | 23,0             | 0,4          |
| Березень 2024 р. | 55,6   | 18,0      | 26,2             | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 51,9   | 23,1      | 24,9             | 0,1          |

**Примітка.** У 2023 р. судження було таким: “Чинячи опір російським загарбникам, Україна стала єдиним цілим”.

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 66,1   | 12,6      | 21,3             |
| Центральний регіон | 41,9   | 32,6      | 25,5             |
| Східний регіон     | 51,3   | 19,7      | 29,0             |
| Південний регіон   | 57,1   | 19,3      | 23,6             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 55,9   | 22,7      | 21,5             |
| 30-55 років       | 49,8   | 24,6      | 25,6             |
| 56 років і старше | 52,0   | 21,8      | 26,2             |

**Україна занадто різна, і в одній державі нам не ужитися**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 17,4   | 59,6      | 22,5             | 0,5          |
| Грудень 2015 р.  | 15,5   | 60,5      | 23,8             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 11,2   | 63,7      | 25,0             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 14,2   | 56,2      | 29,0             | 0,6          |
| Лютий 2019 р.    | 10,7   | 59,9      | 29,2             | 0,2          |
| Лютий 2021 р.    | 12,1   | 62,8      | 24,7             | 0,4          |
| Лютий 2022 р.    | 10,8   | 67,6      | 21,6             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 10,0   | 61,5      | 28,2             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 9,6    | 65,2      | 25,0             | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 11,8   | 67,4      | 20,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 14,9   | 69,9      | 15,2             |
| Центральний регіон | 15,4   | 63,6      | 21,1             |
| Східний регіон     | 2,6    | 72,2      | 25,2             |
| Південний регіон   | 9,4    | 67,6      | 23,0             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 11,3   | 65,6      | 23,0             |
| 30-55 років       | 10,2   | 70,7      | 19,1             |
| 56 років і старше | 13,8   | 65,0      | 21,2             |

**Наші біженці своєю поведінкою нерідко ганьблять перед Європою Україну**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 35,2   | 30,3      | 34,3             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 46,2   | 20,6      | 32,9             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 38,4   | 31,3      | 30,3             | 0,0          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 34,5   | 39,0      | 26,5             |
| Центральний регіон | 35,8   | 30,8      | 33,4             |
| Східний регіон     | 41,9   | 24,4      | 33,7             |
| Південний регіон   | 50,0   | 28,6      | 21,4             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 37,9   | 31,6      | 30,5             |
| 30-55 років       | 39,3   | 32,8      | 27,9             |
| 56 років і старше | 37,8   | 29,3      | 32,9             |

**Ті, хто втік від війни за кордон, нехай там і залишаються, вони не достойні жити в Україні**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 14,5   | 59,6      | 25,8             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 23,9   | 49,3      | 26,7             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 30,9   | 43,8      | 25,2             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 37,1   | 44,5      | 18,4             |
| Центральний регіон | 32,0   | 43,3      | 24,7             |
| Східний регіон     | 17,5   | 45,4      | 37,2             |
| Південний регіон   | 38,8   | 41,7      | 19,4             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 33,3   | 45,5      | 21,2             |
| 30-55 років       | 28,9   | 46,1      | 25,0             |
| 56 років і старше | 31,8   | 40,4      | 27,8             |

**Нерідко стосунки між переселенцями і місцевим населенням складаються нелегко й залишають бажати кращого**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 39,1   | 27,7      | 33,0             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 35,3   | 30,0      | 34,6             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 32,1   | 37,9      | 29,9             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 27,5   | 49,2      | 23,3             |
| Центральний регіон | 41,9   | 31,4      | 26,7             |
| Східний регіон     | 22,2   | 35,2      | 42,6             |
| Південний регіон   | 27,3   | 41,0      | 31,7             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 29,3   | 40,2      | 30,5             |
| 30-55 років       | 33,3   | 37,0      | 29,7             |
| 56 років і старше | 32,5   | 37,6      | 29,8             |

**Важко щось заперечити проти того, що росіяни і українці – фактично один народ**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 7,8    | 69,3      | 22,7             | 0,2          |
| <b>Березень 2024 р.</b> | 13,2   | 67,1      | 19,6             | 0,1          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 12,1   | 66,0      | 21,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>12,9</b> | <b>68,0</b> | <b>19,1</b>      |
| Центральний регіон | <b>7,5</b>  | <b>73,7</b> | <b>18,8</b>      |
| Східний регіон     | <b>21,9</b> | <b>53,3</b> | <b>24,8</b>      |
| Південний регіон   | <b>7,2</b>  | <b>60,4</b> | <b>32,4</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>7,4</b>  | <b>68,4</b> | <b>24,2</b>      |
| 30-55 років       | <b>9,4</b>  | <b>68,9</b> | <b>21,7</b>      |
| 56 років і старше | <b>17,8</b> | <b>61,7</b> | <b>20,5</b>      |

**Тепер для всіх очевидно, що за своєю ментальністю, укладом життя росіяни і українці зовсім різні народи**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 77,4   | 4,8       | 17,8             | 0,0          |
| <b>Березень 2024 р.</b> | 80,0   | 7,5       | 12,4             | 0,2          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 81,8   | 8,2       | 9,9              | 0,1          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>87,1</b> | <b>3,9</b>  | <b>9,0</b>       |
| Центральний регіон | <b>80,8</b> | <b>8,5</b>  | <b>10,7</b>      |
| Східний регіон     | <b>80,3</b> | <b>11,2</b> | <b>8,6</b>       |
| Південний регіон   | <b>77,1</b> | <b>11,4</b> | <b>11,4</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>85,5</b> | <b>4,7</b>  | <b>9,8</b>       |
| 30-55 років       | <b>83,9</b> | <b>6,5</b>  | <b>9,6</b>       |
| 56 років і старше | <b>77,6</b> | <b>12,2</b> | <b>10,2</b>      |

**Найгірше буде, якщо, перемігши путінську Росію, ми самі станемо другою Росією**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 53,4   | 18,0      | 28,5             | 0,0          |
| <b>Березень 2024 р.</b> | 58,6   | 19,7      | 21,6             | 0,1          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 56,4   | 19,8      | 23,6             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 53,4   | 19,4      | 27,2             |
| Центральний регіон | 64,7   | 16,8      | 18,5             |
| Східний регіон     | 47,0   | 20,7      | 32,2             |
| Південний регіон   | 52,5   | 29,5      | 18,0             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 56,9   | 22,0      | 21,2             |
| 30-55 років       | 58,1   | 19,5      | 22,4             |
| 56 років і старше | 54,6   | 18,9      | 26,5             |

**Усім, хто заплямував себе співпрацею з ворогом на тимчасово окупованих територіях, – місце в тюрмах. Без жодних винятків!**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Березень 2024 р.</b> | 63,5   | 12,1      | 24,4             | 0,0          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 55,9   | 17,6      | 26,2             | 0,3          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 67,6   | 12,0      | 20,4             |
| Центральний регіон | 57,4   | 20,3      | 22,3             |
| Східний регіон     | 50,7   | 8,9       | 40,4             |
| Південний регіон   | 35,5   | 38,4      | 26,1             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 56,1   | 15,3      | 28,6             |
| 30-55 років       | 56,5   | 19,7      | 23,8             |
| 56 років і старше | 55,6   | 16,7      | 27,7             |



**Не можна стригти під одну гребінку всіх запідозрених у співпраці з ворогом на тимчасово окупованих територіях, адже хтось співпрацював, щоб вижити**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Березень 2024 р.</b> | 37,5   | 23,3      | 39,1             | 0,1          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 41,7   | 22,7      | 35,4             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>48,2</b> | <b>26,2</b> | <b>25,6</b>      |
| Центральний регіон | <b>38,3</b> | <b>29,1</b> | <b>32,6</b>      |
| Східний регіон     | <b>36,7</b> | <b>10,7</b> | <b>52,6</b>      |
| Південний регіон   | <b>50,4</b> | <b>15,1</b> | <b>34,5</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>39,5</b> | <b>23,0</b> | <b>37,5</b>      |
| 30-55 років       | <b>41,5</b> | <b>23,6</b> | <b>34,8</b>      |
| 56 років і старше | <b>43,4</b> | <b>21,6</b> | <b>35,0</b>      |

**В Україні не місце агентурі московського патріарха Кірила, який благословив війну проти нас. Усі православні парафії мають перейти до Православної Церкви України**

|                         | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 70,2   | 10,5      | 19,2             | 0,2          |
| <b>Березень 2024 р.</b> | 78,0   | 5,6       | 16,2             | 0,2          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | 78,9   | 7,7       | 13,2             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>83,9</b> | <b>4,5</b>  | <b>11,6</b>      |
| Центральний регіон | <b>75,7</b> | <b>12,0</b> | <b>12,4</b>      |
| Східний регіон     | <b>80,3</b> | <b>3,7</b>  | <b>16,0</b>      |
| Південний регіон   | <b>77,9</b> | <b>7,9</b>  | <b>14,3</b>      |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>82,0</b> | <b>6,3</b>  | <b>11,8</b>      |
| 30-55 років       | <b>80,1</b> | <b>6,5</b>  | <b>13,4</b>      |
| 56 років і старше | <b>76,2</b> | <b>10,0</b> | <b>13,8</b>      |

**Незважаючи ні на що, події в Україні загалом розвиваються в правильному напрямі**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 32,9          | 33,6             | 33,4                    | 0,2                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 32,2          | 32,7             | 34,6                    | 0,4                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 20,2          | 46,0             | 33,5                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 20,9          | 48,5             | 30,3                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 26,4          | 42,2             | 30,6                    | 0,8                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 29,1          | 28,4             | 42,5                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 29,3          | 33,8             | 36,8                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 50,8          | 13,8             | 35,2                    | 0,2                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>33,8</b>   | <b>24,5</b>      | <b>41,3</b>             | <b>0,5</b>          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>41,6</b>   | <b>22,6</b>      | <b>35,2</b>             | <b>0,6</b>          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                           | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|---------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>Західний регіон</b>    | <b>42,5</b>   | <b>21,6</b>      | <b>35,9</b>             |
| <b>Центральний регіон</b> | <b>38,5</b>   | <b>30,4</b>      | <b>31,0</b>             |
| <b>Східний регіон</b>     | <b>40,7</b>   | <b>13,1</b>      | <b>46,3</b>             |
| <b>Південний регіон</b>   | <b>55,0</b>   | <b>15,7</b>      | <b>29,3</b>             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                          | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>18-29 років</b>       | <b>46,5</b>   | <b>20,7</b>      | <b>32,8</b>             |
| <b>30-55 років</b>       | <b>41,1</b>   | <b>24,2</b>      | <b>34,7</b>             |
| <b>56 років і старше</b> | <b>40,2</b>   | <b>22,1</b>      | <b>37,7</b>             |

## ***Коментар***

На четвертому році повномасштабного вторгнення російських військ громадська думка в Україні перебуває в стані суперечливої невизначеності. З одного боку, збережено суспільний консенсус щодо цінностей патріотизму і незалежності. З іншого боку, актуалізуються певні регіональні відмінності в сприйнятті громадянами європейських перспектив України, мовної політики та інших питань, які можуть ставати джерелом внутрішньої напруженості.

### ***Питання української незалежності***

- Думку про те, що «хоча на шляху нашої державності багато перешкод, я все одно вважаю: Україна повинна бути незалежною» підтримала переважна більшість громадян України. Підтримка цієї тези перебувала на стабільно

високому рівні як загалом в Україні, так і в усіх регіонах протягом усього періоду після Революції Гідності (від найнижчого показника – 72,6% у 2017 р. до 85,8% у 2024 р.). Однак у 2025 р. частка тих, хто погоджується з наведеною тезою, зменшилася на 5% порівняно з даними опитувань 2023–2024 рр. Серед опитаних мешканців південних областей поділяють згоду ледь більше половини (51,8%) і майже третина (30,2%) вагається з відповіддю, тоді як в інших регіонах частка тих, хто підтримує це твердження, коливається від 75,7% (на Заході) до 89,9% (у Центрі).

- Подібну тенденцію продемонструвало й співвідношення згодних і незгодних з протилежним за змістом твердженням: «Незалежність України не принесла нам нічого доброго». Частка незгодних із цим протягом останніх трьох років коливалась у межах 68-70%. Однак на момент останнього опитування в південних областях показник незгоди виявився значно нижчим (56,8%) порівняно з іншими регіонами (від 63,4% на Заході до 73,7% – у Центрі). Що молодші респонденти, то частіше висловлювалися вони на користь незалежності України.

- Тезу про те, що привести країну до процвітання здатні українські патріоти і що відродження національної самосвідомості громадян дасть Україні змогу стати могутньою державою, на момент останнього опитування підтримали 74% респондентів, тоді як починаючи з 2014 р. і до початку повномасштабного російського вторгнення цей показник коливався в межах 50-60%. У 2024–2025 рр. частка незгодних із цим не перевищувала 7%. Питома вага тих, хто покладає надію на відродження національної свідомості, найбільша на Заході (85,5%), менша – у Центрі (76,9%), суттєво менша – на Півдні і Сході (63,3% і 61,3%, відповідно).

- Подальших змін зазнали суспільні настановлення щодо націоналізму. Напередодні повномасштабного вторгнення (у лютому 2022 р.) кожен четвертий громадянин (24%) готовий був визнати націоналізм найнебезпечнішим ворогом народу України, його державності і демократії, 43,3% так не вважали, і ще третина (32,6%) не мали чіткої думки з цього питання. За роки повномасштабної війни ставлення до націоналізму помітно змінилося. У березні 2025 р. лише 13,3% респондентів сприймали націоналізм як суто негативне і небезпечне суспільне явище, тоді як 62,6% дотримувалися протилежної думки, і ще чверть (24%, що на 5% менше, ніж у 2024 р.) вагалися з відповіддю. Прикметним є те, що на Півдні України частка респондентів, які погодилися з твердженням «Найнебезпечнішим ворогом народу України, його державності та демократії є націоналізм» є значно вищою (26,6%) порівняно з іншими регіонами (7,9% – у Центрі, 14,1% – на Сході і 15,5% – на Заході).

### *Питання мовної політики, дерусифікації та декомунізації*

- З 2014 р. по 2024 р. простежувалося хоч і не завжди стабільне, але очевидне збільшення частки громадян, які вважають, що в незалежній Україні і

державною, й офіційною може бути тільки одна мова – українська. Від початку повномасштабного вторгнення до 2024 р. цей показник зріс від 61,0% (напередодні війни) до 71,3% у березні 2025 р. (що, однак, помітно менше, ніж торік – 77,2%). Порівняно з даними минулого року рівень підтримки української як єдиної офіційної мови зменшився в більшості регіонів: більше, ніж на 20% (від 90,8% до 69,0%) – на Заході, майже на 13% (від 60,6% до 47,9%) – на Півдні і на 3% (від 82,6% до 79,6%) – у Центрі. На Сході частка прихильників української мови як єдиної офіційної, навпаки, збільшилася більше ніж на 5% (від 65,3% до 70,7%). Порівняно з даними минулого року несподівано, але значуще змінилася підтримка ідеї закріплення українсько-російської двомовності в Конституції. На Заході її підтримують нині 14,2% (торік було лише 3,8%). На Півдні, навпаки, частка прихильників двомовності скоротилася вдвічі – від 26,8% у 2024 р. до 13,0% – у 2025 р. У Центрі і на Сході громадська думка з цього питання майже не змінилася. Загалом частка респондентів, незгодних із твердженням «Українсько-російську двомовність треба закріпити в Конституції», зменшилася від 70,1% у 2024 р. до 63,9% у 2025 р. Однак в усіх регіонах частка противників двомовності залишилася значно більшою за частку її прихильників.

- Теза «Позбутися колоніального минулого – неодмінна умова прогресу нашого суспільства, слід продовжувати декомунізацію і дерусифікацію України» була сприйнята по-різному в різних регіонах України. Так, на Заході і в Центрі її підтримало близько 70% громадян, значуще менше – на Сході (58,9%) і лише 38,8% – на Півдні. Південь – регіон, де думки респондентів щодо цього питання розділилися майже порівну (30,9% – не погодились і 30,2% – вагалися з відповіддю). Загалом частка незгодних із наведеним твердженням зросла на 8% порівняно з минулим роком (28,6% і 20,6%, відповідно). Частка прихильників декомунізації серед представників молодого покоління істотно вища (68,8%), ніж серед респондентів старше 56 років (58,9%).

- Твердження «Переименованием вулиць, заборонаю російської культури, руйнуванням її пам'яток влада намагається прикрити свою неспроможність вирішувати нагальні завдання як воєнного, так і мирного часу» сприймається досить неоднозначно: 38% респондентів висловили незгоду (здебільшого молодь і мешканці Південного регіону), трохи менше третини (28,5%) вагалися з відповіддю і ще третина (33,4%) погодилася з наведеним судженням (переважно люди старше 56 років і в Центрі).

### *Ставлення до американсько-українських відносин*

Майже половина опитаних (47,9%, частіше – на Півдні) підтримали думку про те, що «Попри недружні до нас висловлювання Дональда Трампа Сполучені Штати Америки все одно залишаються оплотом світової демократії і нашим стратегічним партнером. Трамп – це ще не вся Америка і не вся американська влада!», третина (33,4%) – вагалися з відповіддю і майже кожен п'ятий (18,7%) не погодився з наведеною тезою.

- Тезу «Своїми претензіями на завоювання Канадою, Гренландією та Панамським каналом американський президент Трамп продемонстрував, що він нічим не відрізняється від російського диктатора Путіна» підтримала більшість респондентів (66,7%), найчастіше цю думку схвалювали мешканці Східного регіону (79,3%) і значно рідше (53,4%) – на Заході.

- Досить неоднозначно громадяни сприйняли твердження «Надати Сполученим Штатам Америки доступ до українських рідкісноземельних металів як оплату за військову допомогу – це справедливо. За все слід платити!»: майже половина опитаних (44,9%) не підтримали цю думку, третина (33,0%) – не визначилися з відповіддю і майже чверть (22,1%) – погодилась. Найчастіше незгоду з наведеним твердженням висловлювали мешканці Південного регіону (60,4%), а найрідше – у Центрі (38,9%).

### *Європейські перспективи України*

- Думку про те, що Україна – європейська держава, яка має прямувати в Європу, підтримали 59,8% опитаних, що на 11 % менше порівняно з минулорічним показником (70,6%). Спостерігаються суттєві регіональні відмінності в сприйнятті цього питання: прихильників європейського курсу найбільше в Східному регіоні (74,3%), дещо менше – у Центрі (67,4%), значно менше – на Заході (48,2%) і лише 32,4% – на Півдні. Такі європейські настановлення Заходу і Сходу виглядають парадоксально (вони ніби помінялися місцями) і важко піддаються інтерпретації. Одним з пояснень може бути те, що соціально-демографічна структура населення саме цих регіонів істотно трансформувалася через переселення і біженство, а також через інтенсивність мобілізаційних заходів.

- Збільшення частки євроскептиків (у цілому) продемонструвало й ставлення респондентів до тези, згідно з якою «Європейський Союз – красивий міраж, і до нього нам не дійти ніколи» – 26,7% згодних на момент останнього опитування порівняно з 22,8% у 2024 р. Частка незгодних із цією тезою залишилась незмінною (близько 40%), і ще третина вагалася з відповіддю. Найбільш оптимістичну налаштованість щодо європейських перспектив України демонструвала молодь.

- За останні два роки повномасштабної війни частка тих, хто хотів би відновлення «союзу братніх радянських народів», залишилась майже незмінною (близько 7%). Дещо більшою мірою ця ностальгічна мрія зберігається серед старшого покоління (11,1%) і мешканців Півня (12,9%).

- Спостерігається незначне зниження частки респондентів, які вірять у те, що надходження західноєвропейських та американських інвестицій допоможе Україні успішно вийти з кризи (від 73,9% у 2024 р. до 70,3% у 2025 р.). Нижчим цей показник був у Південному (61,2%) і Західному (65%) регіонах. Помітно

частіше з тезою погоджувалася молодь (76,2%) порівняно з респондентами старшого віку (66,4%).

### *Суспільна єдність*

- За три роки повномасштабного російського вторгнення частка респондентів, які погоджувалися з тим, що, протидіючи російській агресії, Україна стала єдиним цілим, зменшувалась (від 63,4% у 2023 р. до 55,5% у 2024 р. і 51,9% у 2025 р.), відповідно, збільшувалась і частка незгодних із цією тезою (від 13,2% у 2023 р. до 18,0 % у 2024 р. і 23,1% у 2025 р.). В оцінках того, наскільки єдиним стало українське суспільство у своєму спротиві російській агресії, є суттєві регіональні відмінності: якщо на Заході згодні з наведеною тезою дві третини (66,1%) респондентів, то на Півдні і Сході – трохи більше половини (57,1% і 51,3%, відповідно), у Центрі – лише 41,9%.

- Водночас опитування виявило деяке (від 65,2% у 2024 р. до 67,4% у 2025 р.) збільшення частки громадян, які не погодились з тезою «Україна занадто різна, і в одній державі нам не ужитися». Незгоду з цією тезою висловлювали найчастіше на Сході (72,2%), найрідше – у Центрі (63,6%). Частка респондентів, які вагалися з відповіддю, коливається в різних регіонах у межах 15-25%, а тих, хто з погодився з наведеною тезою, – у межах 9-15%.

- Стосунки між переселенцями і приймальними громадами всередині країни залишаються зоною потенційного напруження і суперечностей. З одного боку, респонденти нині більш не погоджуються (37,9%), ніж погоджуються (32,1%), з тим, що стосунки між переселенцями і місцевим населенням складаються нелегко й залишають бажати кращого (у 2023 р. ситуація була дзеркальною – 27,7% проти 39,1%, відповідно). Імовірно, дається взнаки накопичення досвіду взаємодії громадян з різними способами проживання війни. З іншого боку, від початку повномасштабного вторгнення вдвічі (з 14,4% до 29,8%) зросла частка респондентів, які вважають, що на їхнє життя істотний вплив чинять переселенці з інших регіонів України. Серед респондентів, які є переселенцями, 43,4% впевнені, що населення приймального регіону істотно впливає на ситуацію, в якій протікає їхнє життя. Рівень невдоволеності таким впливом в усіх зазначених групах респондентів становить 100%.

- Частка тих, хто вважає, що наші біженці своєю поведінкою нерідко ганьблять перед Європою Україну, за останній рік дещо зменшився (46,2% у 2024 р. і 38,4% у 2025 р.). Однак ставлення всередині українського суспільства до тих, хто виїхав за кордон, залишається викликом для суспільної єдності. Найбільш негативно українських біженців оцінюють мешканці південних областей (половина респондентів погодилася з наведеною тезою), істотно менше – на Заході і в Центрі (34,5% і 35,8%, відповідно).

- Близько третини (30,9%) респондентів погодились з тим що втікачі від війни не достойні жити в Україні (тоді як два роки тому так вважали лише

14,5%). Не погоджувалися з такою постановкою питання (якщо втекли за кордон, то нехай там і залишаються) 43,8%, у 2023 р. таких було майже 60%.

- Частка громадян, які не поділяють тезу «Важко щось заперечити проти того, що росіяни і українці – фактично один народ», залишається стабільною протягом останніх трьох років (коливається в межах 66-69%). У березні 2025 р. найчастіше не погоджувалися з такою думкою в Центральному регіоні (73,7%), значно рідше – на Сході (53,3%) і Півдні (60,4%) та особи старшого віку (61,7%). Переважна більшість респондентів (81,8%) підтримала тезу «Тепер для всіх очевидно, що за своєю ментальністю, укладом життя росіяни і українці зовсім різні народи» (щодо цього питання не спостерігалось суттєвих регіональних або вікових відмінностей). Схожа тенденція простежується і в сприйнятті судження «Найгірше буде, якщо, перемігши путінську Росію, ми самі станемо другою Росією»: за останні три роки частка тих, хто підтримував цю тезу, коливалась у межах 53-58%, а незгодних – у межах 18-20%. Найчастіше згоду висловлювали мешканці центральних областей (64,7%), значно рідше – на Півдні (47%).

- Конфліктогенним питанням для українського суспільства залишається колаборантська діяльність або симпатії до ворога. Майже на 8% зменшилася частка респондентів, хто погоджувався з тим, що «усім, хто запламував себе співпрацею з ворогом на тимчасово окупованих територіях, – місце в тюрмах. Без жодних винятків!» (від 63,5% у 2024 р. до 55,9% у 2025 р.). Думки громадян суттєво відрізняються в різних регіонах: так, на Заході це судження підтримали 67,6% опитаних, у Центрі і на Сході трохи більше половини (57,4% і 50,7%, відповідно), а на Півдні – лише третина (35,5%). Дещо зросла частка громадян, які погодились з тим, що не можна стригти під одну гребінку всіх запідозрених у співпраці з ворогом на тимчасово окупованих територіях, адже хтось співпрацював, щоб вижити (від 37,5% у 2024 р. до 41,7% у 2025 р.), значна частка респондентів (35,4%) не мають чіткої відповіді і ще 22,7% – не поділяють такої думки.

- Переважна більшість громадян (майже 80%) підтримують тезу «В Україні не місце агентурі московського патріарха Кіріла, який благословив війну проти нас. Усі православні парафії мають перейти до Православної Церкви України» (без суттєвих регіональних або вікових відмінностей).

- Тезу «Незважаючи ні на що, події в Україні розвиваються загалом у правильному напрямі» станом на березень 2025 р. поділяли 41,6% респондентів, що майже на 8% більше, ніж роком раніше. Найбільше прихильників такої думки на момент останнього опитування було на Півдні (55,0%), найменше – у Центрі (38,5%). Не погодились з тим, що події в Україні розвиваються загалом у правильному напрямі, 22,6% опитаних, не мали чіткої відповіді – понад третину (35,2%).

## 2.2. Питання війни і миру, національної безпеки

### Нині Україна веде народну війну проти окупантів

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Жовтень 2014 р.  | 52,3   | 26,8      | 20,9             | —            |
| Грудень 2014 р.  | 48,7   | 23,1      | 27,9             | 0,4          |
| Грудень 2015 р.  | 44,7   | 25,2      | 29,9             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 48,5   | 21,8      | 29,1             | 0,5          |
| Лютий 2018 р.    | 34,9   | 28,5      | 36,3             | 0,3          |
| Лютий 2019 р.    | 40,9   | 24,6      | 34,3             | 0,3          |
| Лютий 2021 р.    | 45,9   | 21,9      | 31,8             | 0,5          |
| Лютий 2022 р.    | 40,5   | 26,2      | 32,9             | 0,4          |
| Лютий 2023 р.    | 84,0   | 5,6       | 10,0             | 0,4          |
| Березень 2024 р. | 85,5   | 5,6       | 8,7              | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 84,9   | 4,9       | 10,1             | 0,0          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “На Донбасі Україна веде народну війну проти окупантів”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 87,1   | 3,2       | 9,7              |
| Центральний регіон | 84,2   | 5,7       | 10,1             |
| Східний регіон     | 83,3   | 4,8       | 11,9             |
| Південний регіон   | 85,7   | 6,4       | 7,9              |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 83,6   | 6,3       | 10,2             |
| 30-55 років       | 83,9   | 4,5       | 11,6             |
| 56 років і старше | 86,9   | 4,7       | 8,4              |

**Нікому не потрібну війну з Росією спровокувала українська влада – своєю антиросійською політикою, утисками російськомовного населення**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 7,2    | 71,1      | 21,4             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 9,7    | 69,3      | 20,8             | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 10,0   | 70,9      | 19,1             | 0,1          |

**Довідково.** У 2014–2022 рр. кількість згодних/незгодних із судженням “Нікому не потрібну війну на Донбасі розв’язала порошенківська влада” була такою (у %):



## Нікому не потрібну війну на Донбасі розв’язала порошенківська влада

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Жовтень 2014 р. | 30,7   | 49,1      | 20,2             | —            |
| Грудень 2014 р. | 30,8   | 45,7      | 23,3             | 0,2          |
| Грудень 2015 р. | 36,1   | 39,0      | 24,1             | 0,7          |
| Лютий 2017 р.   | 38,8   | 30,2      | 30,1             | 0,8          |
| Лютий 2018 р.   | 45,9   | 22,7      | 30,4             | 1,0          |
| Лютий 2019 р.   | 41,4   | 29,7      | 28,2             | 0,6          |
| Лютий 2021 р.   | 35,0   | 32,0      | 32,8             | 0,2          |
| Лютий 2022 р.   | 32,8   | 37,2      | 29,9             | 0,2          |

Примітка. До 2021 р. судження формулювалося так: *“Нинішня українська влада розв’язала на Донбасі нікому не потрібну війну”*.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 10,6   | 72,6      | 16,8             |
| Центральний регіон | 9,7    | 72,3      | 18,0             |
| Східний регіон     | 9,6    | 68,9      | 21,5             |
| Південний регіон   | 10,1   | 66,2      | 23,7             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 8,6    | 74,2      | 17,2             |
| 30-55 років       | 8,1    | 72,8      | 19,1             |
| 56 років і старше | 12,9   | 66,9      | 20,2             |

**Про нашу Перемогу в нинішній війні правомірно буде говорити тільки в разі повернення всіх окупованих територій, з Донбасом і Кримом включно. На жодні інші тлумачення Перемоги український народ не погодиться**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 61,5   | 9,0       | 29,4             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 59,1   | 11,1      | 29,7             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 48,5   | 19,5      | 32,0             | 0,0          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 61,6   | 12,9      | 25,5             |
| Центральний регіон | 43,1   | 28,1      | 28,7             |
| Східний регіон     | 36,7   | 11,5      | 51,9             |
| Південний регіон   | 60,7   | 19,3      | 20,0             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 49,6   | 20,7      | 29,7             |
| 30-55 років       | 48,3   | 18,9      | 32,8             |
| 56 років і старше | 48,0   | 19,6      | 32,4             |

**Перемогою України правомірно буде вважати виведення російських військ за межі територій, захоплених з 24 лютого 2022 року. А повернення Криму і частини Донбасу слід домагатися шляхом подальших переговорів**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 30,4   | 41,7      | 27,8             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 39,4   | 26,2      | 34,3             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 59,2   | 15,1      | 25,5             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 56,0   | 10,0      | 34,0             |
| Центральний регіон | 60,1   | 14,0      | 25,9             |
| Східний регіон     | 65,9   | 17,8      | 16,3             |
| Південний регіон   | 50,4   | 25,9      | 23,7             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 60,2   | 19,5      | 20,3             |
| 30-55 років       | 59,3   | 15,4      | 25,4             |
| 56 років і старше | 58,8   | 12,5      | 28,7             |

**Після того, як американці поза нашою спиною пішли на переговори з росіянами і Зеленський посварився з Трампом, наші сподівання на Перемогу та справедливий мир стали абсолютно нереальними**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Березень 2025 р. | 27,7   | 41,4      | 30,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 36,9   | 35,9      | 27,2             |
| Центральний регіон | 26,9   | 43,5      | 29,6             |
| Східний регіон     | 26,4   | 38,3      | 35,3             |
| Південний регіон   | 12,9   | 52,5      | 34,5             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------|-----------|---------------------|
| 18-29 років       | 26,2   | 45,7      | 28,1                |
| 30-55 років       | 26,2   | 45,0      | 28,8                |
| 56 років і старше | 30,3   | 35,2      | 34,5                |

**Україна сьогодні спроможна чинити опір російському агресорові навіть і без американської військової допомоги**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Березень 2025 р. | 27,7   | 34,8      | 37,3                | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------|-----------|---------------------|
| Західний регіон    | 41,1   | 30,1      | 28,8                |
| Центральний регіон | 21,5   | 40,7      | 37,9                |
| Східний регіон     | 21,5   | 33,7      | 44,8                |
| Південний регіон   | 33,1   | 26,6      | 40,3                |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------|-----------|---------------------|
| 18-29 років       | 26,6   | 34,4      | 39,1                |
| 30-55 років       | 28,9   | 36,2      | 34,9                |
| 56 років і старше | 27,2   | 33,6      | 39,2                |

**Як би важко нам не жилося, головне – повернути в Україну мир і спокій**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 84,6   | 4,4       | 10,7                | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 73,9   | 10,0      | 15,9                | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 75,3   | 9,6       | 14,9                | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 73,7   | 11,0      | 15,1                | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 73,2   | 10,9      | 15,9                | 0,1          |
| Лютий 2021 р.    | 66,8   | 14,6      | 18,4                | 0,2          |
| Лютий 2022 р.    | 77,7   | 8,5       | 13,7                | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 83,3   | 5,9       | 10,7                | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 84,3   | 6,0       | 9,6                 | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 89,9   | 4,1       | 6,0                 | 0,0          |

**Примітка.** До грудня 2014 р. судження формулювалося так: *“Як би важко нам не жилося, головне – зберегти в Україні мир і спокій”*.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>90,6</b> | <b>1,3</b>  | <b>8,1</b>       |
| Центральний регіон | <b>91,1</b> | <b>4,5</b>  | <b>4,5</b>       |
| Східний регіон     | <b>89,6</b> | <b>3,7</b>  | <b>6,7</b>       |
| Південний регіон   | <b>84,3</b> | <b>10,0</b> | <b>5,7</b>       |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден  | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>91,4</b> | <b>3,9</b> | <b>4,7</b>       |
| 30-55 років       | <b>88,8</b> | <b>4,3</b> | <b>6,9</b>       |
| 56 років і старше | <b>90,2</b> | <b>4,0</b> | <b>5,8</b>       |

### **Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною**

|                         | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|-------------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| <b>Жовтень 2014 р.</b>  | 66,5        | 17,6        | 15,9             | —            |
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 60,8        | 16,3        | 22,8             | 0,1          |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 74,6        | 8,4         | 17,0             | 0,0          |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 69,2        | 10,7        | 19,7             | 0,3          |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 70,5        | 11,3        | 17,8             | 0,4          |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 69,1        | 10,7        | 19,9             | 0,3          |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 68,1        | 11,8        | 19,8             | 0,4          |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 71,8        | 13,6        | 14,3             | 0,4          |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 66,6        | 11,9        | 21,4             | 0,1          |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>70,5</b> | <b>11,2</b> | <b>18,2</b>      | <b>0,1</b>   |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>76,3</b> | <b>10,7</b> | <b>12,8</b>      | <b>0,2</b>   |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>78,3</b> | <b>9,4</b>  | <b>12,3</b>      |
| Центральний регіон | <b>74,9</b> | <b>13,8</b> | <b>11,3</b>      |
| Східний регіон     | <b>82,6</b> | <b>4,1</b>  | <b>13,3</b>      |
| Південний регіон   | <b>65,5</b> | <b>15,8</b> | <b>18,7</b>      |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>74,2</b> | <b>12,1</b> | <b>13,7</b>      |
| 30-55 років       | <b>78,0</b> | <b>9,4</b>  | <b>12,6</b>      |
| 56 років і старше | <b>75,9</b> | <b>11,4</b> | <b>12,7</b>      |

## Краще маленька ганьба, ніж велика війна

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Жовтень 2014 р.  | 38,2   | 31,4      | 29,5             | 0,9          |
| Грудень 2014 р.  | 47,0   | 20,8      | 32,1             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 41,0   | 26,0      | 32,9             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 37,7   | 23,6      | 38,5             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 46,5   | 19,5      | 33,8             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 44,1   | 18,9      | 36,6             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 38,4   | 23,0      | 38,6             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 40,6   | 25,6      | 33,7             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 18,3   | 45,4      | 36,1             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 26,1   | 30,7      | 42,7             | 0,5          |
| Березень 2025 р. | 37,0   | 28,6      | 34,3             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 38,8   | 24,6      | 36,6             |
| Центральний регіон | 28,7   | 34,8      | 36,4             |
| Східний регіон     | 53,3   | 13,3      | 33,3             |
| Південний регіон   | 30,2   | 45,3      | 24,5             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 39,8   | 26,6      | 33,6             |
| 30-55 років       | 33,9   | 31,9      | 34,3             |
| 56 років і старше | 39,0   | 26,1      | 35,0             |

**Повномасштабне російське вторгнення показало: міжнародні гарантії не працюють, для забезпечення власного суверенітету і територіальної цілісності Україна має відновити свій ядерний потенціал**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 42,0   | 26,5      | 31,4             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 43,4   | 25,2      | 31,4             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 42,3   | 23,6      | 34,0             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 39,2   | 22,1      | 38,5             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 40,0   | 21,5      | 37,9             | 0,6          |
| Лютий 2021 р.    | 39,2   | 24,9      | 35,8             | 0,2          |
| Лютий 2022 р.    | 37,1   | 24,5      | 38,3             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 47,5   | 18,7      | 33,7             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 54,4   | 14,6      | 31,1             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 57,1   | 14,5      | 28,2             | 0,2          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Міжнародні гарантії не працюють, тому для забезпечення власного суверенітету і територіальної цілісності Україна має відновити свій ядерний потенціал”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 53,7   | 18,1      | 28,2             |
| Центральний регіон | 58,7   | 14,8      | 26,5             |
| Східний регіон     | 60,0   | 9,3       | 30,7             |
| Південний регіон   | 54,0   | 15,8      | 30,2             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 59,0   | 12,1      | 28,9             |
| 30-55 років       | 57,9   | 13,4      | 28,7             |
| 56 років і старше | 55,5   | 17,1      | 27,4             |

**Війна, з якою прийшла до нас Росія, є продовженням геноциду українського народу, розпочатого під час голодоморів**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 70,9   | 10,4      | 18,4             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 77,4   | 8,0       | 14,5             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 74,2   | 12,6      | 13,2             | 0,1          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 69,7   | 18,4      | 11,9             |
| Центральний регіон | 79,4   | 10,1      | 10,5             |
| Східний регіон     | 75,6   | 6,7       | 17,8             |
| Південний регіон   | 64,0   | 20,1      | 15,8             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 71,1   | 13,3      | 15,6             |
| 30-55 років       | 78,1   | 10,8      | 11,0             |
| 56 років і старше | 71,6   | 14,2      | 14,2             |

**Путін напав на Україну, щоб зробити її російською провінцією, а нас русифікувати**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 73,0   | 8,4       | 18,5             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 76,8   | 9,1       | 14,0             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 77,4   | 8,1       | 14,5             | 0,0          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 78,4   | 9,4       | 12,3             |
| Центральний регіон | 80,6   | 7,7       | 11,7             |
| Східний регіон     | 79,6   | 4,4       | 15,9             |
| Південний регіон   | 60,7   | 12,9      | 26,4             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 77,0   | 11,3      | 11,7             |
| 30-55 років       | 80,6   | 6,7       | 12,8             |
| 56 років і старше | 74,2   | 7,8       | 18,0             |

**Путін розпочав військову операцію в Україні тому, що боявся нападу НАТО з нашої території**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 20,5   | 50,0      | 29,6             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 18,5   | 58,1      | 23,4             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 21,2   | 56,0      | 22,6             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 32,7   | 46,3      | 21,0             |
| Центральний регіон | 24,5   | 53,8      | 21,7             |
| Східний регіон     | 5,9    | 67,8      | 26,3             |
| Південний регіон   | 12,9   | 64,0      | 23,0             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 19,1   | 53,1      | 27,7             |
| 30-55 років       | 18,7   | 60,6      | 20,7             |
| 56 років і старше | 25,2   | 52,8      | 22,0             |

## Проти Росії руками українців воюють фактично країни НАТО

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 18,4   | 50,5      | 30,6             | 0,5          |
| Березень 2024 р. | 27,5   | 47,7      | 24,7             | 0,2          |
| Березень 2025 р. | 28,4   | 43,8      | 27,6             | 0,2          |

У регіональному розрізі:

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 25,2   | 46,0      | 28,8             |
| Центральний регіон | 26,9   | 46,8      | 26,3             |
| Східний регіон     | 34,1   | 36,7      | 29,3             |
| Південний регіон   | 30,4   | 42,8      | 26,8             |

У віковому розрізі:

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 26,6   | 44,9      | 28,5             |
| 30-55 років       | 25,0   | 48,6      | 26,4             |
| 56 років і старше | 33,5   | 37,9      | 28,6             |

## Чимало мешканців України бачать у російських військах своїх визволителів

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 14,1   | 58,7      | 26,9             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 25,0   | 42,8      | 32,2             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 19,5   | 48,2      | 32,1             | 0,2          |

Довідково. У 2014–2022 рр. кількість згодних/незгодних із судженням “Якби Путін увів війська в Україну, вона б зустріла їх з квітами” була такою (у %):

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р. | 6,0    | 71,1      | 22,5             | 0,4          |
| Грудень 2015 р. | 8,3    | 67,6      | 23,8             | 0,3          |
| Лютий 2017 р.   | 6,2    | 72,3      | 21,3             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.   | 8,1    | 66,8      | 25,0             | 0,1          |
| Лютий 2019 р.   | 5,6    | 74,4      | 19,5             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.   | 7,1    | 69,9      | 22,9             | 0,2          |
| Лютий 2022 р.   | 3,2    | 77,3      | 19,3             | 0,2          |

У регіональному розрізі:

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 26,2   | 56,3      | 17,5             |
| Центральний регіон | 17,8   | 46,0      | 36,2             |
| Східний регіон     | 21,1   | 37,0      | 41,9             |
| Південний регіон   | 7,9    | 60,4      | 31,7             |



*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------|-----------|---------------------|
| 18-29 років       | 16,0   | 48,0      | 35,9                |
| 30-55 років       | 18,7   | 51,0      | 30,3                |
| 56 років і старше | 22,5   | 45,4      | 32,1                |

**Тих, хто ухиляється від мобілізації, можна зрозуміти – ніхто не хоче помирати**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Березень 2024 р. | 53,9   | 17,2      | 28,6                | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 58,5   | 20,2      | 21,2                | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------|-----------|---------------------|
| Західний регіон    | 57,6   | 23,6      | 18,8                |
| Центральний регіон | 58,9   | 18,6      | 22,5                |
| Східний регіон     | 57,8   | 15,6      | 26,7                |
| Південний регіон   | 61,2   | 27,3      | 11,5                |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|-------------------|--------|-----------|---------------------|
| 18-29 років       | 64,5   | 20,3      | 15,2                |
| 30-55 років       | 55,1   | 19,3      | 25,6                |
| 56 років і старше | 59,2   | 21,2      | 19,6                |

**Соромно за чоловіків, які сьогодні, коли на полі бою вирішується доля нашого народу, ховаються від мобілізації**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|---------------------|--------------|
| Березень 2024 р. | 42,9   | 23,8      | 33,1                | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 39,0   | 29,0      | 31,8                | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко<br>відповісти |
|--------------------|--------|-----------|---------------------|
| Західний регіон    | 41,6   | 33,2      | 25,2                |
| Центральний регіон | 40,6   | 28,6      | 30,8                |
| Східний регіон     | 39,4   | 15,2      | 45,4                |
| Південний регіон   | 28,1   | 47,5      | 24,5                |

*У віковому розрізі:*

|                   | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко<br/>відповісти</b> |
|-------------------|---------------|------------------|-----------------------------|
| 18-29 років       | <b>36,3</b>   | <b>31,3</b>      | <b>32,4</b>                 |
| 30-55 років       | <b>37,3</b>   | <b>30,4</b>      | <b>32,3</b>                 |
| 56 років і старше | <b>42,8</b>   | <b>26,3</b>      | <b>31,0</b>                 |

### ***Коментар***

Уявлення респондентів про мир і перемогу зазнали помітних змін: очікування щодо сценаріїв завершення війни помітно знижуються, водночас бачення прийнятної ціни можливого миру є вкрай суперечливим, а толерантне ставлення до ухиляння від військової служби в суспільстві є більш виразним, ніж осуд такої поведінки.

- Погляди українських громадян на війну можна продемонструвати на прикладі вибору одного з двох альтернативних за своїм політичним змістом суджень: «Нині Україна веде народну війну проти окупантів» і «Нікому не потрібну війну з Росією спровокувала українська влада – своєю антиросійською політикою, утисками російськомовного населення». Протягом останніх трьох років війни частота вибору першого судження становила абсолютну більшість – близько 84-86%, тоді як із другою тезою за ці три роки погоджувалися 7-10% опитаних громадян, а переважна більшість респондентів (близько 70%) – не погоджувалися. Така картина є характерною для всіх регіонів України і різних вікових груп.

- Водночас максималістське тлумачення перемоги – повернення всіх окупованих територій, з Донбасом і Кримом включно, – уперше підтримало менше половини респондентів (48,5%) (у 2023 р. – 61,5%, у 2024 р. – 59,1%). При цьому громадська думка з цього питання є вкрай неоднорідною в розрізі регіонів: серед респондентів центральних областей прихильники максималістської перемоги становлять значно менше половини (43,1%), а серед мешканців Сходу таких узагалі лише третина (36,7%), тоді як на Заході і Півдні – понад 60%.

- Із більш компромісним баченням майбутнього миру – виведенням російських військ за межі територій, захоплених з 24 лютого 2022 року, поверненням Криму і Донбасу шляхом переговорів – нині погодилися близько 60% респондентів. У 2023 р. таких було удвічі менше (30,4%), рік тому – у півтора рази менше (39,4%). Найбільше тих, хто погодився з більш компромісним варіантом завершення війни, на Сході (65,9%), найменше – на Півдні (половина опитаних).

- Близько 28% респондентів погоджуються з тим, що перемовини американців з росіянами за нашою спиною і погіршення відносин Зеленського з Трампом роблять наші сподівання на Перемогу і справедливий мир абсолютно нереальними. Однак таких респондентів є помітно менше, ніж тих, хто поки не

готовий відмовитися від очікувань справедливого миру (41,4%). Серед мешканців західних областей «упадницькі» настрої, пов'язані з позицією чинної американської адміністрації, трапляються втричі частіше, ніж на Півдні (36,9% проти 12,9%, відповідно).

- У суспільстві немає впевненості в тому, чи спроможна Україна сьогодні чинити опір російському агресорові без американської військової допомоги. Частка тих, хто вважає, що спроможна, є меншою (27,7%) порівняно з часткою тих, хто так не вважає (34,8%) або вагається з відповіддю (37,3%). При цьому на Заході частка респондентів, які вважають, що Україна спроможна чинити опір ворогу без американської допомоги, становить близько 40%, а на Сході і в Центрі – близько 20%.

- За три роки повномасштабного російського вторгнення збільшилася частка громадян, які впевнені, що «Як би важко нам не жилося, головне – повернути в Україну мир і спокій» (від 77,7% напередодні війни у лютому 2022 р. до майже 90% у березні 2025 р.), і це твердження не викликає заперечень у різних регіонах або вікових групах.

- З одного боку, у суспільстві зміцнюється консенсус щодо того, що Україні потрібен мир, але не будь-якою ціною – нині з цим погоджуються три чверті респондентів (76,3%), тоді як у 2023 р. так вважало дві третини (66,6%). З іншого боку, частка тих, хто вважає, що краще маленька ганьба, ніж велика війна (37%), знову, як і до повномасштабного вторгнення, переважає частку тих, хто не погоджується з такою постановкою питання (28,6%). У 2023 р. це співвідношення було, відповідно, 18,3% на 45,4%. У сприйманні вибору між ганьбою поразки і військовим опором фіксуються істотні регіональні відмінності: серед мешканців східних областей частка тих, хто нині вважає маленьку ганьбу кращим сценарієм для України, ніж велика війна, перевищує половину всього населення регіону (53,3%). У центральних і південних областях таку думку поділяє менш як третина населення (28,7% і 30,2%, відповідно).

- Показовою є зміна у ставленні суспільства до ідеї поновлення ядерного потенціалу України для забезпечення суверенітету і територіальної цілісності на тлі слабкості наявних міжнародних гарантій. Якщо у 2023 р. з цією ідеєю погоджувалися 47,5%, то у 2024 р. – 54,4%, у 2025 р. – 57,1% (вагалися із відповіддю – 28,2%, не погоджувались – 14,5%). Більша частка респондентів, які підтримували поновлення ядерного потенціалу (на момент останнього опитування) – на Сході і в Центрі (58-60%), менша – на Заході і Півдні (близько 54%).

- Тезу «Війна, з якою прийшла до нас Росія, є продовженням геноциду українського народу, розпочатого під час голодоморів» протягом усіх років повномасштабного російського вторгнення підтримувало не менше ніж 70% респондентів. У березні 2025 р. цей показник був дещо меншим у південних областях (64,0%).

- Понад три чверті громадян (77,4%) погодились із судженням «Путін напав на Україну, щоб зробити її російською провінцією, а нас русифікувати», не погодились із цим 8,1%, і ще 14,5% було важко відповісти. Найменше згодних було на Півдні (60,7%), тоді як в інших регіонах цей показник коливався в межах 70-80%.

- Лише кожен п'ятий респондент (21,2%) в Україні погодився з тезою «Путін розпочав військову операцію в Україні тому, що боявся нападу НАТО з нашої території». Не погодилося з таким твердженням 43,8%, і майже чверть (22,6%) не надала чіткої відповіді. Схожий розподіл думок спостерігався у відповіді на твердження «Проти Росії руками українців воюють фактично країни НАТО»: погодились із ним 28,4% (майже кожен третій), не погодилося – трохи менше половини (47,7%), а понад чверть опитаних (27,6%) не мали однозначної відповіді.

- Понад половину громадян (58,8%, що на 5% більше, ніж роком раніше) погодились, що тих, хто ухиляється від мобілізації, можна зрозуміти – ніхто не хоче помирати. З протилежною за змістом тезою – «Соромно за чоловіків, які сьогодні, коли на полі бою вирішується доля нашого народу, ховаються від мобілізації» – погодились 39%, що трохи менше за показник минулого року (42,9%). Найбільша частка тих, хто підтримував тезу, на Заході і в Центрі (близько 40%), найменша – на Півдні (28,1%). Не поділяють цього сорому, за даними останнього опитування, 29% (торік було 23,8%), і ще 31,8% не визначились із відповіддю.

-

## 2.3. Питання економічної політики, здійснення реформ

**Глибокі реформи в економіці, державному управлінні та інших сферах суспільного життя – це те, чого по завершенні війни найбільше чекає і на що сподівається народ**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 63,8        | 9,6         | 26,3             | 0,3          |
| Грудень 2015 р.  | 68,4        | 8,1         | 23,3             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 63,4        | 10,5        | 25,1             | 1,0          |
| Лютий 2018 р.    | 56,5        | 11,2        | 31,5             | 0,7          |
| Лютий 2019 р.    | 60,4        | 12,4        | 26,3             | 0,8          |
| Лютий 2021 р.    | 63,6        | 11,8        | 24,7             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 60,2        | 12,0        | 27,5             | 0,3          |
| Лютий 2023 р.    | 56,8        | 13,3        | 29,8             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | <b>64,2</b> | <b>13,3</b> | <b>22,5</b>      | <b>0,0</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>54,8</b> | <b>19,8</b> | <b>25,3</b>      | <b>0,2</b>   |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Глибокі реформи в економіці, державному управлінні та інших сферах суспільного життя – це те, чого найбільше чекає і на що сподівається народ”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>40,8</b> | <b>33,0</b> | <b>26,2</b>      |
| Центральний регіон | <b>68,8</b> | <b>14,4</b> | <b>16,8</b>      |
| Східний регіон     | <b>54,8</b> | <b>7,4</b>  | <b>37,8</b>      |
| Південний регіон   | <b>37,4</b> | <b>33,8</b> | <b>28,8</b>      |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>51,6</b> | <b>22,3</b> | <b>26,2</b>      |
| 30-55 років       | <b>55,1</b> | <b>21,5</b> | <b>23,4</b>      |
| 56 років і старше | <b>56,6</b> | <b>16,5</b> | <b>26,9</b>      |

**Проголошені владою реформи так і залишилися на папері, реальних змін не видно**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 62,5          | 13,8             | 23,5                    | 0,3                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 63,4          | 16,4             | 19,9                    | 0,3                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 66,2          | 11,9             | 21,3                    | 0,6                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 65,8          | 12,7             | 21,1                    | 0,4                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 59,6          | 16,9             | 23,0                    | 0,6                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 54,0          | 18,3             | 27,5                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 54,6          | 22,9             | 22,3                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 34,7          | 27,0             | 38,2                    | 0,1                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>39,2</b>   | <b>24,6</b>      | <b>36,0</b>             | <b>0,2</b>          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>34,6</b>   | <b>33,3</b>      | <b>32,1</b>             | <b>0,1</b>          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                           | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|---------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>Західний регіон</b>    | <b>35,8</b>   | <b>32,9</b>      | <b>31,3</b>             |
| <b>Центральний регіон</b> | <b>45,1</b>   | <b>26,5</b>      | <b>28,3</b>             |
| <b>Східний регіон</b>     | <b>23,7</b>   | <b>36,7</b>      | <b>39,6</b>             |
| <b>Південний регіон</b>   | <b>15,8</b>   | <b>51,1</b>      | <b>33,1</b>             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                          | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>18-29 років</b>       | <b>27,0</b>   | <b>39,1</b>      | <b>34,0</b>             |
| <b>30-55 років</b>       | <b>34,4</b>   | <b>32,3</b>      | <b>33,3</b>             |
| <b>56 років і старше</b> | <b>39,1</b>   | <b>31,1</b>      | <b>29,8</b>             |

**Україна вже втомилася від усіляких реформ, нам потрібні не зміни, а нормальне, стабільне життя**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 56,6          | 23,5             | 19,7                    | 0,3                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 57,3          | 25,7             | 16,9                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 57,8          | 22,1             | 20,0                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 63,2          | 17,5             | 19,0                    | 0,3                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 61,9          | 18,0             | 20,0                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 63,7          | 17,2             | 18,8                    | 0,3                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 65,9          | 17,1             | 16,8                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 53,2          | 21,0             | 25,7                    | 0,1                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>58,3</b>   | <b>22,4</b>      | <b>18,9</b>             | <b>0,3</b>          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>61,7</b>   | <b>19,8</b>      | <b>18,2</b>             | <b>0,2</b>          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 63,9   | 13,9      | 22,3             |
| Центральний регіон | 61,3   | 23,3      | 15,4             |
| Східний регіон     | 61,9   | 16,4      | 21,6             |
| Південний регіон   | 59,7   | 27,3      | 12,9             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 59,0   | 19,9      | 21,1             |
| 30-55 років       | 59,4   | 23,1      | 17,6             |
| 56 років і старше | 66,4   | 16,3      | 17,4             |

**Жодні реформи в економіці неприпустимі, якщо вони породжують безробіття**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 57,8   | 15,2      | 26,9             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 58,9   | 13,9      | 26,9             | 0,3          |
| Лютий 2017 р.    | 57,0   | 13,5      | 29,1             | 0,5          |
| Лютий 2018 р.    | 61,1   | 12,8      | 25,7             | 0,4          |
| Лютий 2019 р.    | 52,4   | 14,6      | 32,5             | 0,5          |
| Лютий 2021 р.    | 54,3   | 13,8      | 31,4             | 0,5          |
| Лютий 2022 р.    | 57,5   | 17,1      | 25,0             | 0,3          |
| Лютий 2023 р.    | 57,2   | 11,9      | 30,9             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 49,8   | 20,4      | 29,5             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 50,8   | 22,3      | 26,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 52,9   | 25,8      | 21,3             |
| Центральний регіон | 50,6   | 24,1      | 25,3             |
| Східний регіон     | 44,0   | 14,9      | 41,0             |
| Південний регіон   | 60,4   | 23,0      | 16,5             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 46,1   | 27,3      | 26,6             |
| 30-55 років       | 48,5   | 24,7      | 26,8             |
| 56 років і старше | 56,3   | 16,9      | 26,7             |

**Необхідно повсюди істотно підвищити рівень оплати праці й одночасно свідомо піти на зростання рівня безробіття**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 28,0          | 37,6             | 34,2                    | 0,3                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 33,9          | 31,6             | 34,4                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 25,6          | 35,9             | 38,2                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 31,1          | 32,8             | 35,6                    | 0,5                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 29,0          | 35,7             | 35,2                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 30,9          | 37,9             | 31,0                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 26,5          | 43,2             | 30,1                    | 0,3                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 17,7          | 40,9             | 41,4                    | 0,0                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>29,5</b>   | <b>25,9</b>      | <b>44,6</b>             | <b>0,0</b>          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>28,1</b>   | <b>35,1</b>      | <b>36,6</b>             | <b>0,2</b>          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                           | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|---------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>Західний регіон</b>    | <b>33,7</b>   | <b>34,6</b>      | <b>31,7</b>             |
| <b>Центральний регіон</b> | <b>33,4</b>   | <b>32,8</b>      | <b>33,8</b>             |
| <b>Східний регіон</b>     | <b>19,0</b>   | <b>34,6</b>      | <b>46,5</b>             |
| <b>Південний регіон</b>   | <b>14,4</b>   | <b>46,0</b>      | <b>39,6</b>             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                          | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| <b>18-29 років</b>       | <b>33,6</b>   | <b>31,6</b>      | <b>34,8</b>             |
| <b>30-55 років</b>       | <b>31,7</b>   | <b>33,1</b>      | <b>35,2</b>             |
| <b>56 років і старше</b> | <b>21,0</b>   | <b>39,5</b>      | <b>39,5</b>             |

**Треба активніше розвивати фермерські господарства, а не намагатися зберегти під новими назвами ті ж колгоспи і радгоспи, які давно вже вичерпали себе**

|                         | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|-------------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| <b>Грудень 2014 р.</b>  | 55,9          | 12,0             | 31,9                    | 0,1                 |
| <b>Грудень 2015 р.</b>  | 64,9          | 7,5              | 27,5                    | 0,2                 |
| <b>Лютий 2017 р.</b>    | 60,9          | 9,2              | 29,4                    | 0,5                 |
| <b>Лютий 2018 р.</b>    | 57,9          | 10,1             | 31,5                    | 0,5                 |
| <b>Лютий 2019 р.</b>    | 55,0          | 14,8             | 29,9                    | 0,3                 |
| <b>Лютий 2021 р.</b>    | 60,1          | 11,0             | 28,9                    | 0,1                 |
| <b>Лютий 2022 р.</b>    | 57,7          | 12,4             | 29,9                    | 0,0                 |
| <b>Лютий 2023 р.</b>    | 70,8          | 6,6              | 22,5                    | 0,1                 |
| <b>Березень 2024 р.</b> | <b>68,9</b>   | <b>4,7</b>       | <b>26,2</b>             | <b>0,2</b>          |
| <b>Березень 2025 р.</b> | <b>73,0</b>   | <b>6,9</b>       | <b>20,0</b>             | <b>0,1</b>          |

**Примітка.** У 2023–2024 рр. судження було таким: “Треба активніше розвивати фермерство, а не віддавати сільське господарство на відкуп великим корпораціям, що прийшли на зміну колгоспам і радгоспам”.



*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 80,6   | 4,2       | 15,2             |
| Центральний регіон | 74,9   | 7,9       | 17,2             |
| Східний регіон     | 67,8   | 5,6       | 26,7             |
| Південний регіон   | 59,7   | 12,2      | 28,1             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 76,2   | 6,6       | 17,2             |
| 30-55 років       | 76,4   | 5,7       | 17,9             |
| 56 років і старше | 67,6   | 8,4       | 24,0             |

**Надалі треба підтримувати не фермерів, а передусім великі колективні господарства, бо тільки вони можуть прогодувати народ України**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 18,8   | 41,2      | 39,8             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 23,2   | 40,9      | 35,9             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 18,4   | 44,0      | 37,4             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 19,5   | 40,0      | 40,2             | 0,3          |
| Лютий 2019 р.    | 21,3   | 39,5      | 39,0             | 0,2          |
| Лютий 2021 р.    | 18,7   | 40,4      | 41,0             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 20,0   | 38,7      | 41,2             | 0,2          |
| Лютий 2023 р.    | 15,8   | 52,3      | 31,6             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 18,8   | 43,0      | 37,9             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 18,0   | 53,0      | 28,8             | 0,2          |

**Примітка.** У 2024 р. судження було таким: “Надалі треба підтримувати не дрібних фермерів, а створення в аграрному секторі великих колективних господарств”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 21,9   | 54,5      | 23,5             |
| Центральний регіон | 15,0   | 56,7      | 28,3             |
| Східний регіон     | 7,5    | 54,1      | 38,4             |
| Південний регіон   | 40,7   | 35,0      | 24,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 18,4   | 52,3      | 29,3             |
| 30-55 років       | 15,2   | 59,1      | 25,8             |
| 56 років і старше | 21,2   | 46,8      | 32,1             |

**Запровадження ринку землі створює передумови для процвітання українського села**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2021 р.    | 38,4   | 21,8      | 39,9             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 24,9   | 28,4      | 46,6             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 42,2   | 13,9      | 43,9             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 32,6   | 22,9      | 44,4             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 37,9   | 20,2      | 41,6             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 50,6   | 16,5      | 32,9             |
| Центральний регіон | 39,8   | 22,1      | 38,1             |
| Східний регіон     | 16,7   | 17,4      | 65,9             |
| Південний регіон   | 44,6   | 28,1      | 27,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 33,6   | 18,8      | 47,7             |
| 30-55 років       | 40,4   | 17,0      | 42,6             |
| 56 років і старше | 37,8   | 24,9      | 37,3             |

**Дозвіл на продаж землі призведе до того, що її скуплять свої та іноземні багатії, а нам залишаться тільки тротуари**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 67,1   | 11,0      | 21,7             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 63,7   | 11,5      | 24,8             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 70,9   | 9,6       | 19,4             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 66,6   | 10,0      | 23,3             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 64,2   | 13,2      | 22,1             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 51,7   | 17,6      | 30,6             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.    | 49,3   | 17,7      | 32,9             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 39,4   | 20,3      | 40,3             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 48,6   | 22,2      | 29,2             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 36,7   | 31,5      | 31,5             | 0,2          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 43,0   | 23,9      | 33,0             |
| Центральний регіон | 33,7   | 45,2      | 21,1             |
| Східний регіон     | 40,4   | 11,9      | 47,8             |
| Південний регіон   | 26,6   | 38,8      | 34,5             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|-------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| 18-29 років       | <b>31,3</b>   | <b>33,2</b>      | <b>35,5</b>             |
| 30-55 років       | <b>35,1</b>   | <b>34,9</b>      | <b>30,0</b>             |
| 56 років і старше | <b>41,9</b>   | <b>26,9</b>      | <b>31,2</b>             |

**Одне з найголовніших завдань влади – стимулювати людей до володіння приватною власністю, ефективно її захищати**

|                  | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> | <b>Не відповіли</b> |
|------------------|---------------|------------------|-------------------------|---------------------|
| Грудень 2014 р.  | 43,4          | 17,4             | 38,9                    | 0,3                 |
| Грудень 2015 р.  | 49,3          | 15,2             | 35,4                    | 0,2                 |
| Лютий 2017 р.    | 46,1          | 18,7             | 35,1                    | 0,1                 |
| Лютий 2018 р.    | 40,3          | 15,9             | 43,4                    | 0,4                 |
| Лютий 2019 р.    | 37,3          | 23,1             | 39,5                    | 0,1                 |
| Лютий 2021 р.    | 41,5          | 19,5             | 38,9                    | 0,1                 |
| Лютий 2022 р.    | 40,2          | 22,0             | 37,7                    | 0,1                 |
| Лютий 2023 р.    | 53,3          | 10,2             | 36,2                    | 0,3                 |
| Березень 2024 р. | <b>56,9</b>   | <b>11,0</b>      | <b>31,8</b>             | <b>0,3</b>          |
| Березень 2025 р. | <b>58,1</b>   | <b>11,4</b>      | <b>30,2</b>             | <b>0,3</b>          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|--------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| Західний регіон    | <b>46,8</b>   | <b>25,2</b>      | <b>28,1</b>             |
| Центральний регіон | <b>67,1</b>   | <b>7,3</b>       | <b>25,6</b>             |
| Східний регіон     | <b>48,1</b>   | <b>6,7</b>       | <b>45,1</b>             |
| Південний регіон   | <b>71,9</b>   | <b>4,3</b>       | <b>23,7</b>             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | <b>Згоден</b> | <b>Не згоден</b> | <b>Важко відповісти</b> |
|-------------------|---------------|------------------|-------------------------|
| 18-29 років       | <b>60,0</b>   | <b>12,5</b>      | <b>27,5</b>             |
| 30-55 років       | <b>62,4</b>   | <b>10,0</b>      | <b>27,6</b>             |
| 56 років і старше | <b>52,7</b>   | <b>12,3</b>      | <b>35,0</b>             |

**Потрібно не обмежувати доходи громадян, навіть найбагатших, а створювати такі умови, щоб усі могли заробляти**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 65,1        | 14,7        | 19,8             | 0,4          |
| Грудень 2015 р.  | 63,9        | 15,2        | 20,9             | 0,0          |
| Лютий 2017 р.    | 58,5        | 16,0        | 25,1             | 0,4          |
| Лютий 2018 р.    | 64,3        | 12,9        | 22,4             | 0,3          |
| Лютий 2019 р.    | 62,2        | 16,0        | 21,3             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 59,5        | 15,8        | 24,4             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.    | 57,6        | 16,8        | 25,2             | 0,4          |
| Лютий 2023 р.    | 66,6        | 12,0        | 21,4             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | <b>67,8</b> | <b>10,3</b> | <b>21,8</b>      | <b>0,1</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>73,3</b> | <b>9,1</b>  | <b>17,4</b>      | <b>0,2</b>   |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>78,4</b> | <b>8,7</b>  | <b>12,9</b>      |
| Центральний регіон | <b>76,1</b> | <b>10,8</b> | <b>13,2</b>      |
| Східний регіон     | <b>60,2</b> | <b>8,2</b>  | <b>31,6</b>      |
| Південний регіон   | <b>78,4</b> | <b>6,5</b>  | <b>15,1</b>      |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>74,9</b> | <b>9,0</b>  | <b>16,1</b>      |
| 30-55 років       | <b>75,6</b> | <b>8,1</b>  | <b>16,3</b>      |
| 56 років і старше | <b>70,2</b> | <b>10,5</b> | <b>19,4</b>      |

### **Коментар**

Громадська думка щодо економічної політики держави та здійснення реформ виглядає досить суперечливою. Значущість реформ у повоєнних очікуваннях населення знижується, накопичується «втома від реформ». Громадяни не готові толерувати ризик безробіття як «ціну» економічних змін. Водночас суттєво знизився рівень тривоги щодо запровадження ринку землі на тлі поліпшення ставлення до фермерства як підприємницької ініціативи на землі.

● Залишається досить високою, але помітно знизилася значущість глибоких всебічних реформ у повоєнних очікуваннях і сподіваннях населення. Якщо в 2024 р. з тезою «Глибокі реформи в економіці, державному управлінні та інших сферах суспільного життя – це те, чого по завершенні війни найбільше чекає і на що сподівається народ» погоджувалося двоє із трьох респондентів (64,2%), то в березні 2025 р. цей показник знизився до 54,8% і виявився найнижчим з 2014 р.

- Зростає частка опитаних, які позитивно оцінюють реалізацію владою обіцяних реформ. Частки згодних і незгодних з тезою «Проголошені владою реформи так і залишилися на папері, реальних змін не видно» практично зрівнялися – 33,3% і 34,6%. Торік розподіл думок був принципово інакшим – 39,2% погоджувалися з тим, що реформи мають переважно імітаційний характер, і лише 24,6% – заперечували це.

- Другий рік поспіль зростає підтримка тези «Україна вже втомилася від реформ, нам потрібні не зміни, а нормальне, стабільне життя». Питома вага прихильників цього судження зросла до 61,7% проти 58,3% в 2024 р. Найчастіше погоджуються, що країна втомилася від реформ і тяжіє до спокійного життя, респонденти старшого віку (66,4%) і мешканці Західного регіону (63,9%), частіше не погоджуються – мешканці Південного (27,3%) і Центрального (23,3%) регіонів та особи середнього віку (23,1%).

- Понад половину громадян не готові толерувати ризик безробіття ні як «ціну» економічних реформ, ні заради істотного підвищення заробітної плати, навіть попри задекларовану високу бажаність змін у повоєнний період. З тезою «Жодні реформи в економіці неприпустимі, якщо вони породжують безробіття» погодилося 50,8% респондентів. Готові примиритися з ризиком втрати роботи майже четверть респондентів (23,3%), що незначуще (+ 2%) більше за показники 2024 р. і вдвічі вище за показники березня 2023 р., коли толерувати ризик безробіття виявили готовність 11,9% опитаних. Водночас в оцінках тези «Необхідно повсюди істотно підвищити рівень оплати праці й одночасно свідомо піти на зростання рівня безробіття» готовність примиритися з втратою роботи проявляється частіше (28,1%). Однак у такому разі зростає й частка вибору альтернативи «важко відповісти» (36,6%). Найбільший спротив реформам через загрозу безробіття спостерігався перед виборами 2019 р. (61,1%). У березні 2025 р. ситуація нагадує стан початку лютого 2022 р., коли за підвищення рівня оплати праці, попри зростання рівня безробіття, виступали більше четверті громадян (26,5%). Готових лояльно ставитися до безробіття в обмін на значне підвищення оплати праці в березні 2025 р. виявилось більше серед опитаних західних (33,7%) і центральних (33,4%) областей, а також осіб працездатного віку: молоді 18-29 рр. (33,6%) і громадян віком 30-55 років (31,7%). Серед опитаних старше 56 років готовий толерувати безробіття лише кожен п'ятий респондент. Старше покоління і мешканці Південного регіону найчастіше вважають, що загроза безробіття є приводом визнати неприпустимими економічні реформи (56,3% і 60,4%, відповідно) і навіть відмовитися від можливості істотно підвищити заробітну плату (39,5% і 46%, відповідно).

- Підтримка розвитку фермерства повільно, але постійно зростає. Частка згодних з тезою «Треба активніше розвивати фермерство, а не віддавати сільське господарство на відкуп великим корпораціям, що прийшли на зміну колгоспам і радгоспам» зросла з 68,9% у 2024 р. до 73% у 2025 р. Наразі це найвищий показник підтримки фермерських господарств за весь період від 2014 року. Частка незгодних з тезою наполовину зменшилася після російського повномасштабного вторгнення і протягом останніх трьох років не перевищує

7%. Протилежне за змістом твердження «Надалі треба підтримувати не фермерів, а передусім великі колективні господарства, бо тільки вони можуть прогодувати народ України» зберегло стабільну підтримку 18% опитаних, яка з 2014 року мала незначні відхилення в межах статистичної похибки. Найбільше підтримують розвиток фермерських господарств мешканці Заходу (80,6%) і Центру (74,9%), а також особи працездатного віку (понад 76%), але навіть у старшого покоління підтримка фермерства сягає майже 70%. Мешканці південних областей порівняно з іншими рідше прихильні до розвитку фермерських господарств (хоча й там частка згодих з тим, що треба активніше розвивати фермерство, становить 59,7%), і найчастіше вважають, що тільки великі господарства «можуть прогодувати» українців і тому заслуговують на першочергову підтримку (40,7%, при 21,9% – на Заході, 15% – у Центрі і 7,5% – у східних областях). Найбільша частка незгодних із потребою підтримувати великі агрогосподарства – у Центральному регіоні (56,7%) і серед 33-55-річних (59,1%), трохи нижча – на Заході (54,5%) і на Сході (54,1%).

- Що ж до запровадження ринку землі, то тут громадська думка залишається невизначеною. Частка згодних з тезою «Запровадження ринку землі створює передумови для процвітання українського села» хоча й істотно менша за половину (37,9% – у 2025 р., 32,6% – у 2024 р., 42,2% – у 2023 р.), проте стабільно переважає частку незгодних (20,2%, 22,9%, 13,9%, відповідно). Однак найістотнішою є частка тих, хто досі не визначився з цього питання, – понад 41% протягом останніх чотирьох років. Водночас побоювання щодо того, що дозвіл на продаж землі призведе до того, що її скуплять свої та іноземні багатії, станом на березень 2025 р. поділяють лише 36,7% респондентів, що є найнижчим показником за останні 10 років і майже вдвічі меншим – за показник 2017 р. (70,9%).

## 2.4. Ставлення до влади та її дій, протестні настрої

**Яких би економічних успіхів не досягла влада, я її нізащо не підтримуватиму, якщо вона діятиме недемократично**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 50,8        | 12,6        | 36,4             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 51,9        | 14,0        | 33,8             | 0,3          |
| Лютий 2017 р.    | 38,8        | 19,9        | 41,1             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 32,9        | 19,2        | 47,3             | 0,7          |
| Лютий 2019 р.    | 39,0        | 16,8        | 43,3             | 0,9          |
| Лютий 2021 р.    | 35,3        | 19,4        | 44,9             | 0,4          |
| Лютий 2022 р.    | 42,6        | 18,3        | 38,9             | 0,3          |
| Лютий 2023 р.    | 54,0        | 12,4        | 33,6             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | <b>50,9</b> | <b>18,1</b> | <b>30,7</b>      | <b>0,3</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>52,4</b> | <b>16,4</b> | <b>31,0</b>      | <b>0,2</b>   |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>67,7</b> | <b>8,7</b>  | <b>23,5</b>      |
| Центральний регіон | <b>54,2</b> | <b>21,3</b> | <b>24,5</b>      |
| Східний регіон     | <b>29,0</b> | <b>11,9</b> | <b>59,1</b>      |
| Південний регіон   | <b>57,9</b> | <b>25,0</b> | <b>17,1</b>      |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>53,1</b> | <b>17,6</b> | <b>29,3</b>      |
| 30-55 років       | <b>54,1</b> | <b>15,9</b> | <b>29,9</b>      |
| 56 років і старше | <b>50,3</b> | <b>16,3</b> | <b>33,4</b>      |

**Якщо після війни в нашій країні утвердиться сильна й рішуча влада, яка наведе порядок нехай і ціною обмеження демократії, я її цілком підтримаю**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2013 р.  | 52,0        | 25,3        | 22,5             | 0,2          |
| Лютий 2017 р.    | 48,3        | 21,3        | 30,1             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 49,0        | 15,6        | 35,2             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 39,8        | 26,3        | 33,4             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 44,1        | 21,3        | 34,5             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.    | 52,4        | 18,6        | 28,9             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 36,5        | 32,3        | 31,0             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | <b>43,8</b> | <b>28,6</b> | <b>27,6</b>      | <b>0,0</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>48,5</b> | <b>26,3</b> | <b>24,9</b>      | <b>0,3</b>   |

**Примітка.** У 2013–2022 рр. судження було таким: “Якщо в нашій країні утвердиться сильна й рішуча влада, яка наведе порядок нехай і ціною обмеження демократії, я її цілком підтримаю”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 48,9   | 28,5      | 22,7             |
| Центральний регіон | 41,6   | 30,6      | 27,8             |
| Східний регіон     | 59,5   | 14,1      | 26,4             |
| Південний регіон   | 52,5   | 30,2      | 17,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 47,5   | 29,8      | 22,7             |
| 30-55 років       | 45,3   | 28,0      | 26,8             |
| 56 років і старше | 53,1   | 22,5      | 24,3             |

**Відтоді, як президентом став Володимир Зеленський, почала відновлюватися довіра народу до влади**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 20,8   | 45,4      | 33,8             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 13,0   | 61,4      | 25,6             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 6,2    | 72,4      | 21,3             | 0,1          |
| Лютий 2018 р.    | 7,1    | 69,9      | 22,8             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 9,4    | 65,8      | 24,7             | 0,1          |
| Лютий 2021 р.    | 21,9   | 45,3      | 32,8             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.    | 18,0   | 50,9      | 31,0             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 40,9   | 25,7      | 33,2             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 36,0   | 33,0      | 31,0             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 34,7   | 34,2      | 31,1             | 0,1          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 41,9   | 28,4      | 29,7             |
| Центральний регіон | 24,1   | 47,0      | 28,9             |
| Східний регіон     | 36,1   | 25,7      | 38,3             |
| Південний регіон   | 52,9   | 18,6      | 28,6             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 40,2   | 30,1      | 29,7             |
| 30-55 років       | 32,8   | 34,4      | 32,8             |
| 56 років і старше | 33,6   | 36,3      | 30,1             |



**Хоча Зеленський і не зрадив нас під час війни, нікуди не втік, усі його помилки і прорахунки, нездатність навести лад у власній команді переконують, що в майбутньому Україні потрібен інший президент**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 34,4   | 35,8      | 29,8             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 45,9   | 21,1      | 33,0             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 47,7   | 25,7      | 26,5             | 0,2          |

**Довідково.** У 2014–2022 рр. кількість згодних/незгодних із судженням “Зеленський виявився нічим не кращим за Порошенка, тому чим швидше він пішов би у відставку, тим було б краще” була такою (у %):

|                 | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|-----------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р. | 26,8   | 39,7      | 33,7             | 0,1          |
| Грудень 2015 р. | 46,8   | 24,3      | 28,6             | 0,4          |
| Лютий 2017 р.   | 55,3   | 17,2      | 27,1             | 0,4          |
| Лютий 2018 р.   | 59,9   | 13,7      | 26,1             | 0,3          |
| Лютий 2019 р.   | 52,5   | 21,8      | 25,3             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.   | 33,5   | 30,1      | 36,3             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.   | 39,3   | 30,8      | 29,9             | 0,0          |

**Примітка.** До обрання Президентом України Володимира Зеленського у формулюваннях цього запитання йшлося про попередніх президентів.

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 42,7   | 30,1      | 27,2             |
| Центральний регіон | 60,1   | 21,3      | 18,6             |
| Східний регіон     | 36,7   | 24,1      | 39,3             |
| Південний регіон   | 36,7   | 34,5      | 28,8             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 42,6   | 29,3      | 28,1             |
| 30-55 років       | 50,4   | 25,0      | 24,6             |
| 56 років і старше | 47,7   | 24,5      | 27,8             |

**В Україні не знайшлося гідних керівників, здатних очолювати державу у мирний та воєнний час і відстоювати її справжні інтереси**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 44,0   | 26,8      | 29,0             | 0,3          |
| Грудень 2015 р.  | 58,2   | 18,6      | 23,1             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 65,9   | 15,6      | 18,4             | 0,2          |
| Лютий 2018 р.    | 66,5   | 13,2      | 20,1             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 51,5   | 22,3      | 25,7             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 50,4   | 19,8      | 29,4             | 0,4          |
| Лютий 2022 р.    | 48,6   | 27,3      | 24,0             | 0,0          |
| Лютий 2023 р.    | 21,3   | 52,0      | 26,7             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | 26,5   | 44,5      | 29,1             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 30,9   | 45,9      | 22,9             | 0,2          |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “В Україні не знайшлося гідних керівників, здатних очолити державу і відстоювати її справжні інтереси”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 36,2   | 44,7      | 19,1             |
| Центральний регіон | 37,2   | 43,1      | 19,6             |
| Східний регіон     | 16,0   | 51,3      | 32,7             |
| Південний регіон   | 25,9   | 49,6      | 24,5             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 24,7   | 52,2      | 23,1             |
| 30-55 років       | 30,7   | 47,8      | 21,5             |
| 56 років і старше | 35,0   | 40,5      | 24,5             |

**Сьогодні слід утримуватись від будь-яких виступів проти влади, адже вони послаблюють Україну перед лицем російського агресора**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 35,4   | 33,5      | 30,8             | 0,3          |
| Грудень 2015 р.  | 29,8   | 42,1      | 28,1             | 0,0          |
| Лютий 2017 р.    | 19,7   | 44,1      | 35,6             | 0,6          |
| Лютий 2018 р.    | 20,9   | 49,1      | 29,6             | 0,5          |
| Лютий 2019 р.    | 23,6   | 47,4      | 28,9             | 0,2          |
| Лютий 2021 р.    | 28,4   | 41,8      | 29,7             | 0,2          |
| Лютий 2022 р.    | 32,2   | 36,0      | 31,6             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 49,7   | 19,7      | 30,3             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 38,5   | 29,8      | 31,6             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 43,8   | 25,3      | 30,9             | 0,1          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 45,2   | 25,2      | 29,7             |
| Центральний регіон | 33,7   | 35,3      | 31,0             |
| Східний регіон     | 54,4   | 12,6      | 33,0             |
| Південний регіон   | 55,7   | 15,0      | 29,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 43,0   | 23,0      | 34,0             |
| 30-55 років       | 44,4   | 25,5      | 30,1             |
| 56 років і старше | 43,7   | 26,3      | 30,1             |

**Доведений до відчаю народ має сьогодні моральне право на будь-які акції протесту, ні в кого не питаючи на них дозволу**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 61,4   | 13,0      | 25,4             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 56,6   | 19,8      | 23,3             | 0,4          |
| Лютий 2017 р.    | 60,2   | 14,2      | 25,1             | 0,5          |
| Лютий 2018 р.    | 57,7   | 14,8      | 27,1             | 0,4          |
| Лютий 2019 р.    | 53,0   | 16,4      | 30,2             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 49,8   | 18,3      | 31,5             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.    | 43,0   | 26,5      | 30,4             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 47,3   | 23,6      | 29,0             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 50,3   | 18,3      | 31,3             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 53,1   | 24,3      | 22,6             | 0,1          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 62,6   | 14,2      | 23,2             |
| Центральний регіон | 57,3   | 25,3      | 17,4             |
| Східний регіон     | 40,9   | 28,3      | 30,9             |
| Південний регіон   | 40,7   | 35,7      | 23,6             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 52,7   | 24,6      | 22,7             |
| 30-55 років       | 55,9   | 22,8      | 21,3             |
| 56 років і старше | 50,2   | 25,8      | 24,0             |

**Масові виступи протесту проти хибних рішень влади – це єдиний спосіб домогтися змін на краще**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 40,4        | 25,1        | 34,2             | 0,3          |
| Грудень 2015 р.  | 39,0        | 28,6        | 32,3             | 0,1          |
| Лютий 2017 р.    | 36,2        | 24,0        | 39,5             | 0,3          |
| Лютий 2018 р.    | 34,1        | 25,4        | 40,1             | 0,4          |
| Лютий 2019 р.    | 29,2        | 30,8        | 39,3             | 0,7          |
| Лютий 2021 р.    | 34,9        | 28,1        | 36,9             | 0,0          |
| Лютий 2022 р.    | 27,3        | 35,0        | 37,4             | 0,3          |
| Лютий 2023 р.    | 28,6        | 33,0        | 38,3             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | <b>39,8</b> | <b>25,3</b> | <b>34,8</b>      | <b>0,2</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>38,9</b> | <b>28,4</b> | <b>32,3</b>      | <b>0,3</b>   |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “Нині масові виступи протесту – це єдиний спосіб домогтися змін на краще”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|--------------------|-------------|-------------|------------------|
| Західний регіон    | <b>41,4</b> | <b>26,5</b> | <b>32,0</b>      |
| Центральний регіон | <b>47,3</b> | <b>26,0</b> | <b>26,8</b>      |
| Східний регіон     | <b>24,9</b> | <b>32,0</b> | <b>43,1</b>      |
| Південний регіон   | <b>32,4</b> | <b>34,5</b> | <b>33,1</b>      |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти |
|-------------------|-------------|-------------|------------------|
| 18-29 років       | <b>37,9</b> | <b>27,7</b> | <b>34,4</b>      |
| 30-55 років       | <b>41,5</b> | <b>26,6</b> | <b>31,9</b>      |
| 56 років і старше | <b>36,9</b> | <b>31,1</b> | <b>32,0</b>      |

**На жаль, ні перший Майдан, ні другий не досягли своїх цілей, корумповану систему влади остаточно зруйнує, напевно, тільки третій Майдан**

|                  | Згоден      | Не згоден   | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|-------------|-------------|------------------|--------------|
| Грудень 2014 р.  | 34,3        | 28,6        | 37,0             | 0,2          |
| Грудень 2015 р.  | 32,4        | 30,5        | 36,7             | 0,4          |
| Лютий 2017 р.    | 30,4        | 35,0        | 34,1             | 0,5          |
| Лютий 2018 р.    | 26,2        | 39,5        | 34,1             | 0,2          |
| Лютий 2019 р.    | 17,0        | 48,1        | 34,5             | 0,4          |
| Лютий 2021 р.    | 18,1        | 47,5        | 34,3             | 0,1          |
| Лютий 2022 р.    | 15,5        | 55,9        | 28,4             | 0,2          |
| Лютий 2023 р.    | 14,2        | 44,6        | 41,1             | 0,1          |
| Березень 2024 р. | <b>19,7</b> | <b>39,8</b> | <b>40,4</b>      | <b>0,2</b>   |
| Березень 2025 р. | <b>20,3</b> | <b>41,1</b> | <b>38,4</b>      | <b>0,2</b>   |

**Примітка.** У 2014–2022 рр. судження було таким: “На жаль, ні перший Майдан, ні другий не досягли своїх цілей – потрібен третій Майдан, який остаточно зруйнує корумповану систему влади”.

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 27,1   | 34,2      | 38,7             |
| Центральний регіон | 19,1   | 44,0      | 36,9             |
| Східний регіон     | 10,4   | 42,6      | 47,0             |
| Південний регіон   | 29,5   | 43,2      | 27,3             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 19,1   | 44,1      | 36,7             |
| 30-55 років       | 21,7   | 42,2      | 36,1             |
| 56 років і старше | 19,6   | 38,2      | 42,2             |

**Масові виступи протесту не мають сенсу – їхніми плодами користуються лише політики та олігархи**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Листопад 2005 р. | 58,8   | 16,1      | 24,4             | 0,7          |
| Жовтень 2006 р.  | 58,1   | 15,3      | 26,2             | 0,3          |
| Грудень 2007 р.  | 50,2   | 17,4      | 32,4             | 0,2          |
| Грудень 2008 р.  | 48,7   | 18,7      | 32,2             | 0,4          |
| Грудень 2009 р.  | 51,2   | 16,0      | 32,6             | 0,2          |
| Грудень 2010 р.  | 43,2   | 27,2      | 29,4             | 0,2          |
| Листопад 2011 р. | 49,3   | 22,7      | 27,9             | 0,1          |
| Грудень 2012 р.  | 47,7   | 24,3      | 27,8             | 0,2          |
| Грудень 2013 р.  | 51,2   | 29,1      | 19,6             | 0,1          |
| Грудень 2014 р.  | 41,9   | 25,9      | 32,1             | 0,1          |
| Грудень 2015 р.  | 48,6   | 24,4      | 27,0             | 0,0          |
| Лютий 2017 р.    | 52,3   | 22,4      | 25,2             | 0,1          |
| Лютий 2018 р.    | 49,9   | 21,2      | 28,5             | 0,4          |
| Лютий 2019 р.    | 49,7   | 22,4      | 27,6             | 0,3          |
| Лютий 2021 р.    | 46,5   | 24,2      | 28,9             | 0,3          |
| Лютий 2022 р.    | 50,0   | 21,9      | 28,0             | 0,1          |
| Лютий 2023 р.    | 37,8   | 32,0      | 30,3             | 0,0          |
| Березень 2024 р. | 34,7   | 35,8      | 29,3             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 37,0   | 38,5      | 24,4             | 0,1          |

*У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 31,0   | 54,2      | 14,8             |
| Центральний регіон | 32,0   | 44,7      | 23,3             |
| Східний регіон     | 51,1   | 13,3      | 35,6             |
| Південний регіон   | 41,0   | 30,9      | 28,1             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 31,6   | 41,0      | 27,3             |
| 30-55 років       | 35,2   | 42,3      | 22,4             |
| 56 років і старше | 42,2   | 32,9      | 24,9             |

**Володимир Зеленський проявив себе в умовах повномасштабного російського вторгнення як справжній, визнаний усім цивілізованим світом лідер української нації, символ її нескореності**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 71,5   | 10,6      | 17,7             | 0,2          |
| Березень 2024 р. | 61,1   | 14,6      | 24,2             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 65,2   | 17,0      | 17,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 79,0   | 7,8       | 13,3             |
| Центральний регіон | 53,0   | 28,7      | 18,2             |
| Східний регіон     | 69,6   | 7,4       | 23,0             |
| Південний регіон   | 69,8   | 14,4      | 15,8             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 74,2   | 14,1      | 11,7             |
| 30-55 років       | 59,6   | 19,1      | 21,3             |
| 56 років і старше | 66,6   | 16,3      | 17,1             |

**Наша влада наживається на війні і все глибше грузне в корупції**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 43,1   | 21,4      | 35,1             | 0,4          |
| Березень 2024 р. | 70,0   | 9,1       | 20,8             | 0,1          |
| Березень 2025 р. | 65,2   | 11,1      | 23,3             | 0,4          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 59,7   | 13,3      | 26,9             |
| Центральний регіон | 70,2   | 9,1       | 20,6             |
| Східний регіон     | 71,4   | 3,3       | 25,3             |
| Південний регіон   | 49,3   | 29,0      | 21,7             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 57,0   | 14,8      | 28,1             |
| 30-55 років       | 68,9   | 11,6      | 19,5             |
| 56 років і старше | 66,4   | 8,5       | 25,1             |

**Нинішня українська влада рішуче очищується від тих, хто наживається на війні, заплямував себе корупцією та іншими зловживаннями**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Лютий 2023 р.    | 35,8   | 35,2      | 28,6             | 0,3          |
| Березень 2024 р. | 24,1   | 49,2      | 26,3             | 0,3          |
| Березень 2025 р. | 26,2   | 51,9      | 21,7             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 31,3   | 41,9      | 26,8             |
| Центральний регіон | 23,5   | 57,9      | 18,6             |
| Східний регіон     | 16,4   | 61,6      | 22,0             |
| Південний регіон   | 43,2   | 35,3      | 21,6             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 32,8   | 46,1      | 21,1             |
| 30-55 років       | 23,7   | 53,1      | 23,3             |
| 56 років і старше | 25,4   | 54,1      | 20,5             |

**Якщо ми не програємо війну і вцілімо як держава, то це точно буде всупереч, а не завдяки владі**

|                  | Згоден | Не згоден | Важко відповісти | Не відповіли |
|------------------|--------|-----------|------------------|--------------|
| Березень 2024 р. | 47,5   | 21,3      | 31,2             | 0,0          |
| Березень 2025 р. | 42,0   | 25,3      | 32,4             | 0,2          |

*У регіональному розрізі:*

|                    | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|--------------------|--------|-----------|------------------|
| Західний регіон    | 38,2   | 28,8      | 33,0             |
| Центральний регіон | 57,4   | 19,7      | 22,9             |
| Східний регіон     | 27,0   | 27,4      | 45,6             |
| Південний регіон   | 25,9   | 33,8      | 40,3             |

*У віковому розрізі:*

|                   | Згоден | Не згоден | Важко відповісти |
|-------------------|--------|-----------|------------------|
| 18-29 років       | 35,3   | 30,2      | 34,5             |
| 30-55 років       | 45,9   | 23,2      | 30,9             |
| 56 років і старше | 41,6   | 25,2      | 33,2             |

### *Коментар*

Українське суспільство залишається в цілому прихильним до демократичних цінностей, але водночас зросло прагнення «сильної руки», стало помітно більше охочих змінити особу керівника держави. Довіру до влади підриває впевненість у її корумпованості.

#### *Ставлення до демократії*

- Понад половину (52,4%) респондентів погоджуються з тезою «Яких би економічних успіхів не досягла влада, я її нізащо не підтримуватиму, якщо вона діятиме недемократично». Не згодні із цим 16,4% респондентів, майже третина (31%) не мають чіткої відповіді. Найбільш виразними продемократичні настановлення є на Заході (67,7% згодні, 8,7% – не згодні), тоді як на Сході ситуація зовсім інша: лише 29% погоджуються з тим, що демократичність влади важливіша за її ефективність, протилежної думки дотримуються 11,9%, а більшість мешканців східних областей (59,1%) не визначилися з відповіддю. Суттєвої різниці в розподілі відповідей за віковими групами не виявлено.

- За роки повномасштабної війни істотно зросла частка громадян, готових підтримати сильну і рішучу владу, яка наведе порядок нехай і ціною обмеження демократії (від 36,5% у 2023 р. до 48,5% на момент останнього опитування). Близько чверті не готові на таке або вагаються з відповіддю (26,3% і 24,9%, відповідно). Найвища частка тих, хто готовий до можливого обмеження демократії, – на Сході (59,5%), найменша – у Центрі (41,6%).

#### *Довіра до влади в цілому і Президента України зокрема*

- Президент В. Зеленський на березень 2025 р. сприймався більшістю українців як гідний лідер української нації. З тезою «Володимир Зеленський проявив себе в умовах повномасштабного російського вторгнення як справжній, визнаний усім цивілізованим світом лідер української нації, символ її нескореності» погодилися дві третини респондентів (65,2%), що на 4,1% більше, ніж торік (61,1%), але все ж менше, ніж у лютому 2023 р. (71,5%). Найбільш позитивною є оцінка чинного Президента в західних областях (79,0%) і серед молоді (74,2%), найбільш амбівалентною – у Центральному регіоні (53% згодних і 28,7% незгодних із запропонованим образом В. Зеленського як лідера і національного символу).



- Водночас за останні три роки зросла частка громадян, які підтримують тезу «Хоча Зеленський і не зрадив нас під час війни, нікуди не втік, усі його помилки і прорахунки, нездатність навести лад у власній команді переконують, що в майбутньому Україні потрібен інший президент»: від 34,4% у 2023 р. до 47,7% у 2025 р. Найбільшою мірою цю думку підтримують у центральних областях (60,1%), рідше – на Півдні і Сході (близько 37%). Варто зазначити, що в східних областях найбільшою є частка тих, хто вагається з відповіддю на це питання (майже 40%).

- Така ж тенденція простежується і щодо думки «В Україні не знайшлося гідних керівників, здатних очолити державу в мирний та воєнний час і відстоювати її справжні інтереси»: за останні три роки частка згодних зросла від 21,3% у 2023 р. до 30,9% у 2025 р. із найбільшою підтримкою в Центрі і на Заході (37,2% і 36,2%, відповідно) та серед покоління 56+ (35,0%), найменшою – на Сході (16,0%) і серед молоді 18-29 р. (24,7%). Серед мешканців східних областей, як і щодо більшості інших питань, тут спостерігається найвищий рівень невизначеності (32,7%). Такий розподіл полярно відрізняється від результатів опитувань у 2014–2022 рр., коли судження було таким: «В Україні не знайшлося гідних керівників, здатних очолити державу і відстоювати її справжні інтереси», а частка згодних коливалася від 44% до 66,5% (максимум в опитуванні, яке передувало обранню В. Зеленського на пост Президента).

- Що ж до твердження «Відтоді, як президентом став В. Зеленський, почала відновлюватися довіра народу до влади», то на момент останнього опитування частки згодних (34,7%), незгодних (34,2%) і тих, хто вагається з відповіддю (31,1%), є приблизно паритетними і різняться в межах статистичної похибки. Найбільшою частка згодних пов'язувати відновлення довіри до влади з президентством В. Зеленського була в лютому 2023 р. (40,9%) – ймовірно, з урахуванням ефекту згуртування суспільства на першому році широкомасштабної російської агресії. Думку про пов'язане з президентством В. Зеленського відновлення довіри до влади більшою мірою поділяли мешканці Південного (52,9% ) і Західного (41,9%) регіонів. Найменшою мірою схильні погоджуватися із цим твердженням мешканці центральних областей (24,1% згодних проти 47% незгодних). Серед мешканців Сходу так само найбільше тих, хто вагається з відповіддю (38,3%).

#### *Корупція та спроможність влади до очищення і збереження державності.*

- Громадяни України стурбовані корумпованістю влади та її нездатністю позбавлятися скомпрометованих представників. Корупція залишається вагомою причиною зменшення довіри до чинної влади. Лише 26,2% респондентів згодні з тезою «Нинішня українська влада рішуче очищується від тих, хто наживається на війні, запламував себе корупцією та іншими зловживаннями», тоді як понад половину (51,9%) – не згодні. Такий розподіл відповідей подібний до результатів опитування 2024 р., але істотно відрізняється від ситуації у 2023 р. (тоді частки згодних і незгодних з тезою були рівними і становили близько 35%). З тим, що «наша влада наживається на війні і все глибше грузне в корупції», погодилися

65,2% респондентів, що трохи менше, ніж торік (70%), проте значно більше, ніж у 2023 р. (43,1%). Лише 11,1% громадян нині не вірять у корумпованість влади. Найбільшу частку респондентів, які впевнені в корумпованості влади і водночас мають сумніви щодо того, що влада очищується від скомпрометованих представників, зафіксовано серед мешканців Центрального (70,2% – згодні, що влада корумпована, і лише 23,5% вірять в її очищення) та Східного регіонів (71,4% і 16,4%, відповідно).

- З тезою «Якщо ми не програємо війну і вціліємо як держава, то це точно буде всупереч, а не завдяки владі» нині погоджуються 42% респондентів, що на 5,2% менше, ніж торік. Найбільша частка тих, хто підтримав наведену тезу, – у центральних областях (57,4%) і серед респондентів віком 30-55 років (45,9%), найменша – серед мешканців Півдня і Сходу (25,9% і 27,0%, відповідно) та серед молоді (35,3%). При цьому понад 40% опитаних Сходу і Півдня України не змогли визначитися з думкою щодо цього питання.

#### *Право на протест, дієвість і доцільність масових виступів.*

- Українці все ще схильні утримуватися від протестів через російську агресію. Якщо частка респондентів, котрі погоджувалися з твердженням, що «Слід утримуватися від будь-яких виступів проти влади, бо вони послаблюють Україну перед лицем російського агресора» з лютого 2023 р. до березня 2024 р. зменшилася на 11,2% (від 49,7% до 38,5%), то станом на березень 2025 р. вона наполовину поновилася (+5,3%) при супутньому незначному скороченні частки незгодних з такою постановкою питання. З відповіддю на це питання не змогли визначитися близько 30% респондентів. Більше схильні утримуватися від протестів проти влади жителі східних (54,4%) і південних (55,7%) областей. Частка тих, хто не вважає російську агресію приводом утримуватися від протестів проти влади, у цих областях найменша (12,6 і 15%, відповідно). Водночас у Центральному регіоні прихильниками права на протести проти владних дій є 35,3% опитаних.

- Попри усвідомлення того, що протестними настроями українців може скористатися ворог, масові протести залишаються важливим інструментом демократії в сприйманні українців. Понад половину опитаних (53,1%) погоджуються, що «доведений до відчаю народ сьогодні має моральне право на будь-які акції протесту, не питаючи ні в кого дозволу». Це більше, ніж у 2021–2024 роках, і майже тотожно ситуації 2019 року, проте на 8,3% менше, ніж у 2014 р. Найбільше обстоюють право на протест мешканці Західного і Центрального регіонів (66,2% і 57,3%, відповідно).

- Оцінка громадянами дієвості масових виступів є досить амбівалентною. До широкомасштабної агресії рівно половина респондентів погоджувалися з тезою «Масові протести не мають сенсу, бо їхніми плодами користуються лише політики й олігархи», не погоджувався лише кожен п'ятий. Із 2023 р. частка скептиків протестного руху почала скорочуватися і станом на березень 2025 року становила 37%. Майже стільки ж респондентів (38,5%) не погоджуються з тим, що протести є безглуздою справою. Серед мешканців західних і центральних

областей цей показник помітно вищий – 54,2% і 44,7%, відповідно. З тезою «Масові виступи протесту проти хибних рішень влади – це єдиний спосіб домогтися змін на краще» погоджуються нині 38,8% опитаних, зокрема 41,4% на Заході і 47,3% у Центрі. Найгірше сприймають протести респонденти східних областей: лише для 24% з них протести – це спосіб досягти змін, і понад половину з них (51,1%) вважають, що масові протести не мають сенсу.

- Ставлення українців до потенційного Майдану-3 в умовах повномасштабної війни радше негативне. Із тезою «На жаль, ні перший, ні другий Майдани не досягли своїх цілей, корумповану систему влади остаточно зруйнує, напевно, тільки третій Майдан» у березні 2025 р. не погодилися 41,1% опитаних, 38,4% вагалися з відповіддю і лише кожен п'ятий (близько 20%), як і в 2024 р., налаштований на третій Майдан. Найменше прихильників цієї тези на Сході (10,3%), а найбільше – на Півдні і Заході (27,1% і 29,5%, відповідно).

### 3. Політичні преференції громадян

Розподіл відповідей на запитання **“Якби у зв’язку із закінченням повноважень чинного Президента було вирішено провести президентські вибори і вони відбулися найближчої неділі, то чи взяли б Ви участь у голосуванні?”**, у %

- однозначно так..... 32,9
- скоріше так..... 38,5
- важко відповісти..... 13,9
- скоріше ні ..... 9,5
- однозначно ні..... 5,1

*У регіональному розрізі:*

|                  | Західний<br>регіон | Централь-<br>ний регіон | Східний<br>регіон | Південний<br>регіон |
|------------------|--------------------|-------------------------|-------------------|---------------------|
| однозначно так   | 37,4               | 34,5                    | 20,4              | 41,7                |
| скоріше так      | 33,2               | 42,0                    | 42,8              | 29,5                |
| важко відповісти | 13,2               | 8,8                     | 26,0              | 10,1                |
| скоріше ні       | 11,6               | 9,4                     | 8,6               | 7,2                 |
| однозначно ні    | 4,5                | 5,3                     | 2,2               | 11,5                |

*У віковому розрізі:*

|                  | 18-19 років | 30-55 років | 56 років і<br>старше |
|------------------|-------------|-------------|----------------------|
| однозначно так   | 31,4        | 35,6        | 30,7                 |
| скоріше так      | 39,2        | 36,2        | 40,8                 |
| важко відповісти | 18,0        | 13,5        | 12,0                 |
| скоріше ні       | 7,8         | 10,5        | 9,4                  |
| однозначно ні    | 3,5         | 4,2         | 7,1                  |

Розподіл відповідей на запитання “За кого з перелічених нижче осіб Ви б голосували, якби вибори Президента України відбувалися найближчої неділі?”, у %

|                               | По вибірці в цілому |                  | Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні |                  | Серед тих, хто має намір взяти участь у голосуванні і визначився з вибором |                  |
|-------------------------------|---------------------|------------------|-----------------------------------------------------|------------------|----------------------------------------------------------------------------|------------------|
|                               | Березень 2024 р.    | Березень 2025 р. | Березень 2024 р.                                    | Березень 2025 р. | Березень 2024 р.                                                           | Березень 2025 р. |
| Володимир Зеленський          | 20,9                | 24,5             | 23,7                                                | 27,5             | 33,8                                                                       | 39,3             |
| Валерій Залужний              | 23,6                | 18,0             | 26,9                                                | 20,1             | 38,3                                                                       | 28,7             |
| Петро Порошенко               | 8,3                 | 8,4              | 9,4                                                 | 9,6              | 13,4                                                                       | 13,7             |
| Юлія Тимошенко                | 2,3                 | 2,9              | 2,7                                                 | 3,1              | 3,8                                                                        | 4,5              |
| Кирило Буданов                | не було у списку    | 2,3              | не було у списку                                    | 2,7              | не було у списку                                                           | 3,9              |
| Дмитро Разумков               | не було у списку    | 2,2              | не було у списку                                    | 2,3              | не було у списку                                                           | 3,3              |
| Сергій Притула                | 3,2                 | 1,8              | 3,6                                                 | 2,0              | 5,2                                                                        | 2,8              |
| Юрій Бойко                    | не було у списку    | 0,8              | не було у списку                                    | 1,0              | не було у списку                                                           | 1,4              |
| Андрій Білецький              | не було у списку    | 0,6              | не було у списку                                    | 0,7              | не було у списку                                                           | 1,0              |
| інший                         | 3,5                 | 0,9              | 3,9                                                 | 1,0              | 5,5                                                                        | 1,4              |
| ще не знаю, вагаюся з вибором | 26,2                | 28,6             | 29,8                                                | 30,0             | —                                                                          | —                |
| не пішов(-ла) би голосувати   | 12,0                | 9,0              | —                                                   | —                | —                                                                          | —                |

У регіональному розрізі (на момент останнього опитування):

|                               | Західний регіон | Центральний регіон | Східний регіон | Південний регіон |
|-------------------------------|-----------------|--------------------|----------------|------------------|
| Володимир Зеленський          | 26,9            | 20,4               | 24,4           | 33,1             |
| Валерій Залужний              | 16,8            | 20,6               | 13,7           | 19,4             |
| Петро Порошенко               | 9,1             | 9,5                | 7,8            | 4,3              |
| Юлія Тимошенко                | 4,2             | 3,0                | 1,1            | 2,9              |
| Кирило Буданов                | 0,6             | 2,6                | 4,4            | 0,7              |
| Дмитро Разумков               | 1,9             | 2,8                | 1,1            | 2,9              |
| Сергій Притула                | 1,9             | 1,8                | 1,9            | 1,4              |
| Юрій Бойко                    | 0,0             | 1,0                | 1,9            | 0,0              |
| Андрій Білецький              | 1,3             | 0,2                | 0,7            | 0,0              |
| інший                         | 0,0             | 1,4                | 0,7            | 1,4              |
| ще не знаю, вагаюся з вибором | 28,8            | 26,5               | 35,6           | 23,0             |
| не пішов(-ла) би голосувати   | 8,4             | 10,1               | 6,7            | 10,8             |

*У віковому розрізі (на момент останнього опитування):*

|                               | 18-19 років | 30-55 років | 56 років і старше |
|-------------------------------|-------------|-------------|-------------------|
| Володимир Зеленський          | 28,5        | 22,6        | 24,3              |
| Валерій Залужний              | 14,5        | 19,4        | 18,3              |
| Петро Порошенко               | 4,3         | 9,0         | 10,0              |
| Юлія Тимошенко                | 2,0         | 2,6         | 3,8               |
| Кирило Буданов                | 4,3         | 2,4         | 1,1               |
| Дмитро Разумков               | 0,8         | 2,6         | 2,7               |
| Сергій Притула                | 6,3         | 0,8         | 0,4               |
| Юрій Бойко                    | 0,4         | 0,6         | 1,3               |
| Андрій Білецький              | 1,6         | 0,6         | 0,0               |
| інший                         | 1,2         | 0,6         | 1,1               |
| ще не знаю, вагаюся з вибором | 29,3        | 30,8        | 25,7              |
| не пішов(-ла) би голосувати   | 7,0         | 8,1         | 11,2              |

### *Коментар*

Політико-психологічні профілі потенційних виборців Володимира Зеленського, Валерія Залужного і Петра Порошенка істотно відрізняються за низкою ознак.

- Якби у зв'язку із закінченням повноважень чинного Президента було вирішено провести президентські вибори і вони відбулися найближчої неділі, то однозначно або найімовірніше взяли б участь у голосуванні 71,4% респондентів. Якби вибори Президента України відбулися найближчої неділі, за Володимира Зеленського віддали б голоси 24,5% опитаних (від усіх опитаних), за Валерія Залужного – 18%, за Петра Порошенка – 8,4%, за інших кандидатів – 11,5%, вагаються з вибором – 28,6%.

- Одні з найбільш виразних відмінностей між прихильниками трьох можливих кандидатів у Президенти України, що набрали найбільшу кількість голосів, – і це цілком логічно, – проявляються у ставленні до чинного Президента України і влади загалом. Твердження «Наша влада наживається на війні і все глибше грузне в корупції» підтримують близько 46% потенційних виборців В. Зеленського, тоді як серед прихильників В. Залужного і П. Порошенка таких у півтора раза більше – близько 75%. Близько 47% симпатиків чинного Президента погоджуються, що нинішня українська влада рішуче очищається від тих, хто наживається на війні, запламував себе корупцією та іншими зловживаннями. Серед потенційних виборців В. Залужного так вважають менше чверті опитаних (22,1%), серед прихильників П. Порошенка – усього 15,7%. Вважають, що події в Україні загалом розвиваються в правильному напрямі, понад 60% потенційних виборців В. Зеленського, половина виборців В. Залужного і лише 37,5% виборців П. Порошенка. Дві третини (66%) прихильників чинного Президента згодні з тим,

що сьогодні слід утримуватися від будь-яких виступів проти влади, адже вони послаблюють Україну перед лицем російського агресора, тоді як серед прихильників В. Залужного так вважають 45%, П. Порошенка – 28,4%.

- Також фіксуються відмінності в оцінках українсько-американських відносин та їх потенційного впливу на перебіг війни. Так, серед виборців В. Зеленського помітно переважає частка тих, хто вважає США оплотом світової демократії і нашим стратегічним партнером попри недружні висловлювання Дональда Трампа (60,3%), тоді як серед прихильників П. Порошенка з цим погоджуються лише 42,2%. Ті, хто підтримує чинного Президента України, більшою мірою не погоджуються з тим, що з приходом адміністрації Трампа наші сподівання на Перемогу і справедливий мир стали абсолютно нереальними (56,8%), водночас серед прихильників В. Залужного і П. Порошенка таку незгоду поділяють менше половини опитаних (42,2% і 44,6%, відповідно). Серед прихильників В. Залужного частка тих, хто не вірить у спроможність України чинити опір російському агресорові без американської допомоги, несподівано виявилася у півтора раза вищою, ніж серед виборців В. Зеленського (40,8% проти 27%, відповідно). Нарешті, виборці В. Зеленського помітно меншою мірою підтримують угоду щодо рідкісноземельних металів як оплату за військову допомогу США: понад половину (51,4%) не згодні з тим, що надати Сполученим Штатам Америки доступ до українських рідкісноземельних металів як оплату за військову допомогу – це справедливо. Серед виборців В. Залужного таку незгоду висловлюють 41,7%, серед виборців П. Порошенка – 38,2%.

- Серед респондентів, які на найближчих президентських виборах підтримали б чинного Президента, оптимістичні очікування щодо майбутнього переважають песимістичні – 46% проти 19,9%. Серед потенційних виборців Валерія Залужного і Петра Порошенка співвідношення є дзеркальним (24,4% проти 40,5% для виборців першого і 17,6% проти 53,9% – для другого).

- Водночас прихильникам чинного Президента України притаманна певна суперечливість позицій. Так, три чверті з них (74,8%) вважають Україну одним цілим, що значно більше, ніж серед прихильників В. Залужного (50,9%) і П. Порошенка (46,1%), та попри це виборці В. Зеленського є більш непримиримими у своєму ставленні до українських біженців за кордоном: 38% з них вважають, що ті, хто втік за кордон, не достойні жити в Україні (так вважають 28,9% прихильників В. Залужного і 29,4% – П. Порошенка). З одного боку, потенційні виборці чинного Президента України мають більш радикальні погляди на відновлення ядерного статусу України – 68,2% з них підтримують таке відновлення (серед прихильників В. Залужного – 52,8%, П. Порошенка – 49,5%). З іншого боку, ті, хто підтримують В. Зеленського, більш терпимо ставляться до ухильантів (58,8% порівняно з 52,3% – серед прихильників В. Залужного і 47,5% – П. Порошенка). Також 38,5% потенційних виборців В. Зеленського погоджуються з твердженням «Краще маленька ганьба, ніж велика війна», тоді як серед прихильників В. Залужного так вважають 26,6%.

Довідкове видання

Світлана Леонідівна Чуніхіна  
Любов Олександрівна Базь  
Людмила Іванівна Гриценюк  
Інна Анатоліївна Імшенецька  
Людмила Петрівна Черниш

**ДИНАМІКА СТАНУ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ  
В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО  
РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ**

Інформаційний бюлетень (березень 2025 р.)

Літературне редагування *Т. А. Кузьменко*

Адреса Інституту: 04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15

Е-mail: [info@ispp.org.ua](mailto:info@ispp.org.ua)

Сайт: <https://ispp.org.ua>

---

Підписано до друку 26.06.2025 р.  
Гарнітура Times New Roman, Авт. арк. 3,8  
Електронне видання

Поліграфічно-видавничий центр ТОВ «Імекс-ЛТД»  
Свідоцтво про реєстрацію серія ДК № 195 від 21.09.2000 р.  
25006, м. Кропивницький, вул. Декабристів, 29.  
Тел./факс (0522) 22-79-30, 32-17-05  
Е-mail: [marketing@imex.net](mailto:marketing@imex.net)

---